

Introduktion till sammanställningen av nya testamentets utsagor om lagen

När man talar om lagen är det många missuppfattningar som hindrar en rätt förståelse. Den vanligaste är antagligen att när man hör om "lagen" tänker man endast på de 10 buden eller alla regler som finns i Moseböckerna. Men när judar talar om lagen är det alla de fem moseböckerna som helhet de tänker på. Det är dessa fem som är torahn, det ord som översätts till lag i svenska. Torah är dock inte ett juridiskt begrepp utan ett pedagogiskt. Man skulle därför hellre ha översatt torah till "undervisning". Att tala om Mose undervisning för tankarna mer rätt än att tala om Mose lag. I de fem moseböckerna (lagen) finns förutom 613 bud hela offersystemet presenterat, som ju berättar hur man ska få förlåtelse och frid med Gud när man brutit mot Hans goda vilja (lag). De föreskrifterna kommer i första hand i tredje mosebok, alltså centralt i lagen. Därutöver innehåller ju lagen mänsklighetens urhistoria alltifrån skapelsen. Noa, Abraham, Isak, Jakob och Josef är några av de gestalter som möter oss i lagens berättande delar.

I galaterbrevet finns några avsnitt där sammanhanget ger att Paulus talar specifikt om de legala delarna (buden) i lagen. Men överallt annars så är de åtminstone de fem moseböckerna som helhet som vi ska tänka på när vi hör ordet lag. Ibland används också "lag" för att beteckna hela gamla testamentet. Men i regel alltså de fem moseböckerna.

Jag har försökt få med alla verser som behandlar lagen på sätt eller annat. Säkert har jag ändå missat någon vers. De kommentarer som är skrivna i samband med verserna är i regel mina egna. Är det direkta citat har jag strävat till att ange varifrån det är hämtat. Jag riktar stor tacksamhet gentemot David H. Sterns översättning och kommentar till nya testamentet (Complete Jewish Bible och Jewish New Testament Commentary). När jag citerat någon av dessa har jag förkortat JNT eller JNTk, kommentaren anges med k. Det är nog dessa som har öppnat ögonen på mig för att det finns ingen motsättning mellan lagen och evangeliet. Jag behöver inte längre ha en schizofren hållning där jag ena stunden ropar "halleluja jag är fri från lagen" och nästa stund grundar min syn på behovet av äktenskaplig trohet m.m. just på lagens föreskrifter. Bitarna har fallit på plats och jag hoppas att samma sak skulle få hända för många andra. Evangeliet tillför den slutliga lösningen på syndens problematik som lagen i sig själv inte innehåller. Lagen överbevisar om synd, den visar på att den enda vägen till Guds närhet går via att en annan (ett offerdjur i gamla testamentet) ger sitt liv i mitt ställe osv. Men den för evigt fullt juridiskt hållbara lösningen på hur en syndig mänska skall kunna komma in i Guds närhet presenteras först i nya testamentet. Gamla testamentet är ju dock fullt med förebådanden om vad som skall komma, genom profetior bl.a. men även mycket tydligt genom offersystemets regler och stipulationer.

Kapitelindelningen är ju inte så genomtänkt och det finns många dubbleringar i kommentarerna, som du märker. Jag har försökt hålla mig till ett system som innebär att bibelverserna är skrivna med vanlig stil medan kommentarerna är skrivna i kursiv.

Tore

Innehållsförteckning

Sid	Evangelierna
3	Jesus stadfäster lagen
6	Jesus tolkar lagen
10	Det viktigaste i lagen
11	Lagen vittnar om Jesus
12	Jesu förhållande till lagen
13	Jesus hänvisar till lagen
15	Jesus och sabbaten
18	Jesus höll alla lagens bud
21	Negativt i evangelierna
	Apostlagärningarna
22	Allmänt om synen på lagen i apostlagärningarna
24	Paulus håller lagen
28	Lagen tillämpas
29	Paulus hedrar sabbaten
30	Judiska fester
31	Tro och gärningar
32	Paulus beskriver sig själv
36	Petrus och Kornelius
38	Apostlamötet i Jerusalem
43	Negativ klang i Apostlagärningarna
	Paulus brev
45	Evangelium i enlighet med Mose lag
48	Paulus om lagen
52	Lagens uppgift
53	Paulus hänvisar till lagen
54	Lag och nåd
61	Tro - gärningar
65	Utlevd och tillräknad rättfärdighet
66	Judarna höll inte/vantolkade lagen
67	Gamla - nya förbundet
69	Hur nya bättre än gamla
70	Omskärelse
71	Dopet
72	Lagen - negativt
75	Laggärningar
76	Under lagen
77	Galaterbrevet
92	Hebréerbrevet
106	Subjekt eller objekt genitiv (Vår eller Jesu tro)
	Övriga brev
108	Jakobs brev
110	Petrus brev
111	Lagens omvandling när Jesus kom
112	Judas brev
113	Om lagen i Johannes brev
116	Uppenbarelseboken

Jesus stadfäster lagen

Mose profeterade och sa att "En profet skall jag låta uppstå åt dem bland deras bröder, en som är lik dig, och jag skall lägga mina ord i hans mun, och han skall tala till dem allt vad jag befäller honom (5 Mos 18:18). Mose var en laggivare. Ingen annan efter Mose kom med ny lag. Först när Jesus kom talade han med samma auktoritet som en laggivare. Ännu mer än han Jesus sa Jag säger er istället för Så säger HERREN eller så som fariséerna höll sina utläggningar där de hala tiden byggde på vad någon annan rabbi hade sagt. De kunde inte komma med egna auktorativa uttalanden. Jesus som förkroppsligade Torah kunde ge den rätta förståelsen av den.

Det är ett totalt missförstånd att mena att bergspredikan står som en motsats till lagen och gamla förbundet. Det är inte heller riktigt att säga att Jesus kom för att instifta en ny religion. Det som är nytt är Jesu person. (Gilbrant, bibellexikon, studiebibeln, "bergspredikan")

Bergspredikan står som en spärr för all antinomism (förakt för etikens krav under åberopande av den kristna friheten, förkastande av Guds lag med hänvisning till nåden) (Gilbrant, bibellexikon, studiebibeln, "bergspredikan")

Fariséerna lärde att det var stor skillnad på buden. Några ansågs vara viktigare än andra och de som inte var så viktiga kunde man ha en friare inställning till. Lagen var indelad i 613 bud: 248 stadgar och 365 förbud. Det var ständigt stora diskussioner om vilka bud man skulle anse som stora. 5 Mos 22:6 ansågs av många vara det minsta av alla buden. "Om du på din väg råkar finna ett fågelbo i något träd eller på marken, med ungar eller ägg, och modern ligger på ungarerna eller på äggen, skall du inte ta både modern och ungarerna." (Gilbrant, Matt 5:19)

Det Jesus sysslar med i bergspredikan är halakah (lärofrågor). Han undervisar i hur man skall förstå lagen, han ger den sin rätta innebörd, avvisar falska tolkningar och spetsar till den rätta förståelsen. Det var sådant rabbinerna sysslade mycket med och som judarnas muntliga lag (oral Torah) består av

Mord och vrede

²¹Ni har hört att det är sagt till fäderna: *Du skall inte mörda.* Den som mördar är skyldig inför domstolen. ²²Jag säger er: Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande Gehenna. ²³Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något emot dig, ²⁴så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder, och kom sedan och bär fram din gåva. ²⁵Var angelägen om att göra upp med din motpart när du är med honom på vägen, så att din motpart inte överlämnar dig till domaren och domaren överlämnar dig till fångvaktaren och du blir kastad i fängelse. ²⁶Amen säger jag dig: Du slipper inte ut därifrån, förrän du har betalat till sista öret. (Matt 5:21-26)

Det Jesus kritiserar i bergspredikan är inte lagen utan en del mänskors felaktiga uppfattningar om den (Matt 5:21-48)

När Jesus säger "Jag säger er" är ett uttryck för en oerhörd auktoritet som övergår både den skriftlärdes auktoritet som har sitt ursprung i lagen och profeternas auktoritet som gav

uttryck för gudomlig uppenbarelse med "så säger Herren". Jesus grundar inte alls sin auktoritet på yttre stöd utan sätter sitt ord på samma nivå som lagens ord och tolkar det med den auktoritet som bara laggivaren själv kan ha. I Jesu ord kommer Guds djupaste vilja till uttryck. (Gilbrant, Matt 5:22) Jesus återför till vad Gud egentligen menar. När han gör det så märker vi att han skärper innebörden, han skrapar bort en del fernissa som mänskliga tolkningar försökt måla över budordet så att det skall gå att synda så mycket som möjligt utan att bryta mot Guds lag.

Äktenskapsbrott

²⁷Ni har hört att det är sagt: *Du skall inte begå äktenskapsbrott.* ²⁸Jag säger er: Var och en som med begär ser på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta. ²⁹Om ditt högra öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för dig att en av dina lemmar går förlorad än att hela din kropp kastas i Gehenna. ³⁰Och om din högra hand förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är bättre för dig att en av dina lemmar går förlorad än att hela din kropp kommer till Gehenna.

³¹Det är sagt: *Den som skiljer sig från sin hustru skall ge henne skilsmässobrev.* ³²Jag säger er: Var och en som skiljer sig från sin hustru av något annat skäl än otukt, han blir orsak till att äktenskapsbrott begås med henne, och den som gifter sig med en fränskild kvinna begår äktenskapsbrott. (Matt 5:27-32)

Ja och nej

³³Ni har vidare hört att det är sagt till fäderna: *Du skall inte svära falskt* och: *Du skall hålla din ed inför Herren.* ³⁴Jag säger er: Ni skall inte alls svära – varken vid himlen, den är Guds tron, ³⁵eller vid jorden, den är hans fotpall, eller vid Jerusalem, det är den store Konungens stad. ³⁶Inte heller skall du svära vid ditt huvud, ty du kan inte göra ett enda hårstrå vitt eller svart. ³⁷Ert tal skall vara ja, ja, och nej, nej. Allt utöver det kommer från den onde. (Matt 5:33-37)

Kärlek och inte vedergällning

³⁸Ni har hört att det är sagt: *Öga för öga och tand för tand.*

Denna princip kan vid första anblicken verka mycket "primitiv". Men man måste för det första att den aldrig någonsin av judarna tolkats på ett bokstavligt sätt. Vad den gör är endast att den anger en princip som skall förhindra hämndbegäret. Hur mycket tragik skulle världen inte undgått om man följt denna princip. Den betonar inte att man ska ge igen utan att man inte ska få ett hårdare straff än brottet förtjänar. Denna princip skall tillämpas i rättspraxis framför allt. Vad Jesus gör här nedan är inte att vända sig mot denna princip utan att belysa och förtydliga dess verkliga innebörd och andemening.

³⁹Jag säger er: Stå inte emot den som är ond, utan om någon slår dig på den högra kinden, så vänd också den andra åt honom. ⁴⁰Om någon vill ställa dig inför rätta och ta din livklädnad, så låt honom få din mantel också. ⁴¹Om någon tvingar dig att gå med en mil, gå två mil med honom. ⁴²Ge åt den som ber dig, och vänd dig inte bort från den som vill låna av dig.

Ni har hört att det är sagt: *Du skall älska din nästa* och hata din ovän. ⁴⁴Jag säger er: Älska era ovänner och be för dem som förföljer er. ⁴⁵Då är ni er himmelske Faders barn. Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. ⁴⁶Ty om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte publikaner det också? ⁴⁷Och om ni

hälsar endast på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också? ⁴⁸Var alltså fullkomliga, såsom er Fader i himlen är fullkomlig. (Matt 5:38-48)

Lagen lär ingenstans att man ska hata sin ovän - endast att man ska älska sin nästa. Däremot kan man ur lagens alla små detaljer utläsa en stor omsorg om också sina fienders ägodelar m.m. där man befalls att ha omvårdnad om dessa som om de vore ens egna. Därför är det en grov pervertering av Guds lag att påstå att den skulle lära hat. Tvärtom ger Jesus här lagens sanna anda - den lär kärlek även till fienderna. Detta måste vara en av de läror som Jesus vänder sig mot i Matt 15:8-9 "Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig. ⁹Förgäves dyrkar de mig, eftersom de läror de förkunnar är människors bud."

Ett nytt bud ger jag er, att ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra (Joh 13:34)

Om ni håller mina bud, förblir ni i min kärlek, liksom jag har hållit min Faders bud och förblir i hans kärlek (Joh 15:10)

Alltså skall ni känna igen dem på deras frukt. ²¹Inte skall var och en som säger 'Herre, Herre' till mig komma in i himmelriket, utan den som gör min himmelske Faders vilja. ²²Många skall säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat med hjälp av ditt namn och med hjälp av ditt namn drivit ut onda andar och med hjälp av ditt namn gjort många kraftgärningar? ²³Men då skall jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort ifrån mig, ni laglösa! (Matt 7:21-23)

Ordet för laglöshet är anomia "frånvaro av lag" "avsaknad av Torah". Uttrycket "ni laglösa" betyder således ni som uppträder som om det inte skulle finnas Guds lag (Torah) längre. Här bekräftas än en gång Jesu inställning till lagen - den är permanent.

När Jesus hade avslutat detta tal, var människorna mycket förvånade över hans undervisning, ²⁹ty han undervisade dem med auktoritet och inte som deras skriftlärda. (Matt 7:29)

När de skriftlärde höll sina utläggningar kunde de bara hänvisa till vad andra rabbiner sade. De kunde inte egentligen komma med nya egna tolkningar. Här hörde de en som talade med samma auktoritet som laggivaren på Sinai berg - Gud.

Jesus tolkar lagen

Jesus gjorde många olika saker under sin första period på jorden (Han kommer tillbaka). Han botade sjuka, drev ut onda andar och predikade om Guds rike. Men dessutom tolkade han lagen. Det var det som rabbinerna sysslade med och sådana tolkningar som har med levnadsregler att göra kallas halakhah. Ett av de mer enhetliga avsnitten där Jesus sysslar med just detta är bergspredikan i Matteus 5-7. Det man märker är att Jesus på intet sätt skulle ta lätt på lagens föreskrifter eller proklamera att de snart helt spelat ut sin roll. Tvärtom! Ofta skärper han de tolkningar som var rådande på Jesu tid.

Några fariseer som ville snärja honom kom fram till honom och frågade: ”Är det tillåtet för en man att skilja sig från sin hustru?”³ Han svarade dem: ”Vad har Mose befallt er?”⁴ De sade: ”Mose har tillåtit att mannen skriver skilsmässobrev och skiljer sig.”⁵ Då sade Jesus till dem: ”Därför att era hjärtan är så hårda gav han er den föreskriften.⁶ Men från skapelsens början gjorde Gud dem till man och kvinna.⁷ Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru,⁸ och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två, utan ett kött.⁹ Vad Gud har fogat samman, skall människan inte skilja åt.”¹⁰ När de hade kommit hem igen frågade lärjungarna honom om detta.¹¹ Han svarade dem: ”Den som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan kvinna, han begår äktenskapsbrott mot henne.¹² Och om hon skiljer sig från sin man och gifter om sig, begår hon äktenskapsbrott.” (Mark 10:2-12)

Under Jesu tid hade det också kommit fram riktningar som ville ta det mera lätt på behovet av trohet till den äkta hustrun/mannen. Det fanns en riktning med rabbiner som ansåg att det räckte för en man att vara missnöjd med hustruns matlagning för att ha ett giltigt skäl att ta ut skilsmässa. Det är utan tvekan primärt detta Jesus vänder sig emot här. Men på andra ställen i Bibeln säger Jesus att otrohet är det enda giltiga skälet till en skilsmässa. I Korinterbrevet skriver Paulus att om den ena parten i ett redan gift par blir troende och maken/makan vill skiljas på grund av detta skall man låta maken/maken gå och man är i så fall också fri att gifta om sig

Några fariseer kom fram till honom och ville snärja honom och sade: ”Är det tillåtet att skilja sig från sin hustru av någon anledning?”⁴ Han svarade: ”Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna⁵ och sade: *Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött?*⁶ Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt.”⁷ De sade till honom: ”Varför har då Mose befallt att mannen skall ge hustrun ett skilsmässobrev och skicka bort henne?”⁸ Han svarade: ”Därför att era hjärtan är så hårda tillät Mose er att skiljas från era hustrur, men från början var det inte så.⁹ Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av något annat skäl än otukt och gifter sig med en annan, han begår äktenskapsbrott.”¹⁰ Hans lärjungar sade till honom: ”Om det är så med mannens ställning till hustrun, då är det ingen fördel med att gifta sig.”¹¹ Han svarade dem: ”Inte alla förstår det ordet utan endast de som har fått den gåvan.¹² Det finns de som inte kan gifta sig, därför att de är födda sådana, och de som inte kan det, därför att människor gjort dem sådana. Och det finns andra som för himmelrikets skull inte gifter sig. Den som kan förstå detta, må ta det till sig.” (Matt 19:3-12)

Jesus och äktenskapsbryterskan

8^{7:53}Sedan gick var och en hem till sitt, ¹och Jesus gick ut till Oljeberget. ²Tidigt på morgonen kom han tillbaka till tempelplatsen. Allt folket samlades omkring honom, och han satte sig ner och undervisade dem. ³Då kom de skriftlärda och fariseerna fram till honom med en kvinna som hade gripits för äktenskapsbrott. De ställde henne mitt framför sig ⁴och sade: ”Mästare, den här kvinnan greps på bar gärning, när hon begick äktenskapsbrott. ⁵I lagen har Mose befallt oss att stena sådana.

Det här är en halv sanning. Hade de varit intresserade av att följa Guds föreskrifter hade de tagit med även mannen som bar på lika stor skuld som kvinnan.

Vad säger då du?”

Den här frågan visar just att de skriftlärde och fariséerna väntade sig att han skulle tolka lagen.

⁶Detta sade de för att snärja honom och ha något att anklaga honom för.

Deras problem var således djupgående. Det var inte lagen de nitälskade för, inte att lyda Gud över allt. De hade istället perverterat lagen och gjort den till ett legalistiskt system som fjärmade folket från Gud istället för att föra det närmare Honom.

Men Jesus böjde sig ner och skrev med fingret på marken.

Visst kunde man tänka att detta var endast något Jesus gjorde för att "höra in" vad Guds vilja för det tillfället, men det var nog mer än så. Det var en handling som anspelade på vad som står i Jeremia 17:13

¹³HERREN är Israels hopp.

Alla som överger dig kommer på skam.

De som avfaller från mig

liknar en skrift i sanden.

De har övergivit HERREN,

källan med det levande vattnet.

De datoriserade hjärnorna hos de anklagande registrerade utan tvekan vad Jesus enkla sandskrivande med obönhörlig tydlighet proklamerade. De hade själva avfallit från honom, de hade själva övergett honom - källan med det levande vattnet.

⁷När de stod kvar och frågade honom, reste han sig och sade: ”Den som är utan synd må kasta första stenen på henne.” ⁸Och han böjde sig ner igen och skrev på marken. ⁹När de hörde detta gick de därifrån, den ene efter den andre, de äldste först, och han blev lämnad ensam kvar med kvinnan som stod där. ¹⁰Jesus reste sig upp och sade till henne: ”Kvinna, var är de? Har ingen dömt dig?” ¹¹Hon svarade: ”Nej, Herre, ingen.” Då sade Jesus: ”Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda inte mer!” (Joh 8:1-11)

Syftet med Guds heliga lag var alltid att rädda, att förmå till omvändelse. Om det inte fanns ånger över grova brott blev straffet också dödsstraff i vissa - mycket klart definierade fall. Då var syftet med straffet också att avskräcka, att förhindra syndens cancersvulst att spridas. Vad

Jesus gör här är inte att han upphäver lagen utan att han visar vad den alltid siktar på. Skulle han ha sagt åt de anklagande att givetvis ska ni stena henne det står ju så, skulle han ytligt sett ha följt lagens föreskrifter. Men då skulle han legitimerat det hyckleri, lagiskhet, självgodhet, kärlekslöshet, ondskefullhet, mordlystnad som de anklagande var uppfyllda av och sagt att det spelar ingen roll så länge ni inte gör de här allra mest uppenbara synderna.

Mot mänskliga bud som går emot lagen

Guds bud eller människors stadgar

7¹Fariseerna och några skriftlärdar som hade kommit från Jerusalem samlades kring honom. ²De hade sett att några av hans lärjungar åt med orena händer, det vill säga utan att tvätta händerna. – ³Fariseerna liksom alla andra judar äter inte utan att ha tvättat händerna med en handfull vatten. De håller fast vid de äldstes stadgar. ⁴Och när de kommer från torget äter de inte utan att först ha tvättat sig. Mycket annat har de också lärt sig att iaktta, som att skölja bägare, kannor och kopparkärl.

Sådana föreskrifter fanns alltså inte i Moseböckerna (lagen) utan endast i rabbinernas muntliga traditioner och lagutläggningar.

– ⁵Fariseerna och de skriftlärdar frågade honom: ”Varför följer inte dina lärjungar de äldstes stadgar utan äter med orena händer?” ⁶Han svarade dem: ”Rätt profeterade Jesaja om er, ni hycklare. Hos honom står det skrivet: *Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig.* ⁷Förgäves dyrkar de mig, eftersom de läror de förkunnar är människobud. ⁸Ni upphäver Guds bud och håller er till människors stadgar.”

⁹Han sade också till dem: ”Ni upphäver fullkomligt Guds bud för att hålla fast vid era egna stadgar. ¹⁰Mose har sagt: *Hedra din far och din mor* och: *Den som förbannar sin far eller sin mor skall straffas med döden.* ¹¹Men ni påstår att om någon säger till sin far eller mor: *Vad du kunde ha fått av mig ger jag i stället som ’korban’, som offergåva,* ¹²då tillåter ni honom inte längre att göra något för sin far eller mor. ¹³Ni upphäver Guds ord genom de stadgar som ni följer och för vidare. Och mycket annat sådant gör ni.”

¹⁴Jesus kallade till sig folket på nytt och sade: ”Hör på mig allesammans och förstå:

¹⁵Ingenting som utifrån går in i människan kan göra henne oren, men det som går ut ur människan, det orenar henne.” ¹⁷När han hade lämnat folket och kommit hem, frågade hans lärjungar vad han menade med denna liknelse. ¹⁸Han svarade dem: ”Är ni också oförståndiga? Inser ni inte att det som utifrån går in i människan inte kan göra henne oren, ¹⁹eftersom det inte går in i hennes hjärta utan ner i magen och ut på avträdet?” Därmed förklarade han all mat för ren.

Det som här diskuteras är de ceremoniella tvagningar som inte finns föreskrivna i Bibeln. Här diskuteras inte huruvida judar ska äta orena djur som rovdjur, gnagare, insekter, larver häst eller gris. Skulle Jesus ha predikat det skulle nog friséerna sett till att anklaga honom för det eftersom han i så fall tydligt skulle ha predikat emot den undervisning Gud gav genom Mose. Inga sådana anklagelser riktades någonsin mot Jesus. När Petrus får sin syn när Kornelius kallar på honom i apostlagärningarna (Apg 10) märker vi på hans reaktion att Jesus nog inte predikat att nu var inga djur orena längre. Sedan är det en helt annan sak att hednakristna - alla icke-judar som kommer till tro på Israels Gud - inte behöver hålla

dietlagarna, vilket tydligt kommer fram i apostlagärningarna i apostlamötet i Jerusalem (Apg 15)

²⁰Och han tillade: ”Det som går ut ur människan, det gör henne oren. ²¹Ty inifrån, från människans hjärta, utgår onda tankar, otukt, stöld, mord, ²²äktenskapsbrott, girighet, ondska, svek, lösaktighet, avund, hädelse, högmod och dårskap. ²³Allt detta onda kommer inifrån och gör människan oren.” (Mark 7:1-23)

Jesu ord mot fariseer och laglärda

³⁷När Jesus hade talat, bjöd en farisé honom hem till sig, och han gick in och lade sig till bords. ³⁸Farisen blev förvånad när han såg att Jesus inte tvättade sig före måltiden. ³⁹Men Herren sade till honom: ”Ni fariseer rengör utsidan av bägare och fat, men ert inre är fullt av girighet och ondska. ⁴⁰Ni dårar, har inte han som gjorde utsidan också gjort insidan? ⁴¹Ge därför ert inre som gåva, så blir allting rent för er.

⁴²Ve er, ni fariseer! Ni ger tionde av mynta, ruta och alla slags grönsaker men bryr er inte om rätten och kärleken till Gud. Det ena borde ni göra utan att försumma det andra.

⁴³Ve er, fariseer! Ni älskar den främsta platsen i synagogorna och tycker om att bli hälsade på torgen. ⁴⁴Ve er, ni liknar gravar som man inte ser och som folk trampar på utan att veta om det.”

⁴⁵En av de laglärda sade då till honom: ”Mästare, när du säger så, förolämpar du även oss.” ⁴⁶Han svarade: ”Ja, ve också över er, ni laglärda! Ni lägger på människorna bördor som är svåra att bära, men själva rör ni inte ett finger för att lätta dem.

⁴⁷Ve er! Ni bygger gravvårdar över profeterna som era fäder mördade. ⁴⁸Ni är alltså vittnen till vad era fäder gjorde och samtycker till det. De dödade profeterna och ni bygger gravvårdar över dem. ⁴⁹Därför har också Guds vishet sagt: Jag skall sända till dem profeter och apostlar, och en del av dem skall de mörda och förfölja. ⁵⁰Så skall av detta släkte utkrävas alla profeters blod, som har utgjutits från världens begynnelse, ⁵¹från Abels blod ända till Sakarjas blod, som utgöts mellan altaret och templet. Ja, jag säger er: Det skall utkrävas av detta släkte.

⁵²Ve er, ni laglärda! Ni har tagit bort nyckeln till kunskapen. Själva har ni inte kommit in, och dem som är på väg in har ni hindrat.”

⁵³När han gick därifrån, började de skriftlärda och fariseerna angripa honom häftigt och ställa många frågor till honom. ⁵⁴De vaktade på honom för att fälla honom genom något som han sade. (Luk 11:37-54)

²³Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare! Ni ger tionde av mynta, dill och kummin men försummar det som är viktigast i lagen: rätten, barmhärtigheten och troheten. Det ena borde ni göra utan att försumma det andra. ²⁴Ni blinda ledare! Ni silar mygg och sväljer kameler. (Matt 23:23-24)

Åter är det perversioner, vantolkningar av lagen som Jesus vänder sig emot, inte lagen som sådan. Den var Guds goda gåva till mänskligheten

Det viktigaste i Lagen

Om kärnan, den bärande principen, i lagen är kärleken till Gud och människor är det lätt att förstå att Jesus aldrig vände sig mot lagen. Han vände sig istället desto mer frenetiskt mot de perversioner av lagen som var vanligt förekommande bland judarna i allmänhet då. Dessa perversioner dolde eller hindrade den bärande principen i lagen - lagens anda som är en återspeglning av Guds egen personlighet, Hans väsen.

Det viktigaste budet

²⁸En av de skriftlärdarna som hörde dem diskutera fann att Jesus hade gett dem ett bra svar. Han kom fram till honom och frågade: "Vilket är det största av alla buden?" ²⁹Jesus svarade: "Det största är detta: *Hör Israel! Herren, vår Gud, Herren är en,* ³⁰*och du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft.* ³¹Sedan kommer detta: *Du skall älska din nästa som dig själv.* Inget annat bud är större än dessa." ³²Den skriftlärdade sade: "Du har rätt, Mästare, det är sant som du säger. Han är en, och det finns ingen annan än han. ³³Och att älska honom av hela sitt hjärta och av hela sitt förstånd och av hela sin kraft och att älska sin nästa som sig själv, det är mer än alla brännoffer och andra offer." ³⁴När Jesus hörde att mannen hade svarat förståndigt, sade han till honom: "Du är inte långt från Guds rike." Sedan vågade ingen fråga honom längre. (Mark 12:28-34)

Det viktigaste budet

³⁴Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saduceerna svarslösa och samlades kring honom. ³⁵En av dem, en laglärd, ville sätta honom på prov och frågade: ³⁶"Mästare, vilket är det största budet i lagen?" ³⁷Han svarade: "*Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd.* ³⁸Detta är det största och främsta budet. ³⁹Sedan kommer ett som liknar det: *Du skall älska din nästa som dig själv.* ⁴⁰På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna." (Matt 22:34-40)

Den gyllene regeln

¹²Därför, allt vad ni vill att människorna skall göra er, det skall ni också göra dem. Detta är lagen och profeterna. (Matt 7:12)

Så när någon säger: Halleluja, jag är fri från lagen kan man fråga honom/henne är det alltså detta hon/han gläder sig över att var fri ifrån? Kärlek till Gud och människor

Lagen vittnar om Jesus

Lagen är således ingen misslyckad föregångare i Guds försök att rädda människorna eller ännu mindre något ont som det var en verklig befrielse att komma bort ifrån. Nej lagen målar upp Jesus för våra ögon. Det lagen sa det sa Jesus. Jesus förkroppsligade lagen. Ordet blev kött och tog sin boning mitt ibland oss... Men han blev även lösningen på synden och hur Gud som är helig ska kunna förlåta utan att se mellan fingrarna. Han blev det fullkomliga offret som lagen förebådar i hela sitt föreskrivna offersystem som i sin helhet gör det klart att det finns ingen annan väg till Guds närhet än genom att en oskyldig ställföreträdare ger sitt liv för min skull. Lagen lär inte lagiskhet, den lär trons lydnad..

Ni forskar i Skrifterna, därför att ni tror att ni har evigt liv i dem, och det är dessa som vittnar om mig. ⁴⁰Men ni vill inte komma till mig för att få liv. (Joh 5:39-40)

⁵Tro inte att jag skall anklaga er inför Fadern. Den som anklagar er är Mose, han som ni har satt ert hopp till. ⁴⁶Om ni trodde Mose, skulle ni tro på mig, ty om mig har han skrivit. ⁴⁷Men tror ni inte hans skrifter, hur skall ni då kunna tro mina ord?" (Joh 5:45-47)

Återigen ser vi hur fel vi kommer om vi utgår från en sådan syn som säger att de skriftlärde blev så arga på Jesus därför att han kom för att göra Mose lag om intet eller att han bröt mot den. Problemet var inte Mose lag, utan att de inte trodde eller än mindre underordnade sig Mose lag. De förstod inte skrifterna. Jämför med Stefanus försvarstal i Apg 8 framåt. Där visar han också med en genomgång från gamla testamentet att problemet genom Israels historia var att de inte levt i enlighet med Mose lag och att det var orsaken också både till att de inte känt igen Messias utan korsfäst Jesus och till att de förföljde församlingen och just då stod i beråd att stena honom.

Men hur skulle då skrifterna uppfyllas som säger att detta måste ske? (Matt 26:54)

Gamla Testamentets skrifter vittnar inte om ett misslyckad koncept som Gud sedan överger i det nya förbundet. Lagen och de andra gamla testamentliga skrifterna är förebilder till, innehåller typer av och predikar om Jesus och hans död och frälsning genom att sätta sin lit till hans blodiga offer på korset.

Jesu förhållande till lagen

Jesu uttrycker sig så klart som det är möjligt om huruvida han har kommit för att bli lagens ände. Han säger på ett sådant sätt att rum för missförstånd inte finns. Han har inte kommit för att upphäva ens det minsta av alla bud.

Jesus och lagen

¹⁷Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att fullborda. ¹⁸Amen säger jag er: Innan himmel och jord förgår, skall inte en enda bokstav, inte en prick i lagen förgå, förrän allt har skett. ¹⁹Den som därför upphäver ett av dessa minsta bud och lär människorna så, han skall kallas den minste i himmelriket. Men den som håller dem och lär människorna dem, han skall kallas stor i himmelriket. ²⁰Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärdas och fariseernas, skall ni inte komma in i himmelriket. (Matt 5:17-20)

¹⁶Lagen och profeterna hade sin tid fram till Johannes. Sedan dess predikas evangeliet om Guds rike, och var och en uppmanas enträget att komma in. ¹⁷Men förr kommer himmel och jord att förgå än att en enda prick av lagen sätts ur kraft. ¹⁸Var och en som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan kvinna begår äktenskapsbrott, och den som gifter sig med en frånskild kvinna begår äktenskapsbrott. (Luk 16:16-18)

På Moses stol sitter de skriftlärdas och fariseernas. ³Allt vad de lär er skall ni därför göra och hålla, men efter deras gärningar skall ni inte handla. Ty de talar men handlar inte. ⁴De binder ihop tunga bördor och lägger dem på människornas axlar, men själva vill de inte ens med sitt finger flytta på dem. ⁵Och alla sina gärningar gör de för att människor skall se dem (Matt 23:2-3)

Och eftersom laglösheten tilltar, kommer kärleken att svalna hos de flesta (Matt 24:12)

Detta anges som något negativt (torahlöshet) "And many people's love will grow cold because of increased distance from Torah" (JNT)

Jesus hänvisar till lagen

Långt ifrån att uttrycka förakt för lagen eller antyda att den är förlegad och snart inte alls gäller mer använder Jesus den med stor respekt och kraft. Han hänvisar och förlitar sig på den i kamp både med djävulen och med människor

Jesus frestas

4¹Uppfylld av den helige Ande återvände Jesus från Jordan och fördes av Anden omkring i öknen, ²där han frestades av djävulen i fyrtio dagar. Under de dagarna åt han ingenting, och när de var förbi, blev han hungrig. ³Då sade djävulen till honom: ”Är du Guds Son, så befall att den här stenen blir bröd.” ⁴Jesus svarade honom: ”Det står skrivet: *Människan lever inte bara av bröd.*” ⁵Då förde djävulen honom högt upp och visade honom för ett ögonblick alla rikena i världen ⁶och sade: ”Dessa rikens hela makt och härlighet vill jag ge dig, ty åt mig har den överlämnats och jag ger den åt vem jag vill. ⁷Därför skall allt vara ditt, om du tillber mig.” ⁸Jesus svarade: ”Det står skrivet: *Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast honom skall du tjäna.*” ⁹Sedan förde djävulen honom till Jerusalem och ställde honom på tempelmurens utsprång och sade till honom: ”Är du Guds Son, så kasta dig ner härifrån! ¹⁰Det står skrivet: *Han skall befälla sina änglar att skydda dig,* ¹¹och *De skall bära dig på händerna, så att du inte stöter din fot mot någon sten.*” ¹²Jesus svarade honom: ”Det är sagt: *Du skall inte fresta Herren din Gud.*” ¹³När djävulen hade frestat honom på alla sätt, lämnade han honom för en tid. (Luk 4:1-13)

Den rike ynglingen

När Jesus fortsatte sin vandring, sprang en man fram, föll på knä för honom och frågade: ”Gode Mästare, vad skall jag göra för att ärva evigt liv?” ¹⁸Jesus sade till honom: ”Varför kallar du mig god? Ingen är god utom en, och det är Gud. ¹⁹Buden känner du: *Du skall inte mörda, Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte stjäla, Du skall inte vittna falskt, Du skall inte ta ifrån någon det som är hans, Hedra din far och din mor.*” ²⁰Mannen sade: ”Mästare, allt detta har jag hållit sedan jag var ung.” ²¹Jesus såg på honom och fick kärlek till honom och sade: ”Ett fattas dig. Gå och sälj allt vad du äger och ge åt de fattiga, så skall du få en skatt i himlen. Och kom sedan och följ mig.” ²²Vid de orden blev mannen illa till mods och gick bedrövad sin väg, ty han ägde mycket. (Mark 10:17-22)

¹⁶En man kom fram till Jesus och frågade: ”Mästare, vad skall jag göra för gott för att få evigt liv?” ¹⁷Jesus sade till honom: ”Varför frågar du mig om det goda? En är den Gode, och vill du gå in i livet, så håll buden.” ¹⁸Han frågade honom: ”Vilka?” Jesus svarade: ”*Du skall inte mörda, Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte stjäla, Du skall inte vittna falskt, Hedra din far och mor och Du skall älska din nästa som dig själv.*” ²⁰Då sade den unge mannen till Jesus: ”Allt detta har jag hållit. Vad är det mer som fattas?” ²¹Jesus svarade: ”Vill du vara fullkomlig, gå och sälj vad du äger och ge åt de fattiga. Då skall du få en skatt i himlen. Och kom sedan och följ mig.” ²²När den unge mannen hörde detta, gick han bedrövad sin väg, ty han ägde mycket. (Matt 19:16-22)

⁸En man i hög ställning frågade Jesus: ”Gode Mästare, vad skall jag göra för att få evigt liv?”

¹⁹Jesus sade till honom: ”Varför kallar du mig god? Ingen är god utom en, och det är Gud.

²⁰Buden känner du: *Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte mörda, Du skall inte*

stjåla, Du skall inte vittna falskt, Hedra din far och din mor." ²¹Mannen sade: "Allt detta har jag hållit sedan jag var ung." ²²Jesus hörde det och sade till honom: "Ett fattas dig ännu. Sälj allt vad du äger och dela ut till de fattiga. Då skall du få en skatt i himlen, och kom sedan och följ mig." ²³När mannen hörde detta, blev han djupt bedrövad, eftersom han var mycket rik. ²⁴Jesus såg att han var bedrövad och sade: "Hur svårt är det inte för dem som är rika att komma in i Guds rike. ²⁵Det är lättare för en kamel att komma igenom ett synålsöga än för en rik att komma in i Guds rike." ²⁶De som hörde detta frågade: "Vem kan då bli frälst?" ²⁷Han svarade: "Det som är omöjligt för människor är möjligt för Gud." (Luk 18:18-27)

Övriga tillfällen

Jesus förbjöd honom att berätta det för någon och sade: "Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram det offer som Mose har föreskrivit för din rening, som ett vittnesbörd för dem." (Luk 5:14)

¹²Jesus hörde det och sade: "Det är inte de friska som behöver läkare utan de sjuka. ¹³Gå och lär er vad detta ord betyder: *Jag vill se barmhärtighet, inte offer.* Ty jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare." (Matt 9:12-13) Jfr Mark 12:28-34

Här igen kommer det tydligt fram att problemet var att de fariséer Jesus vände sig mot var blinda gentemot vad lagen egentligen lärde. Det var inte lagen som var problemet, det var fariséernas ovilja att underordna sig den. De hade gjort en lagisk perversion av den där kärlek och barmhärtighet inte hade någon plats - det som enligt Jesus är det viktigaste i lagen, den bärande principen

Också i er egen lag står det skrivet att vad två människor vittnar är giltigt. ¹⁸Jag är den som vittnar om mig själv. Om mig vittnar även Fadern som har sänt mig." ¹⁹Då frågade de: "Var är din Fader?" Jesus svarade: "Ni känner varken mig eller min Fader. Om ni kände mig, skulle ni också känna min Fader. (Joh 8:17-19)

Jesus och sabbaten

Prästerna var utan skuld när de utförde sina plikter i templet på sabbaten. Templet var alltså större än sabbaten. Men Jesus större än templet. (Gil Matt 12:5) Inget av detta innebar att man bröt mot lagen. Ibland går olika absoluta bud emot varandra, t.ex. budet att inte arbeta på sabbaten och buden om vilka offer som ska presenteras i templet på sabbaten. Då är buden om offren i templet viktigare och har därför företräde. En likadan situation mycket känd för rabbinerna var att ett barn skulle omskäras den åttonde dagen samtidigt som bruket av de verktyg som krävdes för detta räknades som arbete, vilket ju var förbjudet på sabbaten.. Således måste man ge ett av buden företräde om det var en sabbat som var den åttonde dagen. Budet som fick ge vika var arbetsförbudet...

Jesus låter lärjungarna äta sädesax

Själva handlingen var tillåten enligt Mose lag: " När du kommer in på din nästas sädesfält, får du plocka ax med din hand, men du får inte röra din nästas säd med en skära." (5 Mos 23:25)

Det bud som de hänvisar till kom endast från de äldstes stadgar

²³En sabbat gick Jesus genom ett sädesfält, och hans lärjungar började rycka av ax där de gick. ²⁴Då sade fariseerna till honom: "Varför gör de sådant på sabbaten som inte är tillåtet?" ²⁵Han svarade: "Har ni aldrig läst vad David gjorde, när han och hans följeslagare var hungriga och inte hade något att äta: ²⁶hur han gick in i Guds hus, då Abjatar var överstepräst, och åt skådebröden, som endast prästerna fick äta, och hur han även gav till dem som var med honom?" ²⁷Och Jesus sade till dem: "Sabbaten blev gjord för människan och inte människan för sabbaten. ²⁸Så är Människosonen Herre också över sabbaten." (Mark 2:23-28)

De skriftlärde hade perverterat sabbatsbudet. Jesus levde i enlighet med vad Guds vilja - och Mose lag stadgade - var med sabbaten. Jesus bröt alltså inte mot något sabbatsbud! Skulle Han ha gjort det så skulle det inte finnas något hopp för oss för i så fall hade han brutit mot lagen och straffet för det är döden. Det skulle ha inneburit att Jesus dog endast för sin egen synds skull och inte för någon annans. Men tack och lov: Jesus bröt aldrig mot något av Guds bud - ej heller rörande sabbaten!

12¹Vid den tiden gick Jesus genom ett sädesfält på sabbaten. Hans lärjungar var hungriga och började rycka av ax och äta. ²När fariseerna såg det, sade de till honom: "Se, dina lärjungar gör det som inte är tillåtet på sabbaten." ³Han svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde, när han och hans följeslagare var hungriga: ⁴hur han gick in i Guds hus och åt skådebröden, som varken han eller de som var med honom fick äta, utan endast prästerna? ⁵Eller har ni inte läst i lagen att prästerna i templet på sabbaten bryter mot sabbaten och ändå är utan skuld? ⁶Jag säger er: Här ser ni det som är större än templet. ⁷Om ni hade förstått vad detta betyder: *Jag vill se barmhärtighet och inte offer*, så skulle ni inte ha dömt de oskyldiga. ⁸Ty Människosonen är sabbatens Herre." (Matt 12:1-8)

6¹En sabbat tog Jesus vägen genom ett sädesfält, och hans lärjungar ryckte av ax, som de gnuggade i händerna och åt. ²Några av fariseerna sade då: "Varför gör ni det som inte är tillåtet på sabbaten?" ³Jesus svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde, när han och hans

följeslagare var hungriga, ⁴hur han gick in i Guds hus och tog skådebröden och åt och gav sina män? De bröden fick endast prästerna äta.” ⁵Och han tillade: ”Människosonen är sabbatens Herre.” (Luk 6:1-5)

Jesus botar på sabbaten

Det fanns inget förbud i lagen mot att bota på sabbaten, men enskilda rabbiner betraktade detta som arbete. Om det funnits ett förbud att göra gott på sabbaten, skulle den dagen ha varit en ond dag och det att man inte gjorde gott när det fanns anledning till det skulle i sig självt vara en ond handling. Det skulle egentligen vara att vanhelga dagen i högsta grad. Den judiske läraren Hillel har sagt: "Det är tillåtet att trösta och besöka en sjuk och be för honom på sabbaten" (Gil Matt 12:10, 12)

Man bör lägga märke till att ingen anklagar Jesus för att ha brutit mot sabbatsbudet när man på alla sätt försöker finna något att anklaga honom för under natten till långfredagen. Jesus bröt alltså endast mot felaktig tolkningar av lagen - inte mot Guds heliga lag i sig självt =Guds vilja.

3¹En annan gång gick Jesus in i en synagoga, och där fanns en man som hade en förtvinad hand. ²Spänt iakttog de Jesus för att se om han skulle bota honom på sabbaten. De ville få något att anklaga honom för. ³Han sade till mannen med den förtvinade handen: ”Stig fram.” ⁴Sedan frågade han dem: ”Är det på sabbaten mera tillåtet att göra gott än att göra ont, att rädda liv än att döda?” (*Det var tillåtet att dra en åsna upp ur brunnen på en sabbat, då måste det också vara tillåtet att hela en lam mänska på en sabbat. En mänska var viktigare än en åsna*). Men de teg. ⁵Då såg han sig omkring med vrede, bedrövad över att deras hjärtan var så förstockade. Och till mannen sade han: ”Räck ut din hand.” Han räckte ut handen, och den var nu frisk. ⁶Men fariseerna gick ut och började genast överlägga med herodianerna om att röja honom ur vägen. (Mark 3:1-6)

14¹När Jesus en sabbat gick in för att äta hos en av de ledande fariseerna, vaktade de på honom. ²Och se, en man som led av vatten i kroppen stod framför honom. ³Jesus frågade de laglärda och fariseerna: ”Är det tillåtet att bota sjuka på sabbaten eller är det inte tillåtet?” ⁴Men de teg. Han rörde då vid mannen och botade honom och lät honom sedan gå. ⁵Och han sade till dem: ”Om någon av er har en son eller så bara en oxe som faller i en brunn, skulle han då inte genast dra upp honom även om det vore sabbat?” ⁶Det kunde de inte svara på. (Luk 14:1-6)

⁶En annan sabbat gick han in i synagogan och undervisade. Där fanns en man vars högra hand var förtvinad. ⁷De skriftlärda och fariseerna iakttog Jesus noga för att se, om han skulle bota någon på sabbaten. De ville få något att anklaga honom för. ⁸Men han visste vad de tänkte och sade till mannen med den förtvinade handen: ”Stig upp och kom hit.” Då reste han sig och gick fram. ⁹Jesus sade till dem: ”Jag frågar er: Är det på sabbaten mera tillåtet att göra gott än att göra ont, att rädda liv än att döda?” ¹⁰Och han såg sig omkring på dem alla och sade till mannen: ”Räck ut din hand.” Mannen gjorde det och hans hand var nu frisk. ¹¹Men de blev fullständigt ursinniga och började diskutera med varandra vad de kunde göra med Jesus. (Luk 6:6-11)

På deras reaktioner märks det åter tydligt att det inte var kärlek till Gud eller omsorg om att Hans lag skulle hållas helig som drev Jesu religiösa motståndare. Att planera för mord hör knappast till vad Gud tänkt att hör hemma på en sabbat.

⁹Sedan begav han sig därifrån och gick in i deras synagoga. ¹⁰Där fanns en man som hade en förtvinad hand. De frågade Jesus: ”Är det tillåtet att bota på sabbaten?” De ville nämligen ha något att anklaga honom för. ¹¹Han svarade dem: ”Vem av er skulle inte gripa tag i sitt får och dra upp det om det faller i en grop, och det också på sabbaten? ¹²Hur mycket mer är inte en människa värd än ett får! Alltså är det tillåtet att göra gott på sabbaten.” ¹³Sedan sade han till mannen: ”Räck ut din hand.” Han räckte ut den, och den var nu lika frisk som den andra. ¹⁴Fariseerna gick då ut och överlade om att döda honom. ¹⁵När Jesus fick veta det, drog han sig undan. (Matt 15:9-14)

Jesus sade till honom: ”Stig upp, ta din bädd och gå!” ⁹Genast blev mannen frisk och tog sin bädd och gick.

Men det var sabbat den dagen, ¹⁰och judarna sade till mannen som hade blivit botad: ”Det är sabbat. Du får inte bära din bädd.” ¹¹Han svarade dem: ”Den som gjorde mig frisk sade till mig: Ta din bädd och gå!” ¹²Då frågade de: ”Vem var det som sade åt dig att du skulle ta din bädd och gå?” ¹³Men han som hade blivit botad visste inte vem det var. Jesus hade nämligen dragit sig undan, eftersom det var mycket folk på platsen.

¹⁴Senare träffade Jesus honom på tempelplatsen och sade till honom: ”Se, du har blivit frisk. Synda inte mer, så att inte något värre drabbar dig.” ¹⁵Mannen gick då till judarna och sade att det var Jesus som hade gjort honom frisk. ¹⁶Därför började judarna förfölja Jesus, eftersom han gjorde sådant på en sabbat. ¹⁷Men han sade till dem: ”Min Fader verkar ännu i denna stund. Så verkar även jag.” ¹⁸Då blev judarna ännu ivrigare att döda honom, eftersom han inte bara upphävde sabbaten utan också sade att Gud var hans Fader och gjorde sig själv lik Gud. (Joh 5:9-18)

Alla tre anklagelserna: att Jesus upphävde sabbaten, att Gud var hans Far och att han gjorde sig själv lik Gud var felaktiga. Den första såtillvida att han bara upphävde mänskliga vantolkningar av den som framkommit i exemplen och de två sistnämnda var helt enkelt sanningen

Har inte Mose gett er lagen? Och ingen av er håller lagen. Varför vill ni döda mig?” ²⁰Folket svarade: ”Du är besatt. Vem vill döda dig?” ²¹Jesus sade: ”En enda gärning gjorde jag, och ni blev alla häpnna. ²²Därför att Mose har gett er omskärnelsen – egentligen kommer den inte från Mose utan från fäderna – så omskar ni en människa även på en sabbat. ²³Om någon tar emot omskärnelsen på sabbaten för att Mose lag inte skall upphävas, hur kan ni då vara förbittrade på mig, för att jag gjorde hela människan frisk på en sabbat? ²⁴Döm inte efter skenet, utan fäll en rätt dom!” (Joh 7:19-23)

¹³De förde då mannen som hade varit blind till fariseerna. ¹⁴Men det var sabbat den dag Jesus hade gjort degen och öppnat hans ögon. ¹⁵Därför frågade även fariseerna honom, hur han hade fått sin syn. Han svarade: ”Han lade en deg på mina ögon, och jag tvättade mig, och nu ser jag.” ¹⁶Några fariseer sade: ”Den mannen kan inte vara från Gud, då han inte håller sabbaten.” Andra sade: ”Hur kan en syndig människa göra sådana tecken? (Joh 9:13-16)

Se tidigare kommentarer

Jesus höll alla lagens bud

Från barnsben:

När tiden för deras rening var förbi, den som var föreskriven i Mose lag, förde de honom upp till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren, ²³ som det var befallt i Herrens lag: *Varje förstfödd son som öppnar moderlivet skall räknas som helgad åt Herren.* ²⁴ De skulle även offra ett par turturduvor eller två unga duvor, enligt Herrens lag. (Luk 2:22-24)

Sedan de hade fullgjort allt som var föreskrivet i Herrens lag, vände de tillbaka till sin hemstad Nasaret i Galileen. ⁴⁰ Och pojken växte till och fylldes av kraft och vishet, och Guds välbehag vilade över honom (Luk 2:39)

Följde alla föreskrifter

Jesus botar en spetälsk

8¹När han gick ner från berget, följde mycket folk efter honom. ²Då kom en spetälsk fram och föll ner för honom och sade: ”Herre, om du vill, kan du göra mig ren.” ³Jesus räckte ut handen och rörde vid honom och sade: ”Jag vill. Bli ren!” Genast blev mannen ren från sin spetälska. ⁴Och Jesus sade till honom: ”Se till att du inte talar om detta för någon, men gå och visa dig för prästen och bär fram den offergåva som Mose har föreskrivit, till ett vittnesbörd för dem.” (Matt 8:1-4)

kom tio spetälska män emot honom. De stannade på avstånd ¹³ och ropade: ”Jesus, Mästare, förbarma dig över oss!” ¹⁴ Då han fick se dem, sade han: ”Gå och visa er för prästerna.” Och medan de var på väg dit, blev de rena (Luk 17:12-14)

I granskningen av Judarna vid hans dödsdom - inget brott mot Mose lag (förutom påstådd hädelse)

⁵⁹ Överstepräster och hela Stora rådet sökte nu skaffa fram något falskt vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden. ⁶⁰ Men de fann inget, trots att många falska vittnen trädde fram. Till sist kom det fram två män ⁶¹ som sade: ”Han har sagt att han kan bryta ner Guds tempel och bygga upp det igen på tre dagar.” ⁶² Då reste sig översteprästen och frågade honom: ”Svarar du inget på det som dessa vittnar mot dig?” ⁶³ Men Jesus teg. Då sade översteprästen till honom: ”Jag besvär dig vid den levande Guden, att du säger oss om du är Messias, Guds Son.” ⁶⁴ Jesus sade till honom: ”Du själv sade det. Men jag säger er: Härefter skall ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln.” ⁶⁵ Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: ”Han har hädat. Behöver vi några fler vittnen? Se, ni har nu hört hädelsen. ⁶⁶ Vad anser ni?” De svarade: ”Han är skyldig till döden.” ⁶⁷ Och de spottade honom i ansiktet och slog honom med knytnävarna. Andra gav honom piskrapp ⁶⁸ och ropade: ”Profetera för oss, Messias! Vem var det som slog dig?” (Matt 26:59-68)

Överstepräster och hela Stora rådet försökte finna något vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden, men de fann inget. ⁵⁶ Många vittnade falskt mot honom, men deras vittnesmål stämde inte överens. ⁵⁷ Då steg några fram och avlade detta falska vittnesmål mot honom: ⁵⁸ ”Vi har hört att han har sagt: Jag skall bryta ner detta tempel som är byggt med

händer, och på tre dagar bygga upp ett annat som inte är gjort med händer.”⁵⁹Men inte heller i detta fall stämde deras vittnesmål överens.⁶⁰Då reste sig översteprästen och steg fram och frågade Jesus: ”Svarar du inte på vad dessa vittnar mot dig?”⁶¹Men Jesus teg och svarade inte. Översteprästen frågade honom vidare: ”Är du Messias, den Välsignades son?”⁶²Jesus svarade: ”Jag Är. Och ni skall få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln.”⁶³Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: ”Behöver vi några fler vittnen?”⁶⁴Ni har hört händelsen. Vad anser ni?” Alla fann de honom skyldig till döden. (Mark 14:55-64)

⁷När de nu var samlade, frågade Pilatus dem: ”Vem vill ni att jag skall frige, Barabbas eller Jesus, som kallas Messias?”¹⁸Han visste nämligen att det var av avund som de hade utlämnat honom.¹⁹Medan Pilatus satt på domarsätet, sände hans hustru bud till honom och lät säga: ”Ha ingenting att göra med denne rättfärdige man! Jag har i natt lidit mycket i en dröm för hans skull.”²⁰Men översteprästerna och de äldste övertalade folkmassan att begära att Barabbas skulle frigges och Jesus dödas.²¹När landshövdingen frågade dem: ”Vilken av de två vill ni att jag skall frige åt er?”, svarade de: ”Barabbas”.²²Pilatus frågade dem: ”Vad skall jag då göra med Jesus, som kallas Messias?” Alla svarade: ”Korsfäst honom!”²³Han frågade: ”Vad har han gjort för ont?” Men de skrek ännu högre: ”Korsfäst honom!”²⁴Då Pilatus såg att ingenting hjälpte utan att oväsentet bara ökade, tog han vatten och tvättade sina händer i folkets åsyn och sade: ”Jag är oskyldig till denne mans blod. Ni får själva svara för det.”²⁵Allt folket svarade: ”Hans blod må komma över oss och över våra barn.”²⁶Då frigav han Barabbas, men Jesus lät han gissla och utlämnade honom till att korsfästas. (Matt 27:17-26)

Pilatus frågade honom: ”Är du judarnas konung?” Jesus svarade: ”Du säger det själv.”³Och översteprästerna anklagade honom häftigt.⁴Pilatus frågade honom på nytt: ”Svarar du ingenting? Du hör hur mycket de anklagar dig.”⁵Men Jesus svarade inte längre, och det förvånade Pilatus.

⁶Vid högtiden brukade Pilatus frige en fånge, en som de begärde.⁷Där fanns nu en man som hette Barabbas. Han satt fängslad tillsammans med andra upprorsmän som hade begått mord under oroligheterna.⁸När folket kom fram och begärde att få vad han brukade bevilja dem,⁹svarade Pilatus: ”Vill ni att jag skall frige judarnas konung?”¹⁰Han förstod nämligen att det var av avund som översteprästerna hade utlämnat honom.¹¹Men översteprästerna hetsade folket till att begära att han i stället skulle frige Barabbas.¹²Pilatus frågade dem än en gång: ”Vad skall jag då göra med honom som ni kallar judarnas konung?”¹³De skrek: ”Korsfäst honom!”¹⁴Pilatus frågade dem: ”Vad har han då gjort för ont?” Men de skrek ännu högre: ”Korsfäst honom!”¹⁵Och då Pilatus ville göra folket till viljes, frigav han Barabbas, men Jesus lät han gissla och utlämnade honom sedan till att korsfästas. (Mark 15:2-15)

Pilatus sade då till översteprästerna och till folket: ”Jag finner inget brottsligt hos den här mannen.”⁵Men de var påstridiga och sade: ”Han uppviglar med sin lära folket över hela Judeen, från Galileen och ända hit. (Luk 23:4)

Pilatus och Herodes frikännande

¹³Pilatus kallade samman översteprästerna och rådsmedlemmarna och folket¹⁴och sade till dem: ”Ni har fört den här mannen till mig och sagt att han uppviglar folket. Jag har nu förhört honom i er närvaro men inte funnit honom skyldig till det som ni anklagar honom för.¹⁵Inte heller Herodes har funnit honom skyldig, och därför har han skickat honom tillbaka till oss.

Ni ser att mannen inte har gjort något som förtjänar döden. ¹⁶Därför vill jag bestraffa honom och sedan frige honom.” ¹⁸Då skrek hela hopen: ”Bort med honom! Låt oss få Barabbas fri!” – ¹⁹Barabbas var en man som hade kastats i fängelse för ett upplopp i staden och för mord. – ²⁰Pilatus talade till dem igen, ty han ville frige Jesus. ²¹Men de skrek: ”Korsfäst! Korsfäst honom!” ²²För tredje gången sade han till dem: ”Vad har han då gjort för ont? Jag har inte funnit honom skyldig till något som förtjänar döden. Därför vill jag bestraffa honom och sedan frige honom.” ²³Men de låg över honom med höga rop och krävde att Jesus skulle korsfästas, och deras rop blev allt starkare. ²⁴Pilatus beslöt då att de skulle få vad de begärde. ²⁵Han frigav den som de ville ha fri – mannen som var fängslad för upplopp och mord – men Jesus utlämnade han, så att de fick som de ville. (Luk 23:14-24)

Pilatus sade till honom: ”Vad är sanning?” Efter att ha sagt detta gick han ut till judarna igen och sade till dem: ”Jag finner honom inte skyldig till något brott. (Joh 18:38)

När översteprästerna och deras tjänare fick se honom, skrek de: ”Korsfäst! Korsfäst!” Pilatus sade då till dem: ”Ta ni och korsfäst honom! Jag finner honom inte skyldig.” ⁷Judarna svarade: ”Vi har en lag och enligt den lagen måste han dö, eftersom han har gjort sig till Guds Son.” (Joh 19:6-7)

Negativt i evangelierna

Av hans fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd. ¹⁷Ty lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus. (Joh 1:16-17)

Allt är av Hans fullhet, nåd och åter nåd - både Mose lag och evangeliet. En annan tolkning ligger i strid med det direkta sammanhanget (vers 16) vad det i övrigt sägs om lagen i de fyra evangelierna och hela Bibeln i övrigt.

Alltså finns det inte något negativt om lagen i någon av de fyra evangelierna.

Allmänt om synen på lagen i Apostlagärningarna

Jesus är uppfyllelsen av vad GT:s vision

Ni är barn till profeterna och arvtagare till förbundet som Gud slöt med era fäder, när han sade till Abraham: *I din avkomma skall alla folk på jorden välsignas.* ²⁶För er först och främst har Gud låtit sin tjänare träda fram, och han har sänt honom för att välsigna er genom att vända var och en bort från sina onda gärningar.” (Apg 3:25-26)

Petrus lyfter fram att judarna fortfarande är arvtagare till det förbund Gud slöt med Abraham och senare Mose. Jesus hade alltså inte kommit för att frigöra från Mose lag, utan för att vända dem bort från sina onda gärningar.

¹⁹Därför, konung Agrippa, blev jag inte olydig mot den himmelska synen, ²⁰utan jag har predikat först i Damaskus och i Jerusalem och hela Judeen och sedan ute bland hedningarna, att de skall ångra sig och omvända sig till Gud och göra sådana gärningar som hör till omvändelsen. ²¹Därför grep judarna mig i templet och försökte döda mig. ²²Men med Guds hjälp står jag ännu i dag som vittne inför både små och stora. Och jag säger ingenting annat än vad profeterna och Mose har sagt skulle ske: ²³att Messias skulle lida och att han som den förste som uppstått från de döda skulle förkunna ljuset både för vårt folk och för hedningarna.” (Apg 26:19-23)

Lagen förutsa vad Jesus skulle göra. Guds sons framträdande var inte ett tecken på att Guds plan i GT hade misslyckats - tvärtom det var tecknet på att allt Gud planerade att uppnå i GT skulle bli just som Gud hade tänkt. (Med avseende på syndernas borttagande och människans möjlighet till gemenskap med Gud på hållbara juridiska grunder)

Det behövs falska vittnen...

Då intalade de några män att säga: ”Vi har hört honom tala hädiska ord mot Mose och mot Gud”. ¹²Och de hetsade upp folket och de äldste och de skriftlärdade, och dessa överföll honom, släpade honom med sig och förde honom inför Stora rådet. ¹³Sedan lät de falska vittnen träda fram som sade: ”Den mannen slutar inte att tala mot denna heliga plats och mot lagen. ¹⁴Vi har hört honom säga: Jesus från Nasaret skall bryta ner denna plats och ändra på de seder som Mose har gett oss.” (Apg 6:11-14)

Det krävdes alltså falska vittnen för att kunna påstå att Paulus talat mot Mose och Lagen.

Problemet: inte lagen men lagbrott

Finns det någon profet som era fäder inte har förföljt? De dödade dem som förutsade att den Rättfärdige skulle komma, och honom har ni nu förrått och mördat, ⁵³ni som har fått lagen förmedlad av änglar men inte hållit den.” (Apg 7:53)

Problemet var således inte lagen, utan att de inte hållit den.

Paulus - förblev jude

Men när de märkte att han var jude, ropade de alla på en gång i ett par timmar: ”Stor är efesiernas Artemis (Apg 19:34)

Paulus var och förblev en jude. Han beskrev sig aldrig som något annat än jude.

Paulus håller lagen

När de hörde det prisade de Gud och sade: ”Du ser, broder, att det finns tiotusentals judar som har kommit till tro, och alla håller de strängt på lagen. ²¹Nu har de hört sägas att du lär alla judar ute bland hedningarna att avfalla från Mose och säger till dem att de inte skall omskära sina barn eller leva efter våra seder. ²²Vad gör vi nu? De får under alla förhållanden höra att du har kommit. ²³Följ därför vårt råd. Vi har fyra män som har avlagt ett löfte. ²⁴Ta dem med dig och rena dig tillsammans med dem och betala för dem, så att de kan låta raka huvudet. Då kommer alla att förstå att inget av det som de har hört om dig är sant, utan att du själv håller fast vid lagen och lever efter den. ²⁵Men när det gäller hedningar som har kommit till tro, har vi skrivit och gett dem besked om vårt beslut: De skall avhålla sig från kött som offrats till avgudar, från blod, kött från kvävda djur och otukt.” ²⁶Då tog Paulus med sig männen, och nästa dag renade han sig tillsammans med dem och gick till templet och gav till känna, när renhetsdagarna skulle vara avslutade och offer bäras fram för var och en av dem. (Apg 21:20-27)

I detta korta stycke finns flera intressanta detaljer.

1/ Anklagelsen gällde att Paulus lärde judarna bland hedningarna... Man anklagade honom inte alltså för att lära hednakristna att de inte behövde följa alla judiska seder för att bli Guds efterföljare. Det var om han lärde det till judar som var problemet.

2/ De som kände Paulus visste tydligen med självklarhet att ingen av dessa anklagelser var sanna. De visste att " Paulus håller fast vid lagen och lever efter den"

3/ Paulus går till templet (som han aldrig talar mot, varken templet eller offerväsendet). Det var högst antagligen ett nasirlöfte det var fråga om. Paulus tänkte offra djuroffer, inklusive syndoffer om det var fråga om ett nasirlöfte som det högst antagligen var.

Här bifogar jag fakta om nasirens löften

Nasir (4 Mos 6)

Ett sätt att på ett positivt avskilja sig helt och hållet för HERREN för en bestämd tid.

Allmänna kännetecken

Under den tiden skulle man:

- avhålla sig från vin och starka drycker, inte heller druvsaft, färska druvor eller russin får ätas.
- Ingen rakkniv skall komma på hans huvud. Han ska vara helig och låt håret växa långt på hans huvud
- Han får inte nalkas någon död, inte ens far eller mor eller syskon, ty han bär på sitt huvud tecknet på att han är en Guds nasir, så länge hans nasirtid varar är han helgad åt HERREN

Skulle han i misstag bryta mot något av dessa förbud skall han/hon bära fram offer och sedan

börja löftestiden på nytt från början

Offer

Vid slutet av tiden skall han bära fram offer: ett årsgammalt felfritt lamm av hankön till brännoffer och ett årsgammalt felfritt lamm av honkön till syndoffer och en felfri vädur till tackoffer, därjämte en korg med osyrat bröd, kakor av fint mjöl, begjutna med olja och osyrade tunnkakor, smorda med olja, så och tillhörande spisoffer och drickoffer.

Vittnade om total överlåtelse

Detta var ett dyrt offer som var i samma anda som nasirlöftet i allmänhet: total överlåtelse till HERREN. Vid det tillfället vid uppenbarelsetältets ingång, raka sitt hår, ge det till prästen och bränna upp det på elden som brinner under tackoffret.

Efter detta får nasiren åter dricka vin.

Krav på Nasir

Om någon, vare sig man eller kvinna, har att fullgöra ett nasirlöfte, ett löfte att vara HERRENS nasir, (4 Mos 6:2)

Kost

3. så skall han avhålla sig från vin och starka drycker; han skall icke dricka någon syrad dryck av vin eller någon annan syrad stark dryck intet slags druvsaft skall han dricka ej heller skall han äta druvor, Vare sig friska eller torra.
4. Så länge hans nasirtid varar, skall han icke äta något som kommer av vinträdet, icke ens dess kartar eller späda skott. (4 Mos 6:3-4)

Hår

5. Så länge hans nasirlöfte varar, skall ingen rakkniv komma på hans huvud; till dess att den tid är ute, under vilken han skall vara HERRENS nasir, skall han vara helig och låte håret växa långt på sitt huvud. (4 Mos 6:5)

Ceremoniella föreskrifter

6. Så länge han är HERRENS nasir, skall han icke nalkas någon död.
7. Icke ens genom sin fader eller sin moder, sin broder eller sin syster får han ådraga sig orenhet, om de dö ty han bär på sitt huvud tecknet till att han är sin Guds nasir; (4 Mos 6:6-7)

Helgad åt HERREN

8. så länge hans nasirtid varar, är han helgad åt HERREN. (4 Mos 6:8)

Vid ofrivilligt avbrott

9. Men om någon oförtänt och plötsligt dör i hans närhet, och därmed orenar hans huvud, på vilket han bär nasirtecknet, så skall han raka sitt huvud den dag han bliver ren; han skall raka det på sjunde dagen. (4 Mos 6:9)

Offer

10. Och på åttonde dagen skall han bära fram till prästen två turturdovor eller två unga duvor, till uppenbarelsetältets ingång.
11. Och prästen skall offra en till syndoffer och en till brännoffer och bringa försoning för honom, till rening från den synd han har dragit över sig genom den döde; (4 Mos 6:10-11a)

Invigs till Nasir på nytt

sedan skall han samma dag åter helga sitt huvud;

12. han skall inviga sig till nasir åt HERREN för lika lång tid som han förut hade lovat. Och han skall föra fram ett årsgammalt lamm till skuldoffer. Den förra löftestiden skall vara ogill, därför att hans nasirat blev orenat. (4 Mos 6:11b-12)

Efter avslutad Nasirtid

Till uppenbarelsetältets ingång

13. Och detta är lagen om en nasir: Den dag hans nasirtid är ute skall han föras fram till uppenbarelsetältets ingång; (4 Mos 6:13)

Offer

14. och han skall såsom sitt offer åt HERREN frambära ett årsgammalt felfritt lamm av hankön till brännoffer och ett årsgammalt felfritt lamm av honkön till syndoffer och en felfri vädur till

tackoffer,

15. därjämte en korg med osyrat bröd, kakor av fint mjöl, begjutna med olja, och osyrade tunnkakor, smorda med olja, så ock tillhörande spis offer och drickoffer.
16. Och prästen skall bära fram detta inför HERRENS ansikte och offra hans syndoffer och hans brännoffer.
17. Och väduren skall han offra till tackoffer åt HERREN, jämte korgen med de osyrade bröden; prästen skall ock offra tillhörande spisoffer och drickoffer. (4 Mos 6:14-17)

Raka sitt huvud och bränna håret

18. Och nasiren skall vid ingången till uppenbarelsetältet raka sitt huvud, på vilket han bär nasirtecknet, och taga sitt huvudhår, sitt nasirtecken, och lägga det på elden som brinner under tackoffret.
19. Och prästen skall taga den kokta vädursbogen, och därjämte ur korgen en osyrad kaka och en osyrad tunnkaka, och lägga detta på nasirens händer, sedan denne har rakat av sig nasirtecknet.
20. Och prästen skall vifta detta såsom ett viftoffer inför HERRENS ansikte; det skall vara helgat åt prästen, jämte viftoffersbringan och offergårdslåret. (4 Mos 6:18-20a)

Sedan åter dricka vin

Sedan får nasiren åter dricka vin.

21. Detta är lagen om den som har avlagt ett nasirlöfte, och om vad han på grund av nasirlöftet skall offra åt HERREN, förutom vad han eljest kan anskaffa; efter innehållet i det löfte han har avlagt skall han göra, enligt lagen om hans nasirat. (4 Mos 6:20b-21)

Lagen tillämpas

Bröderna i Lystra och Ikonium talade väl om Timoteus. ³Eftersom Paulus ville ha honom med på resan, tog han och omskar honom av hänsyn till judarna i de trakterna, ty alla kände till att hans far var grek (Apg 16:2-3)

Tillbaka till Antiokia

¹⁸Paulus stannade i Korint ännu någon tid. Därefter tog han avsked av bröderna och avseglade till Syrien i sällskap med Priskilla och Akvila, sedan han i Kenkrea hade låtit raka sitt huvud. Han hade nämligen avlagt ett löfte. (Apg 18:18)

*ett löfte Troligen ett nasirlöfte. En nasir var en person som för någon tid hade invigt sig åt Gud och låtit håret växa. Vid nasirtidens slut rakades huvudet och offer frambars.(FB not)
Detta innebar att Paulus inte hade förkastat tempeltjänsten eller offerväsendet, än mindre ansåg det som antikristligt eller hädande att ännu offra vid templet. Det förstår man också på det faktum att Paulus - som nog inte ryggade för nödvändiga konflikter - aldrig predikade att nu måste man upphöra med tempeltjänsten - nu hade offren blivit en styggelse...*

Paulus hedrar sabbaten

Till dem gick Paulus som han brukade, och under tre sabbater samtalade han med dem utifrån Skrifterna ³och förklarade och visade att Messias måste lida och uppstå från de döda. Och han fortsatte: ”Denne Jesus som jag predikar för er, han är Messias.” ⁴Några av dem blev övertygade och slöt sig till Paulus och Silas (Apg 17:2-4)

Varje sabbat förde han samtal i synagogan och övertygade både judar och greker. (Apg 18:4)

I Troas

⁷Den första dagen i veckan var vi samlade till brödsbrytelse. Paulus samtalade med de församlade, och eftersom han skulle resa nästa dag, fortsatte han att tala ända till midnatt. (Apg 20:7)

Det var antagligen inte söndag kväll, utan lördag kväll. Sabbaten slutade ju vid sex-tiden på lördag kväll, varefter den första veckodagen inleddes. Antagligen var det just då sammankomsten skedde. Skulle det vara fråga om söndag kväll är det inte längre den första, utan den andra veckodagen.

Men om det ändå var en vanlig söndag... Observera att Paulus var på besök endast en vecka och att han skulle resa följande dag. Vore det då så konstigt om man var samlade till brödsbrytelse den sista kvällen de kunde vara tillsammans - vilken dag det än var. Det verkar ju inte vara någon vanlig "söndagsgudstjänst", utan ett tillfälle då Paulus för sista gången hade möjlighet att grundligt undervisa dem från skriften.

Judiska fester

Efter det osyrade brödets högtid seglade vi själva från Filippi, och fem dagar senare träffade vi dem i Troas, där vi stannade i sju dagar. (Apg 20:6)

Paulus hade nämligen beslutat att segla förbi Efesus för att inte bli uppehållen i Asien. Han påskyndade resan för att om möjligt kunna vara i Jerusalem på pingstdagen. (Apg 20:16)

Paulus fortsatte att iaktta de judiska högtiderna på de i Bibeln föreskrivna dagarna.

Tro och gärningar

Utan jag har predikat först i Damaskus och i Jerusalem och hela Judeen och sedan ute bland hedningarna, att de skall ångra sig och omvända sig till Gud och *göra sådana gärningar som hör till omvändelsen* (Apg 26:20)

Det finns gärningar som hör till omvändelsen!

Paulus beskriver sig själv

Paulus fängslas

²⁷De sju dagarna närmade sig sitt slut, när judarna från Asien fick se Paulus i templet.

Paulus uppehöll sig tydligen i templet. Han hade inte börjat betrakta det som hädiskt, överflödigt

De hetsade då upp hela folkmassan, grep honom ²⁸och ropade: ”Israelitiska män, hjälp oss! Det är den här mannen som överallt undervisar alla och talar mot vårt folk och mot vår lag och denna plats. Och nu har han dessutom tagit med sig greker in i templet och orenat denna heliga plats.” ²⁹De hade nämligen tidigare sett Trofimus från Efesus ute i staden tillsammans med Paulus och räknade med att Paulus hade tagit honom med sig in i templet. ³⁰Hela staden kom i rörelse, och folk strömmade till. De grep Paulus och släpade ut honom ur templet, och genast stängdes portarna.

Idel falska anklagelser

³¹Just som de stod i begrepp att döda honom, rapporterades det upp till garnisonens befälhavare att Jerusalem var i uppror. ³²Han tog då genast soldater och befäl med sig och ryckte ut mot dem. Så snart folket fick se befälhavaren och soldaterna, slutade de att misshandla Paulus. ³³Befälhavaren trädde då fram, grep honom och befallde att han skulle beläggas med dubbla kedjor. Sedan frågade han vem det kunde vara och vad han hade gjort. ³⁴Somliga i folkmassan skrek ett, andra något annat, och då han mitt under allt tumult inte kunde få klart besked, befallde han att denne skulle föras till fästningen. ³⁵När man kom fram till trappan, blev soldaterna tvungna att bära honom, så våldsamt trängde folkmassan på, ³⁶ty de följde efter och skrek: ”Bort med honom!”

³⁷Just när Paulus skulle föras in i fästningen, frågade han befälhavaren: ”Får jag säga något till dig?” Han svarade: ”Du kan ju grekiska! ³⁸Då är du alltså inte egyptiern som gjorde uppror för en tid sedan och förde de fyra tusen knivmännen ut i öknen.” ³⁹Paulus svarade: ”Jag är jude, från Tarsus i Cicilien, medborgare i en betydande stad.

Paulus hade inte blivit icke-jude som Kristi efterföljare, inte heller någon andlig jude, utan han var fortfarande jude

Jag ber dig: låt mig få tala till folket.” ⁴⁰Befälhavaren gav honom sin tillåtelse. Då Paulus stod där på trappan, gav han tecken med handen åt folket. Det blev tyst, och han talade till dem på hebreiska och sade: (Apg 21:27-40)

Paulus tal till folket

22¹”Bröder och fäder, lyssna på vad jag har att säga er till mitt försvar.”

Paulus attityd till sina otroende judiska bröder var alltid ödmjukt och tjänande.

²När de hörde att han talade till dem på hebreiska, blev det tystare. Och han fortsatte: ³”Jag är jude, född i Tarsus i Cilicien och uppvuxen här i staden. Vid Gamaliels fötter blev jag grundligt undervisad i vår fäderneärvda lag, och jag var lika ivrig att tjäna Gud som ni allesammans är i dag. ⁴Jag förföljde ’den vägen’ ända till döds och grep både män och kvinnor

och satte dem i fängelse. ⁵Det kan översteprästen och hela Stora rådet intyga. Av dem fick jag med mig brev till bröderna i Damaskus och for dit för att gripa också dem som fanns där och föra dem till Jerusalem, där de skulle få sitt straff.

⁶Men då jag var på väg och närmade mig Damaskus, omgavs jag vid middagstiden plötsligt av ett starkt sken från himlen. ⁷Jag föll till marken och hörde en röst säga till mig: Saul, Saul, varför förföljer du mig? ⁸Jag frågade: Vem är du, Herre? Han svarade: Jag är Jesus från Nasaret, den som du förföljer. ⁹De som var med mig såg visserligen ljuset, men rösten som talade till mig uppfattade de inte. ¹⁰Jag frågade: Vad skall jag göra, Herre? Herren sade till mig: Stig upp och gå in i Damaskus! Där skall du få veta allt som du är utsedd att göra. ¹¹Men då jag på grund av strålglansen från det ljusskenet inte kunde se, tog mina följeslagare mig vid handen, och jag kom in i Damaskus.

¹²Ananias, en from och lagtrogen man som alla judar i staden talade väl om, ¹³kom till mig och ställde sig vid min sida och sade: Saul, min broder, du får din syn igen! Och i samma ögonblick kunde jag se honom.

Ananias var kristen men både from och lagtrogen!

¹⁴Då sade Ananias: Våra fäders Gud har utvalt dig till att lära känna hans vilja och till att se den Rättfärdige och höra hans röst. ¹⁵Ty du skall vara hans vittne inför alla människor och vittna om vad du har sett och hört. ¹⁶Och nu, varför tvekar du? Stå upp och låt dig döpas och tvättas ren från dina synder och åkalla hans namn.

¹⁷När jag senare hade återvänt till Jerusalem och bad i templet, kom jag i hänryckning,

Paulus återvände till templet för att be där, inte predika mot det!

¹⁸och jag såg honom och hörde honom säga till mig: Skynda dig och lämna genast Jerusalem, ty här kommer de inte att ta emot ditt vittnesbörd om mig. ¹⁹Jag sade: Herre, de vet att jag i den ena synagogan efter den andra lät fångsla och piska dem som trodde på dig. ²⁰Och när ditt vittne Stefanus blod blev utgjutet, stod jag själv där. Jag hade gått med på det och vaktade kläderna åt dem som dödade honom. ²¹Då sade han till mig: Gå! Jag skall sända dig ut till hedningarna långt borta.” (Apg 22:1-21)

Paulus inför Stora rådet

23¹Paulus såg på Stora rådet och sade: ”Bröder, jag har levt inför Gud med ett fullkomligt rent samvete ända till i dag.” ²Då befallde översteprästen Ananias dem som stod bredvid att de skulle slå Paulus på munnen. ³Men Paulus sade till honom: ”Gud skall slå dig, du vitkalkade vägg. Här sitter du för att döma mig efter lagen och så befäller du i strid mot lagen att de skall slå mig.” ⁴De som stod bredvid sade: ”Förolämpar du Guds överstepräst?” ⁵Paulus svarade: ”Jag visste inte, bröder, att han var överstepräst. Det står ju skrivet: *En ledare för ditt folk skall du inte förbanna.*”

Paulus böjde sig alltså och höll sig till vad Mose lag sa "En ledare för ditt folk ska du inte förbanna" (2 Mos 22:28)

⁶Eftersom Paulus visste att en del av dem var sadduceer och en annan del fariseer, ropade han i Rådet: ”Bröder, jag är farisé och son till fariseer.

Paulus beskriver sig fortfarande som farisé. Det kunde innebära en indikation på att man inte borde använda farisé och fariseisk synonymt med lagisk och skrymtaktig.

Och när jag nu står inför rätta, är det på grund av hoppet om de dödas uppståndelse.”⁷ Då han sade det, utbröt en strid mellan fariseerna och sadduceerna, och de församlade delade sig i två läger.⁸ – Sadduceerna förnekar nämligen att det finns någon uppståndelse eller några änglar eller andar, medan fariseerna bekänner sig till allt detta. –⁹ Det blev ett väldigt skrikande, och några skriftlärdade som hörde till fariseernas parti reste sig och protesterade högljutt: ”Vi finner inget ont hos den här mannen. Tänk om en ande eller en ängel verkligen har talat med honom.” (Apg 23:1-9)

Här kommer det igen tydligt fram att det inte fanns någon verklig orsak att anklaga Paulus för.

Paulus försvarstal

¹⁰Då landshövdingen gav tecken åt Paulus att tala, gav han sitt svar: ”Eftersom jag vet att du i många år har varit domare över detta folk, försvarar jag min sak med tillförsikt. ¹¹Du kan själv förvissa dig om att det inte är mer än tolv dagar sedan jag for upp till Jerusalem för att tillbe.

Paulus for för att tillbe!

¹²Varken i templet eller i synagogorna eller ute i staden har de sett mig diskutera med någon eller ställa till oroligheter bland folket.

Paulus hade aldrig talat mot templet (i så fall hade han verkligen orsakat tumult och verkligen talat emot Mose lag)

¹³Och de kan inte heller bevisa inför dig vad de nu anklagar mig för. ¹⁴Men det bekänner jag för dig att jag enligt ’den vägen’ som de kallar för en sekt, tjänar mina fäders Gud på det sättet att jag tror på allt som är skrivet i lagen och hos profeterna.

¹⁵Och jag har samma hopp till Gud som de, att både rättfärdiga och orättfärdiga skall uppstå en gång. ¹⁶Därför strävar jag själv efter att alltid ha ett gott samvete inför Gud och människor. ¹⁷Efter flera år kom jag för att överlämna gåvor åt mitt folk och för att frambära offer.

Återigen ser vi att Paulus inte betraktade tempeltjänsten som hädisk efter Jesu fullkomliga offer på korset. Han kom för att frambära offer! Observera att detta är efter flera år. Paulus var således inte färskt omvänd och därför inte hade kommit till insikt om att offer nu hade blivit synd eller att häda Jesu gärning.

¹⁸Då fann de mig i templet sedan jag renat mig, och där var ingen folkmassa eller något tumult

Paulus iakttog alla ceremoniella renhetsföreskrifter!

. ¹⁹Men där fanns några judar från Asien, som egentligen skulle stå här inför dig och anklaga mig, om de hade något att anföra emot mig. ²⁰Eller låt dessa män själva tala om vilket brott de

fann mig skyldig till när jag stod inför Stora rådet, ²¹om det inte skulle vara för detta enda ord som jag ropade när jag stod ibland dem: Det är för de dödas uppståndelse som jag i dag står anklagad inför er.” (Apg 24:10-21)

Paulus vädjar till kejsaren

⁷När Paulus kom omringades han av de judar som hade rest ner från Jerusalem, och de framförde många svåra beskyllningar som de inte kunde bevisa. ⁸Paulus försvarade sig och sade: ”Varken mot judarnas lag eller mot templet eller mot kejsaren har jag förbrutit mig.” (Matt 25:7-8)

Petrus och Kornelius

Det här avsnittet beskriver hur det gick till när Gud såg till att apostlarna började i praktiken förstå att evangeliet faktiskt gällde alla människor, judar som greker. Här kommer det också fram att Gud på ett praktiskt sätt demonstrerar för Petrus att hedningar inte först behöver bli "judiska" eller hålla sig till alla föreskrifter i Mose lag som judarna måste hålla sig till.

Petrus ser en syn

⁹Nästa dag, medan de ännu var på väg och närmade sig staden, gick Petrus vid sju timmen upp på taket för att be. ¹⁰Han blev då hungrig och ville ha något att äta. Medan man gjorde i ordning maten, kom han i hänryckning. ¹¹Han såg himlen öppen och något som liknade en stor linneduk komma ner. Den var fäst i sina fyra hörn och sänktes ner till jorden, ¹²och i den fanns alla slag av jordens fyrfotadjur och kräldjur och himlens fåglar. ¹³Och en röst kom till honom: ”Stig upp, Petrus, slakta och ät!” ¹⁴Petrus svarade: ”Nej, nej, Herre! Jag har aldrig ätit något oheligt eller orent.”

Det här visat också att Jesus inte lärde att judarna nu skulle strunta i de föreskrifter om ren och oren mat som finns i Mose lag. I så fall skulle inte Petrus reagerat som han gjorde. Då skulle han ha sagt: " Jag vet ju, HERRE, att all mat är ren, det lärde ju oss Jesus för länge sedan...

¹⁵Då sade en röst för andra gången till honom: ”Vad Gud har förklarat för rent skall inte du anse vara orent.” ¹⁶Detta hände tre gånger, och sedan togs duken strax upp till himlen.

¹⁷Medan Petrus ännu undrade över vad synen kunde betyda, se, då stod männen som Kornelius hade sänt vid porten.

Petrus behövde således fundera vad synen betydde. Skulle det ha varit så enkelt att han behövde en påminnelse om att Jesus skulle lärt att all mat är ren och han nu skulle börja äta vad som helst skulle det inte varit så svårt och förstå. Lika lite skulle det ha passat in i det sammanhang som det finns i Bibeln. Vi ska se vad Petrus kommer fram till att synen betydde senare i kapitlet.(v.28)

De hade frågat sig fram till Simons hus, ¹⁸och nu ropade de och frågade om Simon, som kallades Petrus, bodde där som gäst. ¹⁹Petrus tänkte ännu på synen, när Anden sade till honom: ”Se, tre män söker dig. ²⁰Gå ner och följ med dem utan att tveka, för det är jag som har sänt dem.” ²¹Petrus gick ner till männen och sade: ”Jag är den ni söker. Varför har ni kommit hit?” ²²De svarade: ”Officeren Kornelius är en rättfärdig man som fruktar Gud, och hela det judiska folket talar väl om honom. Av en helig ängel har han fått en uppenbarelse att han skall kalla på dig och höra vad du har att säga.” ²³Då bad Petrus dem stiga in, och de blev hans gäster.

Petrus och Kornelius

Dagen därefter gav han sig i väg i sällskap med dem, och några av bröderna från Joppe följde med honom. ²⁴Följande dag kom de till Cesarea. Kornelius väntade på dem och hade kallat samman sina släktingar och närmaste vänner. ²⁵När Petrus skulle gå in, kom Kornelius emot honom och föll ner för hans fötter och tillbad. ²⁶Men Petrus reste honom upp och sade: ”Stig upp! Också jag är en människa.” ²⁷Medan han samtalade med Kornelius gick han in och fann många församlade. ²⁸Han sade till dem:

”Ni vet att det är förbjudet för en jude att umgås med en hedning eller besöka honom.

Det förbjuder inte Toran, men däremot de äldstes stadgar.

Men mig har Gud visat att man inte skall kalla någon människa ohelig eller oren.²⁹

Här har vi nu den rätta förståelsen av synen Gud visade Petrus.

Därför tvekade jag inte heller att komma, när ni sände bud efter mig. Och nu vill jag veta varför ni har bett mig komma hit.”³⁰Kornelius svarade: ”För fyra dagar sedan just vid den här tiden, den nionde timmen, var jag här hemma och bad. Och se, en man i skinande kläder stod framför mig³¹och sade: Kornelius, Gud har hört din bön och kommer ihåg dina gåvor.³²Skicka nu bud till Joppe och be Simon som kallas Petrus att komma hit. Han bor som gäst i garvaren Simons hus vid havet.³³Då skickade jag genast bud efter dig, och du gjorde väl i att du kom. Nu är vi alla här inför Gud för att höra allt vad Herren har befallt dig att säga.”

Petrus tal

³⁴Då började Petrus tala: ”Nu förstår jag verkligen att Gud inte gör skillnad på människor,³⁵utan tar emot den som fruktar honom och gör det som är rätt, vilket folk han än tillhör.³⁶Detta är det ord som Gud sände till Israels folk, när han förkunnade frid genom Jesus Kristus, han som är allas Herre.³⁷Ni känner till den förkunnelse som gick ut över hela Judeen med början i Galileen, och som följde på det dop som Johannes förkunnade:³⁸hur Gud smorde Jesus från Nasaret med den helige Andes kraft, han som gick omkring och gjorde gott och botade alla som var i djävulens våld, ty Gud var med honom.³⁹Vi är vittnen till allt han gjorde både på den judiska landsbygden och i Jerusalem. Honom hängde de upp på trä och dödade.⁴⁰Men Gud uppväckte honom på tredje dagen och lät honom visa sig,⁴¹inte för allt folket utan för de vittnen som Gud i förväg hade utvalt, för oss som åt och drack tillsammans med honom sedan han uppstått från de döda.

⁴²Och han befallde oss att predika för folket och vittna om att han är den som Gud har bestämt till domare över levande och döda.⁴³

alltså inte att han omstörtat Mose lag

Om honom vittnar alla profeterna, att var och en som tror på honom får syndernas förlåtelse genom hans namn.”

Således var det inget nytt. Gamla Testamentets budskap var inte gjort om intet. Lagen var inte omkullkastad, utan tvärtom: precis det lagen och profeterna vittnade om hade skett. Det berodde på människornas blindhet att de inte sett det. (Jfr Jesus och Emmaus lärjungarna)

Hedningarna tar emot den helige Ande

⁴⁴Medan Petrus ännu talade föll den helige Ande över alla som hörde ordet.⁴⁵Alla troende judar som hade följt med Petrus häpnade över att den helige Andes gåva blev utgjuten också över hedningarna.⁴⁶Ty de hörde dem tala med tungor och prisa Gud.⁴⁷Då frågade Petrus: ”Inte kan väl någon hindra att dessa blir döpta med vatten, när de liksom vi har tagit emot den helige Ande?”⁴⁸Och han befallde att de skulle döpas i Jesu Kristi namn. Sedan bad de honom stanna några dagar.

Apostlamötet i Jerusalem

Det här var det första "kyrkomötet" där den viktiga frågan vilka krav som man skulle lägga på hedningar när de kom till tro på Jesus och Abrahams, Isaks och Jakobs Gud.

¹Några som hade kommit ner från Judeen började lära bröderna att de inte kunde bli frälsta, om de inte lät omskära sig enligt seden från Mose.

I vers 24 i samma kapitel ser vi att dessa nog kommit från den messianska församlingen men de hade ingen auktoritet att uttala sig i frågan. Frågan här gäller huruvida hedningar som kommit till tro på Jesus och inte har blivit judiska proselyter skall vara tvungen att omskära sig eller inte. Frågan huruvida judiska barn av judiska föräldrar som kommit till tro på Jesus skall omskäras diskuteras inte alls här, däremot i Apg 21:17-26. (JNTk)

Frågan gällde inte bara omskärelsen, utan som vi ser i vers fem så gäller egentligen frågan om hednakrista skall vara tvungna att bli judiska för att bli frälsta. Skall de hålla alla föreskrifter som ålagt judarna enligt Mose lag eller inte. Judarna i vers 5 syftar dessutom även på alla föreskrifter i den muntliga toran som finns i Talmud. Sådana krav går utöver vad som presenteras i Gamla Testamentet, inom judaismen i allmänhet och av apostlarna. I GT sägs det att var och en som åkallar Herrens (Adonais) namn skall bli frälst. Judaismen lär att hedningar för att bli frälsta endast behöver observera de sju lagar som ges i samband med förbundet med Noa (se vers 20). I de nytestamentliga böckerna Romar-, efesier och galaterbrevet har som ett centralt tema likheten inför Gud för hedningar och judar vad frälsningen beträffar. Dessa böcker gör det klart att iakttagande av lagen, som den tillämpas på judar, inte är en förutsättning för hedningarnas frälsning. (JNTk)

Således så innebär ett sådanthär krav att som riktats mot hedningarna ett allvarligt hot mot evangeliet. För om individer som inte fötts in i den judiska kulturen tingas att bli helt judiska innan Gud tillräknar dem sin rättfärdighet på basen av deras tro så kommer detta att bli en stor, helt onödig, tröskel som hindrar många hedningar att omvända sig till den levande Guden. Hela frågan handlar egentligen om om tro på Gud och hans Messias kan sträcka sig utöver den judiskulturella sfären. Kan en hedning bli kristen utan att också bli en jude? (JNTk)

Det kan anses som nästan lustigt att den fråga som numera vanligen debatteras i detta sammanhang är om en jude som kommer till tro måste avsäga sig sin judiska bakgrund och bli en fullfjädrad "hedning" för att kunna bli frälst." Att det har kunnat bli så har sin förklaring i vad som hände när kejsar Konstantin konverterade till kristendomen. Då blev det hedningarna som fick total makt inom kyrkan och det blev allmänt att kräva av Jesustroende judar att de lämnade allt judiskt, vänner, fester, böner osv. Men något stöd i Bibeln för ett sådant förhållningssätt finner man sannerligen inte. Snarare var en sådan fråga absurd innan 300-talet e.kr. Det rätta är att en jude som kommer till tro förblir jude och en hedning som kommer till tro förblir hedning. (hedning i betydelsen icke-jude)(JNTk)

²När det nu uppstod oenighet och Paulus och Barnabas kom i allvarlig tvist med dem, beslöt man att dessa två och några andra av dem skulle fara upp till apostlarna och de äldste i Jerusalem för att överlägga med dem om denna stridsfråga.

De ville inte ha några onödiga barriärer föratt sprida evangeliet till hedningarna. Ingen annan än korsets stötesten. Jerusalem var centrum för den messianska/kristna tron. (JNTk)

³Församlingen utrustade dem för resan, och de for genom Fenicien och Samarien. Där berättade de om hedningarnas omvändelse, och det väckte stor glädje bland alla bröderna.

⁴När de kom till Jerusalem, togs de emot av församlingen och av apostlarna och de äldste, och de berättade om allt vad Gud hade gjort med dem. ⁵Några från fariseernas parti hade kommit till tro, och de steg nu fram och sade att man måste omskära hedningarna och befalla dem att hålla Mose lag.

Det fanns således troende fariséer. Paulus var en av dem. Med Bibeln som grund är det mycket tvivelaktigt att använda ordet farisé synonymt med hycklare. Det fanns även ödmjuka ärligt troende fariséer. Den mest kända av dem är Paulus. Se Apg 22:3; 23:6

⁶Apostlarna och de äldste samlades då för att behandla frågan. ⁷Efter en lång överläggning reste sig Petrus och sade till dem: ”Bröder, ni vet att Gud för länge sedan bestämde, att hedningarna genom min mun skulle få höra evangeliets ord och komma till tro.

⁸Och Gud som känner hjärtat, har vittnat för dem genom att ge den helige Ande åt dem likaväl som åt oss. ⁹Han gjorde ingen skillnad mellan oss och dem, sedan han genom tron hade renat deras hjärtan.

Här syftar Petrus på när Kornelius och hans hus kom till tro. (Apg 10:1-11:18)

¹⁰Varför vill ni då fresta Gud och på lärjungarnas axlar lägga ett ok, som varken våra fäder eller vi själva har kunnat bära?

Många hednakristna menar här att det här helt enkelt syftas på Mose lag - de bud som finns i Moseböckerna. Men judar anser inte, och det helt korrekt, att de bud som finns i Guds ord är en börda utan en glädje! Att få följa och vara vägledad av Guds vilja är underbart! En annan fråga som kommer fram senare är på vilket sätt Mose lag skall tillämpas på oss hednakristna. Om han inte syftar på de lagar som står i Moseböckerna i allmänhet, vad pratar han då om? Jo Petrus vänder sig mot samma sak som Paulus vid många tillfällen vänder sig mot: en lagisk syn på Mose lag. Enligt denna är kärnan i judendomens väsen ett mycket detaljerat, mekaniskt observerande av lagar och paragrafer helt fränkopplat från hjärtats attityd och tro. Förutom de lagar som finns i Moseböckerna skulle man dessutom följa mångdubbelt fler som fanns lagrade i den "muntliga lagen" som rabbinerna utarbetat. Den kallas också de äldstes stadgar och en del av dessa vänder sig Jesus mot vid ett par tillfällen som finns beskrivna i evangelierna.

¹¹Nej, vi tror att vi på samma sätt som de blir frälsta genom Herren Jesu nåd.”

Precis som Abraham, David, samt alla andra som blev frälsta innan Jesu liv på jorden blev frälsta av Guds nåd . Se bl.a. Rom 4:1-12.

¹²Då teg alla de församlade, och man lyssnade på Barnabas och Paulus, som berättade om hur stora tecken och under Gud hade utfört genom dem bland hedningarna.

¹³När de hade slutat tala, sade Jakob: ”Bröder, hör på mig. ¹⁴Simeon har berättat om hur Gud först såg till att han vann ett folk åt sitt namn bland hedningarna. ¹⁵Det stämmer överens med profeternas ord, där det heter:

¹⁶Därefter skall jag vända tillbaka
och åter bygga upp
Davids fallna boning.

Dess ruiner skall jag bygga upp
och jag skall upprätta den igen,

¹⁷för att alla andra människor
skall söka Herren,
alla hedningar, över vilka mitt namn
har nämnts.

Så säger Herren, som gör detta,

¹⁸det som är känt från evighet.

¹⁹Därför anser jag att vi inte skall göra det svårt för de hedningar som vänder sig till Gud
²⁰utan endast skriva till dem att de skall avhålla sig från sådant som orenats genom avgudadyrkan, från otukt, från köttet av kvävda djur och från blod. ²¹Ty Mose har i tidigare släktled haft sina förkunnare i alla städer, då han föreläses i synagogorna varje sabbat.” (Apg 15:1-21)

Här märker man tydligt att det i högsta grad är så att det fortfarande i det nya förbundet finns en skillnad mellan hedningar och judar som kommer till tro. Hednakristna blir inte judar! Man bör märka att kontentan är att hedningar som kommer till tro inte behöver bli judar först för att få full frälsning. Hedningar behöver inte hålla sig till alla lagar som reglerade en judes liv. Men här diskuteras inte alls huruvida judar ska observera de föreskrifter som finns i Mose lag eller inte.

Men å andra sidan så lyfts här fram några grundläggande saker en hednakristen bör avhålla sig ifrån. Det finns flera olika sätt att förstå verserna 20-21. Det första är att dra paralleller till de lagar Gud gav Noa i samband med att han gav löftet om att en syndaflodskatastrof aldrig skulle upprepas. Judarna ansåg att dessa lagar gällde alla folk på jorden. I så fall skulle de här lagarna vara för alltid universellt bindande.

En del manuskript saknar "köttet från kvävda djur". I så fall så sammanfaller det vad hednakristna ska avhålla sig ifrån med vad en jude hellre dör än utför som villkor för att rädda sitt liv: avgudadyrkan, otukt och mord. (Om blod tolkas som en omskrivning av mord)

Den tredje tolkningen är att dessa krav endast var etiska i andra hand. De var i första hand praktiska sociala krav som behövdes för att inte göra gemenskapen mellan frälsta judar och hedningar alltför svår. EN hednakristen som skulle bryta mot någon av dessa föreskrifter skulle så såra den andre att gemenskap och samförstånd aldrig skulle kunna utvecklas. (I så fall torde otukt innebära något annat än bara äktenskapsbrott med tanke på med vilken skärpa Jesus och Paulus inskärper betydelsen av trohet. I studiebibeln föreslås äktenskap med för nära släktingar t.ex. Otukt var en synd man i allmänhet inte tog så hårt på i den grekiska kulturen.

Ett annat sätt att förstå föreskrifterna är: Hela mötet handlade primärt om huruvida hednakristna ska hålla sig till judiska renhetsföreskrifter och ceremoniallagar eller ej (såväl de som finns i Bibeln och i den rabbiniska traditionen). Det handlade ju inte om man kan

fortsätta att leva i äktenskapsbrott eller horeri. Det gör Bibeln klart på många ställen att det kan man inte varken som jude eller hedning. Om uppräknigen skulle vara allt vad hednakristna skulle avhålla sig ifrån skulle de kunna stjåla, ljuga, ha begärelse osv hur mycket de vill utan att det skulle vara något problem. Jag tror verkligen inte att man kan förstå verserna så. Det strider mot hela Bibelns budskap i övrigt. Det måste röra sig om en del saker som inte är moraliskt fel men som strider mot en del av de ceremoniella renhetsföreskrifter troende judar följde - också messianska. För att inte förstöra gemenskapen mellan jude- och hednakristna, eller för att mötet helt enkelt ansåg att dessa få föreskrifter skulle även hednakristna hålla skulle man avhålla sig från:

1/ kött som orenats genom avgudadyrkan (helgats/offrats till någon grekisk guds ära, vilket var vanligt och som sedan kunde säljas på torget) Jfr Paulus råd och föreskrifter i ämnet i brevet till Korintierna (1 Kor 10:14-33)

2/ mat/utrymmen/produkter som orenats genom otukt i samband med sexuella orgier eller dylikt i samband med tempelprostitution eller hedniska religiösa högtider då allmän sexuell lössläpphet var rådande

3/ Det som orenats genom att blanda in kött från kvävda djur (så att blodet förblev kvar i köttet)/ kött från sådana djur

4/ Det som orenats genom att blanda in blod/ att äta/dricka matprodukter gjorda på blod

Är den här sista tolkningen riktig har vi funnit en tolkning som är i harmoni med allt annat Bibeln skriver och lyfter fram i ämnet. Alla de andra har stora svårigheter gällande harmonin med vad annat Bibeln skriver, speciellt om man inte bara beaktar vad som nämns, utan också vad som utelämnas. Huruvida de här reglerna skall gälla för alla hednakristna i alla tider eller inte tycker jag att vers 21 ger en fingervisning om att det är därför att Moses har i tidigare släktled förelästs i alla städer. Detta tycker jag antyder att det är av hänsyn till traditionella judar och messianska judar med ett känsligt samvete som hednakristna bör avhålla sig från de fyra punkterna. Jfr vad Paulus lär i 1 Korinterbrevet kap 5-9. Men igen: observera att här gäller det föreskrifter till hedningar som blir kristna, huruvida judar som accepterar Jesus som Messias skall hålla sig till de renhetsföreskrifter som finns i de fem Moseböckerna diskuteras överhuvudtaget inte.

Information om beslutet ges ut

²²Då beslöt apostlarna, de äldste och hela församlingen att bland sig utse några män och sända dem till Antiokia tillsammans med Paulus och Barnabas. De valde Judas, som kallades Barsabbas, och Silas, båda ledande män bland bröderna, ²³och skickade med dem följande brev: ”Apostlarna och de äldste och bröderna hälsar de bröder i Antiokia och Syrien och Cilicien som är av hednisk härkomst. ²⁴Vi har hört att några som kommit från oss har skapat oro och förvirring bland er med sina uttalanden. Men vi har inte gett dem något uppdrag.

Det framkommer alltså här att det var villolärare som hade kommit från Jerusalem. De var utan uppdrag från apostlarna.

²⁵Därför har vi enhälligt beslutat att utse några män och sända dem till er tillsammans med våra kära bröder Barnabas och Paulus, ²⁶ dessa som har vågat livet för vår Herre Jesu Kristi

namn. ²⁷Vi sänder alltså Judas och Silas, och de skall muntligen meddela samma sak. ²⁸Den helige Ande och vi har nämligen beslutat att inte lägga någon börda på er förutom följande nödvändiga föreskrifter: ²⁹Ni skall avhålla er från kött som offrats åt avgudar, från blod, från kött av kvävda djur och från otukt. Ni gör rätt om ni undviker sådant. Allt väl!”

Se kommentar till v. 21

³⁰De sändes nu i väg och kom ner till Antiokia, där de sammankallade församlingen och överlämnade brevet. ³¹Bröderna läste det och blev glada över den uppmuntran som det gav.

³²Judas och Silas, som själva var profeter, talade mycket som uppmuntrade och styrkte bröderna. ³³Och sedan de hade varit där en tid, lät bröderna dem under fridshälsningar vända tillbaka till dem som hade sänt ut dem. ³⁵Paulus och Barnabas stannade i Antiokia, där de undervisade och predikade Herrens ord tillsammans med många andra. (Apg 15:22-35)

Negativ klang i Apostlagärningarna

Därför skall ni veta, mina bröder, att det är genom honom som syndernas förlåtelse predikas för er, och att var och en som tror förklaras rättfärdig i honom och fri från allt som ni inte kunde frias från genom Mose lag (Apg 13:39)

Inte ens här presenteras lagen med negativ klang. Men det lyfter fram att endast genom att Guds sons fullkomliga offer kunde en juridiskt sätt hållbar - också inför den stora åklagaren - lösning fås på problemet med våra synder.

"Mose lag erbjuder en tillfällig försoning genom omvändelse tillsammans med de föreskrivna syndaoftren vid templet men den kan inte erbjuda den permanenta försoningen eller kraft till att rätta rätt inför Gud. Jesus och den helige Ande kan göra detta och är nödvändiga om man vill hålla Mose lag på ett rätt sätt (ordentligt)" (JNTk)

"Det finns också 36 överträdelser i Mose lag för vilka det inte finns någon försoning, där straffet är att bli "avhuggen". Inget straff, inget offer kan försona dessa brott. Bland dessa är de sexuella förbindelser som finns i 3 Mos 18, hädelse (4 Mos 15:30), avgudadyrkan, andebesvärjelse (3 Mos 20:6), vanhelgande av sabbaten (2 Mos 31:14) endel brott mot den rituella renheten, som att äta syrat bröd under det osyrade brödets högtid eller äta eller arbeta under den stora försoningsdagen. Dessa brott skulle begås med uppräckt hand, alltså planerat, med avsikt, vetande att man därmed trotsade Guds vilja. Gjordes de i misstag eller i ignorans kunde försoning fås med syndoffer." (JNTk) Men också i Jesu undervisning är det klart att det inte heller i nya förbundet kan fås förlåtelse om ingen ånger finns.

Paulus brev

Eftersom Paulus från början var rabbi som hade suttit vid en av Israels mest respekterade lärares fötter är det inte så förvånande att materialet som har att göra med lagen i Paulus brev är digert. Förutom att jag ordnat uttalandena temavis har jag brutit ut hela Galaterbrevet och hebréerbrevet eftersom det i dessa finns så stora sammanhängande sektioner med just lagen som tema.

I de flesta översättningar som gjorts har man utgått från att lagen är något dåligt som man nu är frigjord ifrån. Detta trots allt vad hela Bibeln och nya testamentet har att säga om saken. Därför har det funnits behov med så många kommentarer om just Paulus brev och jämförelser med olika översättningar m.m.

Evangelium i enlighet med Mose lag

Nya Testamentets budskap var inte något brott från gamla testamentet och Mose lag. Det var bara en fortsättning. Evangeliet förde Guds plan för upprättelse vidare ännu längre. Frälsning genom tro allena var inget nytt. Som Paulus demonstrerar speciellt i Romarbrevet så blev GT:S troshjältar frälsta just genom den tillräknade rättfärdigheten och inget annat

1¹Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel och avskild för Guds evangelium, ²som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna (Rom 1:1-2)

¹⁶Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror, först juden och sedan greken. ¹⁷Rättfärdighet från Gud uppenbaras i evangelium, av tro till tro, som det står skrivet: *Den rättfärdige skall leva av tro.* (Rom 1:16-17)

I lagen står alltså att den rättfärdige skall leva av tro. Det var inget nytt

Abraham rättfärdig av tro

4¹Vad kan vi nu säga att vår stamfader Abraham har vunnit genom gärningar? ²Om Abraham förklarades rättfärdig på grund av gärningar, då har han något att berömma sig av – men inte inför Gud. ³Ty vad säger Skriften? *Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.* ⁴Den som har gärningar att peka på får sin lön, inte av nåd utan som något han har förtjänat. ⁵Men den som utan att bygga på gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, honom räknas hans tro till rättfärdighet. ⁶Därför prisar också David den människa salig, som Gud tillräknar rättfärdighet utan gärningar: ⁷Saliga är de, vilkas överträdelser är förlåtna och vilkas synder är överskylda. ⁸Salig är den man som Herren inte tillräknar synd.

⁹Gäller denna saligprisning endast de omskurna eller även de oomskurna? Vi säger ju att tron räknades Abraham till rättfärdighet. (Rom 4:1-9)

Frågan är alltså inte tvärtom om den också gäller judarna utan om frälsning genom en tillräknad rättfärdighet också gäller hedningarna - inte bara judarna

¹⁰När blev den tillräknad honom? Sedan han blivit omskuren? Nej, det skedde medan han ännu var oomskuren. ¹¹Han tog emot omskärelsens tecken som bekräftelse på rättfärdigheten genom tron, och den ägde han redan som oomskuren.

I GT lärs alltså ingen lagiskhet ut. Gåvan är fri. Det yttre tecknet - omskärelsen - är bara en yttre manifestation på något som redan skett.

Så skulle han vara fader till alla oomskurna som tror, och så skulle rättfärdighet tillräknas dem. ¹²Han skulle även vara fader till omskurna, till sådana som inte endast hör till de omskurna utan också vandrar i spåren av den tro som vår fader Abraham hade som oomskuren. (Rom 4:10-12)

Abraham och löftet

¹³Det var inte genom lagen som Abraham och hans efterkommande fick löftet att ärva världen, utan genom den rättfärdighet som kommer av tro. (Rom 4:13)

Det ord som i våra svenska Biblar översätts lag kan ha flera betydelser. I vanliga fall står lagen för åtminstone hela innehållet i de fem Moseböckerna (som benämns Torah). Men ibland förstår man av sammanhanget att det ibland måste förstås snävare. Ibland syftar det endast på de legala avsnitten i Torah, ibland menas lag i allmänhet och ibland menas lagiskhet. Här betyder det endera de föreskrifter och påbud som mottogs vid Sinai berg,

¹⁴Om de som håller sig till lagen blir arvingar, då är tron utan innehåll och löftet satt ur kraft. (Rom 4:14)

Här är den svenska översättningen präglad av den teologi som säger att lagen är någonting primitivt och dåligt. Att hålla sig till lagen betyder att hålla sig till Guds vilja, att vilja leva i enlighet med hans föreskrifter i full vetskap om att jag aldrig kan göra mig förtjänta av min frälsning, eller på något sätt förtjäna den. I tro förtröstar jag på Guds löften i de fem Moseböckernas föreskrifter att jag får bli förlåten och vara fri av en tillräknad rättfärdighet som ges mig gratis därför att en annan tar min skuld och låter sitt blod rinna, dör, i mitt ställe. Levde jag före Jesu död så var Guds utsedda ställföreträdare oskyldiga felfria djur. Som framgår speciellt i Hebréerbrevet är det tydligt i systemet självt att detta inte var en slutlig lösning utan en underbar lösning i väntan på något ännu bättre och mer fullkomligt. Ett djur kan aldrig jämföras med en människa.

Så för att inte riskera att få en förståelse av den här versen som strider mot övriga Bibelns samstämmiga vittnesbörd så borde man tillägga ett endast eller byta ut lagen mot lagiskhet (som ju innebär att man menar sig kunna förtjäna rättfärdigheten genom att strikt hålla sig till yttre lagar och föreskrifter utan behöva ha en hjärtats tro).

Då skulle versen låta som: Om de som endast håller sig till lagens yttre föreskrifter blir arvingar... Eller: Om de som lever i lagiskhet blir arvingar...

¹⁵Lagen åstadkommer ju vrede. Men där ingen lag finns, där finns inte heller någon överträdelse. (Rom 4:15)

Här syftas det på lag i allmänhet, annars motsägs Bibelns, inklusive Paulus övriga vittnesbörd.

¹⁶Därför heter det ”av tro”, för att det skulle vara av nåd och löftet stå fast för alla hans avkomlingar, inte bara för dem som hör till lagens folk utan också för dem som har Abrahams tro, han som är allas vår fader. ¹⁷Så står det skrivet: *Till fader för många folk har jag satt dig,* och det är han inför Gud som han trodde på, honom som gör de döda levande och kallar på det som inte är, som om det vore till. ¹⁸Där allt hopp var ute, trodde och hoppades han att han skulle bli fader till många folk, som det var sagt: *Så talrika skall dina efterkommande bli.* ¹⁹Han sviktade inte i tron då han tänkte på att hans egen kropp saknade livskraft – han var då omkring hundra år – och att Saras moderliv var dött. ²⁰Han tvivlade inte i otro på Guds löfte utan blev i stället starkare i tron och gav Gud äran. ²¹Han var övertygad om att vad Gud hade lovat, det var han också mäktig att hålla. ²²Därför ”räknades det honom till rättfärdighet.” ²³Men dessa ord ”det räknades honom till rättfärdighet” skrevs inte bara för hans skull ²⁴utan även med tanke på oss. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som från de döda uppväckte Jesus, vår Herre, ²⁵han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. (Rom 4:16-25)

Här kommer det tydligt fram att denna väg till rättfärdighet - trons väg - var just den väg som Abraham begagnade och som lagen - i den vanliga betydelsen av de fem moseböckerna - undervisar om och pekar på som den enda framkomliga.

Paulus om lagen

Jag skulle önska att jag själv vore fördömd och skild från Kristus i mina bröders ställe – mina landsmän efter härstamning. ⁴De är israeliter, de har barnskapet och härligheten, förbunden och lagen, tempelgudstjänsten och löftena. ⁵De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, prisad i evighet, amen. (Apg 9:3-5)

Idel positiva saker de ärvt. Bland dem lagen och tempelgudstjänsten. Här ser vi också Paulus inställning till sina landsmän - judar som inte trodde på Jesus. Han konstaterade inte att de var gudsmördare och att de är förbannade för evigt, utan han längtade efter deras omvändelse och älskade dem så oerhört att han önskar att han själv vore fördömd om det skulle rädda dem.

⁸Stå inte i skuld till någon utom i kärlek till varandra. Ty den som älskar sin nästa har uppfyllt lagen. ⁹Dessa bud: *Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte mörda, Du skall inte stjäla, Du skall inte ha begär,* och alla andra bud sammanfattas i detta ord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* ¹⁰Kärleken gör inte något ont mot sin nästa. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse. (Rom 13:8-10)

Så när någon utbrister: jag är fri från lagen, vad menar man då? Fri från kärleken? Nej, man är fri, men inte från lagen som sådan, men från de fördömlse och förbannelse lagen utmäter för synden eftersom Jesus tagit det straff jag borde ha haft.

Eftersom jag är fri och oberoende av alla, har jag gjort mig till allas tjänare för att vinna desto fler. ²⁰För judarna har jag blivit som en jude för att vinna judar. (1 Kor 9:19-20a)

Ett sätt att förstå denna passage är att tolka det som om Paulus vore en andlig kameleont. Han byter beteende och åsikter allt eftersom sällskapet varierar. I samband med apostlamötet i Jerusalem (Apg 15) tillrättavisar Paulus Petrus skarpt för just ett sådant beteende, så en sådan slutsats är nog felaktig. Det tolkning som är i linje med resten av Bibeln och övriga beskrivningar av Paulus hans åsikter och hans liv är att han tänkte sig/levde sig in i deras situation. Han var en ödmjuk HERRENS tjänare vars allt överskuggande mål var att vinna så många själar som möjligt för Kristus

För dem som står under lagen har jag, som inte själv står under lagen, blivit som den som står under lagen för att vinna dem som står under lagen. (1 Kor 9:20b)

Detta uttryck som på grekiska är "upo nomon" står inte för att leva i enlighet med Guds föreskrifter i Torah. För i så fall skulle man leva i tro och vara frälst och salig tack vare den tillräknade rättfärdighet Gud garanterade alla som levde i tro, vilket bl.a. innefattade att de fick sina synder förlättna genom den ställföreträdande död de av Gud föreskrivna offerdjuren stod för. Detta är Paulus uttryck för den perversion av lagen som Jesus, Paulus och de övriga apostlarna med sådan frenesi vänder sig emot: lagiskheten. Denna säger att det behövs inget annat än att mekaniskt följa ett utvalt set av yttre föreskrifter så har du det bra med Gud. Ingen trohet, kärlek, barmhärtighet behövs, bara paragrafrytteri. Detta var judendomens största villfarelse på Jesu tid och har så förblivit till denna dag. Tyvärr är det inte bara judarna som anammat detta också kristenheten har i större och mindre doser i olika

sammanhang och olika tider svalt lagiskhetens dödande villfarelse. Paulus blev ju dock inte lagisk, men istället för att förakta eller försmå sådana som trälade under detta så kände han med dem och levde sig in i deras situation för att kunna möta dem var de befann sig med det befriande evangeliet.

²¹För dem som är utan lag har jag blivit som den som är utan lag, för att vinna dem som är utan lag, fast jag själv inte är utan Guds lag utan lever i Kristi lag. (1 Kor 9:21)

Här kommer uttrycket Krist lag in. Vad är då Kristi lag. Det har nog getts en mängd svar på detta. Oftast menar man då att Kristi lag skulle vara att man älskar andra människor. I praktiken brukar det bli att man är allmänt gullig, velig och menlös. Alla dessa varierande uppfattningar om vad Krist lag kunde vara har egentligen vuxit fram ur den förvirring som präglade kristenheten rörande Mose lag, dess ställning och dess uppgift åtminstone sedan 300-talet efter Kristus då de hednakristna blev i majoritetsställning i kristenheten.

Det som ordagrant här sägs är "not being un-torahed of God but (on the contrary) en-Torahed by the Messiah" alltså i fri översättning "jag har inte blivit tagen ur lagens ram av Gud utan tvärtom satts in i lagen genom Messias. I JNT översätts versen såhär: "although I myself am not outside the framework of Gods Torah but within the framework of Torah as upheld by the Messiah". Paulus säger alltså att han ärs inom lagen såsom den är upprätthållen av Messias. Han som inte kom för att ta bort ens en prick av lagen utan för att fullborda den. Det betyder att den undervisning (lag) Gud gav genom Mose inte är satt ur spel eller ur kraft, men att genom det nya förbundets införande, Messias lidande, död och uppståndelse är endel föreskrifter i Mose undervisning omgrupperad. Vissa föreskrifter har kommit mer i skymundan, andra har lyfts fram mer. Det som många översättningar totalt har misslyckats med att ta fram är att nya testamentet har getts oss som Torah, som lag. Det har samma status som gamla testamentet och Mose lag. Det är en aspekt av vad det betyder när Jesus säger att han inte kom för att upphäva lagen utan för att fullborda den. Det gör han när han ger de rätta tolkningarna av omstridda passager i Mose lag, men också genom att hela nya testamentet ges oss. När nya testamentet kom på plats kommer inget mer att tilläggas i Guds undervisning till människan förrän han själv kommer tillbaka som han lovar i skriften.

²²För de svaga har jag blivit svag för att vinna de svaga. För alla har jag blivit allt, för att jag i varje fall skall frälsa några. ²³Allt gör jag för evangeliets skull, för att jag själv skall få del av det. (1 Kor 9:22-23)

Men när detta förgängliga har klätts i oförgänglighet och detta dödliga klätts i odödlighet, då skall det ord fullbordas som står skrivet: Döden är uppslukad och segern vunnen. ⁵⁵Du död, var är din seger? Du död, var är din udd? ⁵⁶Dödens udd är synden, och syndens makt kommer av lagen. ⁵⁷Men Gud vare tack, som ger oss segern genom vår Herre Jesus Kristus. (1 Kor 15:54-57)

Syndens makt kommer av lagen... Det här behandlas utförligt av Paulus i Romarbrevet bl.a. 3:19-31;5:12-21; 7:1-25. På grund av vårt fallna tillstånd räcker det inte med att veta vad som är rätt för att vi ska göra det. När vi får reda på vad som är rätt att göra så reagerar vår gamla mänska med uppror. Genom Guds undervisning (lagen) vet vi vad vi borde göra. Vår gamla mänskans reaktion är uppror. Men denna reaktion var ingen missräkning för Gud. Därigenom att vi reagerar så kan vi drivas allt starkare till Gud, för vem ska rädda oss från denna dödens kropp? Jo Gud vare tack, genom Jesus Kristus vår Herre. (Rom7-8 bl.a.)

Rättfärdigheten genom tron

3¹För övrigt, mina bröder, gläd er i Herren. För mig är det inte besvärligt att skriva samma sak till er, och för er är det säkrast så. ²Se upp för hundarna. Se upp för de onda arbetarna. Se upp för de sönderskurna. ³Det är vi som är de omskurna, vi som tjänar genom Guds Ande och berömmar oss av Kristus Jesus och inte förlitar oss på yttre ting, ⁴fast också jag kunde förlita mig på yttre ting. (Fil 3:1-4)

Liksom i galaterbrevet har det kommit människor som menar att också hedningar måste omskära sig om de kommer till tro. Detta fast apostlamötet i Jerusalem slog fast att så inte är fallet.

Ja, om någon menar att han kan förlita sig på yttre ting, så kan jag det ännu mer, ⁵jag som blev omskuren på åttonde dagen och som är av Israels folk och Benjamins stam, en hebré född av hebreer, jag som i fråga om lagen var en farisé, ⁶i fråga om iver en förföljare av församlingen, i fråga om rättfärdighet, den som vinnas genom lagen, en oklanderlig man. (Fil 3:5-6)

Den rättfärdighet som vinnas genom lagen. Här är det givetvis inte fråga om den rättfärdighet som lagen erbjuder när den är rätt förstådd - den tillräknade som ges av nåd - utan den lagiskheten har att erbjuda. Alltså den man kan få om man uppfyller ett utvalt set föreskrifter ur lagen

⁷Men allt det som var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. ⁸Ja, jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus ⁹och bli funnen i honom, inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen (*ett lagiskt paragrafrytteri*), utan med den som kommer genom tro (*tillit till*) på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron. (*den som också gamla testamentet lär*)¹⁰Då känner jag Kristus och kraften från hans uppståndelse och delar hans lidanden genom att bli lik honom i en död med honom, ¹¹i hoppet om att nå fram till uppståndelsen från de döda. (Fil 3:7-11)

Låt ingen bedra er på något sätt. Ty först måste avfallet komma och laglöshetens människa, fördärvets son, öppet träda fram, ⁴motståndaren som förhäver sig över allt som kallas gud eller heligt, så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud. ⁵Kommer ni inte ihåg att jag sade er detta, när jag ännu var hos er? (2 Tess 2:3-5)

Här är alltså en av beskrivningarna på antikrist. Han är laglöshetens mänska. Det betyder inte i första hand att han inte håller hastighetsbegränsningarna eller mutar utan primärt givetvis i detta bibliska sammanhang att han inte vill veta av, lyda eller underordna sig lagen, Guds undervisning genom Mose och den övriga skriften

⁶Ni vet vad det är som nu håller honom tillbaka, så att han kan träda fram först när hans tid kommer. ⁷Redan är ju laglöshetens hemlighet verksam. Han som nu håller tillbaka måste endast först röjas ur vägen. ⁸Sedan skall den laglöse öppet träda fram. Men honom kommer Herren Jesus att döda med sin muns anda och förgöra, när han visar sig vid sin ankomst. ⁹Den laglöses ankomst är ett verk av Satan och sker med stor kraft, med lögnens alla tecken och under ¹⁰och med all slags orättfärdighet som bedrar dem som går förlorade, eftersom de inte tog emot sanningen och älskade den, så att de kunde bli frälsta. ¹¹Därför sänder Gud en kraftig

villfarelse över dem så att de tror på lögnen ¹²och blir dömda, alla dessa som inte har trott på sanningen utan njutit av orättfärdigheten. (2 Tess 2:3-11)

medan vi väntar på det saliga hoppet, att vår store Gud och Frälsare Jesus Kristus skall träda fram i härlighet. ¹⁴Han har offrat sig själv för oss för att friköpa oss från all laglöshet och rena åt sig ett egendomsfolk, som är uppfyllt av iver att göra goda gärningar. ¹⁵Så skall du tala, förmana och tillrättvisa med allt eftertryck (Titus 2:13-15)

Jesus har friköpt oss från all laglöshet (torahlöshet). Han har köpt ett egendomsfolk åt sig som skall göra goda gärningar inte för att förtjäna sin rättfärdighet, men som en reaktion på den. Detta rimmar illa med att säga "Halleluja jag är fri från lagen"

⁹Men undvik dåraktiga dispyter och frågor om släktregister och kiv och stridigheter om lagen. Sådana är skadliga och helt meningslösa. (Titus 3:9)

Allt onödigt kivande om detaljer i lagen är av ondo. Det torde vi kunna instämma i nu 2000 år efteråt att skulle kristi församling och dess ledare följt denna anvisning bättre skulle en massa elände kunnat undvikas.

¹⁴Ty hela lagen är uppfylld i detta enda budord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* (Gal 5:14)

Paulus håller alltså med Jesus...

Lagens uppgift

⁹Men vi vet att allt vad lagen säger, det talar den till dem som har lagen, för att var mun skall stoppas till och hela världen stå med skuld inför Gud. ²⁰Ty ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar.

Det ord som här översätts laggärningar har i Paulus språkbruk betydelsen lagiska gärningar.

Genom lagen ges insikt om synd. (Rom 3:19-20)

Det innebär givetvis inte att det är Lagens enda uppgift, men den aspekten lyfts här fram.

Adam och Kristus

¹²Därför är det så: Genom en enda människa kom synden in i världen och genom synden döden, och så kom döden över alla människor, eftersom alla hade syndat. ¹³Synd fanns i världen redan före lagen, men synd tillräknas inte där ingen lag finns. ¹⁴Ändå härskade döden från Adam till Mose också över dem som inte hade syndat genom en överträdelse sådan som Adams, han som är en förebild till den som skulle komma. (Rom 5:12-14)

Men dessutom kom lagen in för att fallet skulle bli så mycket större. Men där synden blev större, där överflödade nåden ännu mer (Rom 5:20)

Det betyder förstås inte att det är bättre att vi syndar mer så att nåden kan flöda över alla breddar, som Paulus tydligt poängterar vid andra tillfällen. Men om jag som syndare blir medveten om mer av min synd så att jag måste ropa Herre förbarma dig över mig och "vem kan frälsa mig från denna dödens kropp" - då får jag veta att nåden kommer att räcka till den kommer att flöda ännu högre än min synd.

De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om. ⁸Men vi vet att lagen är god, om man brukar den rätt ⁹och inser att den inte är till för rättfärdiga

sådana som tagit emot Guds tillräknade rättfärdighet genom Jesus Kristus och endast till den del där lagen överbevisar om synd, rättfärdighet och dom. Paulus försöker givetvis inte säga att den rättfärdige ska strunta i Guds heliga och goda lag...

utan för laglösa (de som ställt sig utanför Torah, som säger sig inte behöva den eller som struntar i den i alla fall - jude eller hedning) och upproriska, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga, för dem som misshandlar sin far och mor, för dråpare, ¹⁰för dem som utövar otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och för alla som står emot den sunda läran – ¹¹detta enligt det evangelium om den välsignade Gudens härlighet, som har anförtrotts åt mig. (1 Tim 1:7-11)

Paulus hänvisar till lagen

I de här exemplen kommer det fram att Paulus hela tiden hänvisar till lagen som en auktoritet som fortfarande är i kraft. Inget nedvärderande utan det som har hänt var helt i enlighet med vad lagen förutsade och i linje med vad Mose lag lärde om Gud, människans synd och vägen till frälsning

²¹Det står skrivet i lagen: *Genom folk med främmande språk och främmande läppar skall jag tala till detta folk, och inte ens då skall de lyssna till mig*, säger Herren (1 Kor 14:21)

Liksom kvinnorna tiger i de heligas alla församlingar ³⁴skall de tiga i era församlingar. De får inte tala utan skall underordna sig, som också lagen säger. (1 Kor 14:34)

Jag meddelade er det allra viktigaste, vad jag själv hade tagit emot, att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, ⁴att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna (1 Kor 15:3-4)

Som medarbetare uppmanar vi er också att ta emot Guds nåd så att den blir till nytta. ²Han säger ju: *Jag bönhör dig i rätt tid, och jag hjälper dig på frälsningens dag*. Se, nu är den rätta tiden, nu är frälsningens dag. (2 Kor 6:2)

Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: *Jag skall bo hos dem och vandra med dem, och jag skall vara deras Gud, och de skall vara mitt folk*. ¹⁷Därför säger Herren: *Gå ut från dem och skilj er från dem och rör inte vid något orent. Då skall jag ta emot er*, ¹⁸*och jag skall vara er Fader, och ni skall vara mina söner och döttrar*, säger Herren, den Allsmäktige (2 Kor 6:16-18)

Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. (Ef 5:31)

6¹Ni barn, lyd era föräldrar i Herren, det är rätt och riktigt. ²*Hedra din far och mor*. Detta är det första bud som har ett löfte: ³*för att det skall gå dig väl och du skall leva länge på jorden* (Ef 6:1-3)

Lag och nåd

¹⁴ Synden skall inte vara herre över er, ty ni står inte under lagen utan under nåden.

Paulus säger alltså inte att nu när vi står under nåden behöver vi inte ta det så noga med synden mera. Han säger tvärtom: Nu när vi står under nåden skall synden inte längre vara herre över oss. Nåden ger kraft att göra vad Gud vill. Nåden är det rätta elementet för att vi bättre skall kunna leva efter Guds goda lag. De stöder varandra, lag och nåd, de är inte varandras motsats. Att inte stå under lagen, men under nåden innebär alltså att man lever mer i enlighet med Guds lag, inte mindre! Se även följande kommentar.

Det grekiska uttrycket för "under lagen" "upo Nomon" som Paulus använder uttrycker lagiskhet, alltså en perversion av Guds goda lag. Då Paulus vill uttrycka att man lever inom lagens verkningsområde, lagens ram, använder han uttrycket "en Torah". Legalism definieras bl.a. såhär: en perversion av lagen till ett system av regler för att förtjäna Guds pris utan tro, tillit, trofasthet, kärlek eller gemenskap med Gud - laggivaren. Se JNTk Rom 6:14, Gal 3:23bk)

¹⁵ Hur är det alltså? Skall vi synda, eftersom vi inte står under lagen utan under nåden? Naturligtvis inte! ¹⁶ Vet ni inte att om ni gör er till slavar under någon och lyder honom, då är ni hans slavar och det är honom ni lyder, antingen under synden, vilket leder till död, eller under lydningen, vilket leder till rättfärdighet? (Rom 6:14-16)

Står vi under nåden och syndar (medvetet och urskuldande) då blir vi syndens slav vilket leder till död - även om vi högljutt lyfter fram att vi lever under nåden. Lever vi däremot i lydning mot Guds goda lag (inte någon lagisk perversion som Jesus vände sig emot) leder det till rättfärdighet.

Friheten från lagen

¹ Eller vet ni inte, bröder – jag talar till sådana som känner lagen – att lagen råder över människan så länge hon lever? ² Så är en gift kvinna genom lagen bunden vid sin man så länge han lever. Men när mannen är död, är hon fri från den lag som band henne vid mannen. ³ Därför kallas hon äktenskapsbryterska, om hon ger sig åt en annan man så länge hennes man lever. Men om mannen dör, är hon fri från lagen och är inte någon äktenskapsbryterska, om hon blir en annan mans hustru. (Rom 7:1-3)

Givetvis inte fri från hela lagen, men från de aspekter av lagen som har att göra med äktenskap. Hon är fri att gifta om sig. Hon är fri från lagen som sa att det är äktenskapsbrott att skilja sig och gifta om sig med en annan.

⁴ Så har också ni, mina bröder, genom Kristi kropp blivit dödade från lagen, så att ni tillhör en annan, honom som har uppstått från de döda, för att vi skall bära frukt åt Gud. (Rom 7:4)

Genom att vi syndade var vi syndens (djävulens) träl. Våra lemmar var i syndens tjänst. Men när en mänska omvänder sig och blir/är döpt så döps hon/han till Jesu död och uppståndelse. Bibeln säger att vi dör med honom. Den som dör är vår gamla människa. Efter det här att vi

har dött är vi alltså fria från den del av lagen som sa att syndens straff är döden och som band den som syndar med synden. Vi är fria att leva för Gud istället. Vi är fria att följa Guds goda lag! När vi blir dödade från (dödens och syndens) lag blir vi alltså fria att leva efter lagen. Vi dog från de aspekter av lagen som höll oss fångna i fångenskap och hindrade oss att leva efter lagen. (Se JNTk Rom 7:4)

⁵Ty så länge vi behärskades av vår onda natur, var de syndiga begär som väcktes till liv genom lagen verksamma i våra lemmar, så att vi bar frukt åt döden. (Rom 7:5)

Problemet var alltså inte att lagen inte var god. Problemet var vår upproriska natur som vaknar till liv så fort någon säger du får inte det eller det. Därför blev alltså Guds goda lag som var ämnat att ge liv till död. Detta eftersom den fördömde synden och när lagen kom syndade hon mer - inte mindre. Men när vi dött bort från vår gamla mänska, omvänt oss, dött med Jesus genom dopet dog vi från fördömsen, vi dog från förbannelsen och blev fria till att kunna följa Gud och hans goda lag.

⁶Men nu är vi lösta från lagen, eftersom vi har dött bort från det som höll oss fångna. Så står vi i Andens nya tjänst och inte i bokstavens gamla tjänst. (Rom 7:6)

Alltså från den aspekt av lagen som höll oss fångna i syndens tjänst. Från den aspekt som gjorde att vi p.g.a. vår fördärvade natur reagerade med uppror inför lagens bud. Detta skedde när Jesus tog straffet för våra synder -döden.

Lagens makt att framkalla synden

⁷Vad skall vi då säga? Att lagen är synd? Nej, visst inte! (Heaven forbid) (Rom 7:7a)

Paulus avvisar å det bestämdaste den felaktiga slutsats man kunde ha dragit av delar av vad Paulus i det föregående undervisat om

Men det var först genom lagen jag lärde känna synden. Jag hade inte vetat vad begäret var, om inte lagen hade sagt: *Du skall inte ha begär.* (Rom 7:7b)

Denna aspekt av lagen ska vi dö ifrån bit för bit - alltså dess makt att uppväcka synden i mitt liv.

⁸Men synden grep tillfället och väckte genom budordet alla slags begär i mig. Ty utan lagen är synden död. ⁹Förr levde jag utan lagen, men när budordet kom, fick synden liv ¹⁰och jag dog. Då visade det sig att budordet som skulle föra till liv, blev till död. ¹¹Ty synden grep tillfället och bedrog mig genom budordet och dödade mig genom det. ¹²Alltså är lagen helig och budordet heligt, rätt och gott. ¹³Har då det som är gott blivit min död? Nej, visst inte! Men synden har blivit det, för att den skulle framstå som synd. Genom det som är gott åstadkom den min död. Så skulle synden genom budordet framstå som i högsta grad syndig. (Rom 7:8-13)

Synden är alltså något så kraftfullt att man är chanslös. Den tar det bästa av vad Gud hade gett - Lagen, som är helig, rätt och god - och använder den till att väcka begär och att bära frukt åt död. Det är inte konstigt att Paulus snart kommer att utropa - vem ska frälsa mig från denna dödens kropp. Jo Jesu död befriar oss från fördömsens makt att binda oss vid synden.

Lagens vanmakt att framkalla det goda

¹⁴Vi vet att lagen är andlig, men själv är jag köttslig, såld till slav under synden. ¹⁵Ty jag kan inte fatta att jag handlar som jag gör. Det jag vill, det gör jag inte, men det jag hatar, det gör jag. ¹⁶Om jag nu gör det jag inte vill, samtycker jag till lagen och säger att den är god. ¹⁷Men då är det inte längre jag som gör det, utan synden som bor i mig. ¹⁸Ty jag vet att i mig, det vill säga i mitt kött (*alltså min gamla natur*), bor inte något gott. Viljan finns hos mig, men att göra det goda förmår jag inte. ¹⁹Ja, det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag. (Rom 7:14-19)

Att besegra synden enbart med kunskapen om vad som är rätt - som lagens bokstav kan berätta - lyckas inte. Vi behöver den helige Andes hjälp och kraft.

²⁰Men om jag gör det jag inte vill, då är det inte längre jag som gör det, utan synden som bor i mig. (Rom 7:20)

Det här säger inte Paulus för att ursäkta synden utan för att småningom kunna lyfta fram att vi har fått oss en ny natur given, som inte är såld till slav under synden...

²¹Jag finner alltså den lagen: jag vill göra det goda, men det onda finns hos mig. ²²Till min inre människa gläder jag mig över Guds lag, ²³men i mina lemmar ser jag en annan lag, som ligger i strid med lagen i mitt sinne och som gör mig till fånge under syndens lag i mina lemmar. ²⁴Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp? ²⁵Gud vare tack, Jesus Kristus, vår Herre! Alltså tjänar jag själv med mitt sinne Guds lag, men med köttet tjänar jag syndens lag. (Rom 7:14-25)

Här kommer alltså lösningen, räddningen - Jesus Kristus - som räddar oss till att kunna leva efter Guds goda lag så vi inte är bundna till att leva i syndens klor. Jesus frigör alltså till ett liv i harmoni med Guds lag.

8¹Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus. ²Ty livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag. (Rom 8:1-2)

Denna vers summerar och kröner de första sju kapitlen i Bibeln

Syndens och dödens lag innebär att jag gör det jag inte vill (beskrivet i kapitel sju) och mina lemmar gör syndens tjänst och frukten är död. Livets Andes lag betyder att jag tack vare Jesu död fått Guds ande så rikligt ingjuten i mig att Han ger mig kraft att göra det jag vill. Han ger kraft till ett heligt liv. Han ger kraften och förmågan att leva mer i enlighet med Guds goda lag. "Genom Mose kom lagen, men nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus" (Joh 1:16-17) d.v.s. genom Jesus blev vi givna den rätta atmosfären och drivkraften, nåden, vi fick också sanningen om oss själva och vår egen förmåga och natur. Jag får börja så i andens åker istället för köttets åker (se Galaterbrevet 6:7-9) och skörda frukter därefter

³Det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den syndiga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, han som till det yttre var lik en syndig människa, och i hans kropp fördömde Gud synden. ⁴Så skulle lagens krav uppfyllas i oss som inte lever efter köttet utan efter Anden. (Rom 8:3-4)

Det var alltså inte lagen som var dålig, men vår natur. Gud tar itu med problemet - synden, inte lagen - och fördömer den. Tack vare Jesus blev lagen uppfylld, Jesus tog syndens följd

(förbannelsen som lagen föreskriver synd) och han ger oss den juridiskt fullt hållbara tillräknade rättfärdigheten som en fri gåva till var och en som tror. Det ger befrielse från all slags fördömelse som alltid i sin tur tvingar fram ännu mera synd. Fördömsen tar bort kraften ur kroppen - såväl fysiskt, själsligt som andligt. Istället får vi leva omslutna av den nåd som ger kraft att leva ett liv närmare och närmare Guds goda vilja - hans Torah (lag). Jesus har dött i vårt ställe, för att vi ska få leva för honom som har dött för oss...

⁵De som lever efter sin köttsliga natur (gamla mänska, natur) tänker på det som hör till köttet (egen vinning, själviskhet), men de som lever efter Anden (alt. anden - sin nya pånyttfödda mänska) tänker på det som hör till Anden. (t.ex. Andens frukter Gal 6) ⁶Köttets sinne är död, men Andens sinne är liv och frid. ⁷Köttets sinne är fiendskap mot Gud. Det underordnar sig inte Guds lag och kan det inte heller. ⁸De som följer sin syndiga natur kan inte behaga Gud. (Rom 8:5-8)

Det är köttets sinne som inte underordnar sig Guds lag. Köttets sinne som är fiendskap mot Gud och aldrig kan behaga honom. Hur kan det då bli så fel att kristna ibland skrålar: jag är fri från lagen - halleluja. (Det fina i kråksången är att det ofta bara är att man inte förstår vad man säger. Det man oftast menar - och borde säga - är att man är fri från den förbannelse som lagen föreskriver som straff för synd och brott mot Guds vilja) Det är köttet som vill vara fritt från lagen, köttet som varken vill eller kan underordna sig Guds lag. Den pånyttfödda människan vill följa - inte sin gamla, syndiga natur - utan den nya som vill underordna sig och ha sin glädje i Guds lag och Hans goda vilja.

10¹Bröder, mitt hjärtas önskan och min bön till Gud för dem (Israels folk, judarna) är att de skall bli frälsta. (Rom 10:1)

Här är ett av de väldigt många platserna i Bibeln där det tydligt kommer fram vilken inställning Paulus hade till andra judar och vilken vi ska ha. Vi ska be om deras frälsning. Gud är inte färdig med sitt folk Israel. Han har kallat dem tillbaka till sitt land och tiden för deras frälsning som folk (se bl.a. Rom 11) närmar sig.

²Jag kan vittna om att de hängivet tjänar Gud, men de saknar den rätta insikten. ³De känner inte rättfärdigheten från Gud utan strävar efter att upprätta sin egen rättfärdighet och har inte underordnat sig rättfärdigheten från Gud. (Rom 10:2-3)

De har alltså blivit blinda för vad lagen som helhet lär - att det finns ingen annan väg till Guds närhet än genom blodsoffer, d.v.s. att någon annan tar den skuld, synd och orenhet som genomsyrar mig. Det levitiska offersystemet fullkomligt skriker ut det. Paragraferna som säger vad som är rätt och fel skall driva till den blodköpta vägen in till friden med Gud. Innan Jesus dog garanterades förlåtelse och rening via att man trodde (förlitade) på att Gud förlät om man följde hans offerföreskrifter. Man tog emot den tillräknade rättfärdigheten genom tro. Vägen till frid med Gud är likadan nu. Men efter Jesu offerdöd är det genom förlitande (tro) på det fullkomliga offret och den förlåtelse och rening Gud utlovar genom det som vi garanteras den tillräknade rättfärdigheten. Alla djuroffren pekade mot och förebådade Jesu försoningsgärning.

Den perversion som många av de skriftlärda och majoriteten av judarna hade gjort var att de menade att om de mekaniskt håller ett set regler så presterar de vad som behövs för att de

skall anses rättfärdiga. Ingen tro behövs. Det är yttre paragraflydnad som är avgörande och så bygger de sin egen frälsningsväg genom lagiska gärningar istället för att ta emot den färdiga, fulla rättfärdigheten från Gud.

⁴Ty Kristus är lagens slut, till rättfärdighet för var och en som tror.

Den här översättningen hör till de mest förvirrande och fruktansvärda - om man läser meningen som den står. Messias har gjort slut på lagen? Lagen är ju inte de 10 budorden när uttrycket används i Bibeln. Lagen är åtminstone de 5 Moseböckerna, ibland hela GT. Bara i undantagsfall kan "lagen" användas om de begränsade "lagparagrafavsnitt" som finns i Moseböckerna (så sker bl.a. i Galaterbrevet. Hur kan man översätta så när Jesus säger så tydligt att det inte kan missförstås: Jag har inte kommit för att upphäva lagen - utan att fullborda den; före en enda prick av lagen förgås ska jord och himmel förgås... (Matt 5:17-19)

Det finns nämligen tre huvudsakliga sätt att översätta ordet "telos" som står där på grekiska.

1/ uppfyllelse

2/ mål

3/ slut

Om Jesus skulle ha gjort slut på lagen så gjorde Han precis det Han sa att Han inte skulle göra. Om Jesus skulle ha gjort slut på lagen skulle Han inte varit Messias! Messias skulle upprätta Guds goda lag inte förstöra den. Om Jesus gjort slut på lagen vad är kvar då? Ska vi mörda och stjäla och begå äktenskapsbrott i frid och fröjd nu?

Det som menas med denna översättning är att Guds rättfärdighet fås inte genom att man lagiskt följer regler, utan att man tar emot Guds rättfärdighet av tro. Men kära nån. Lär de 5 Moseböckerna det? Nej! Det var ju den tolkningen Jesus blev ursinnig över. Den tolkningen hade "de skriftlärdes lögnpenna skrivit dit. Den synen var ju en perversion av lagen. Tyvärr så har väldigt många kristna den synen att det är den perverterade synen på lagen som är den rätta. Denna uppfattning är grunden till sådan här översättningar och orsaken till den förvirrade syn på lagen som finns i de flesta kristna sammanhang. Ibland säger vi - halleluja jag lever inte under lagen utan under nåden (utan att egentligen fatta vad vi säger) Ibland argumenterar vi mot homosexualitet, abort, äktenskapsbrott (med all rätt) utgående från att lagen säger att det är en styggelse, en synd - men Kristus hade ju gjort slut på lagen... eller?

Däremot så är de andra två varianterna i harmoni med vad Jesus säger om sig själv och också vad lagen och profeterna säger och förutsäger om Messias. Jesus levde ut vad lagen föreskrev. Han demonstrerade vad målet för lagen var. Han demonstrerade hur ett liv i enlighet med Guds lag ser ut. Han uppfyllde också alla lagparagrafers krav så att han kunde bli ett fläckfritt offer. Skulle inte han ha uppfyllt lagen skulle Han bara ha dött som ett straff för att Han hade syndat. Som syndfri hade döden ingen rätt till honom, Satan hade ingen hake på honom och han kunde istället dö för allas vår skull.

Avsnittet Rom 10:4-10 är riktat till troende judar, troende hedningar vänder sig Paulus till i v. 11-13. Därför upprepar jag v. 4 här men översatt på ett annat sätt som är i harmoni med sammanhanget och resten av Bibeln.

v. 4 För målet mot vilket Torahn (5 Moseböckerna = lagen) siktar är Messias som erbjuder rättfärdighet åt var och en som tror

⁵Mose skriver ju om den rättfärdighet som kommer av lagen: *Den människa som håller lagen skall leva genom den.* (= skall få evigt liv genom den)

Man kan inte hålla lagen utan att vandra i ett kärleksfullt trosförhållande mot Gud. Man är rättfärdig p.g.a. att man i lydnad och tro använder de sätt Gud föreskrev för att motta förlåtelse - d.v.s. genom att låta ett oskyldigt ställföreträdande offerdjur ta mitt straff

⁶Men den rättfärdighet som kommer av tron säger

Här är igen översättningen gjord utgående från att det finns ett motsatsförhållande mellan gamla förbundet och nya, att lagen lär ett legalistiskt liv, utan kärlek och tro. Vilket båda är synnerligen felaktiga påståenden. Det nya förbundet leder längre, det är bättre än förbundet på Sinai, men det är inget motsatsförhållande mellan dessa.

Här är det ordet "men" ("de" på grekiska) som kan översättas så olika.

1/ Det kan betyda det som här översatts: därutöver, vidare - med betydelsen att vad som följer fortsätter tanketråden som redan påbörjats: Jag älskar dig - och - jag vill alltid älska dig

2/ Men, tvärtom. Uttrycker alltså en kontrast. Så har det översatts här.

3/ Men, bara om. Det som följer är inte i kontrast men begränsar det som tidigare sagts.

Den felaktiga förförståelse som de flesta översättare haft (se tidigare kommenterade verser) har lett till att man valt att kontrastera istället för att gå vidare i vers 6 (alt 1). Väljer man alternativ tre blir innebörden att Paulus preciserar hur man ska hålla lagen för att få liv - jo endast genom handlingar gjorda i tro, inom ett levande kärleksförhållande till den Gud man tjänar. Som tidigare påpekats: synen att lagen (de 5 Moseböckerna) lär ut legalism är en felaktig perversion som de ledande rabbinerna och majoriteten av judarna höll sig till. Denna felaktiga perversion var det ju som Jesus ursinnigt vände sig mot...

: Fråga inte i ditt hjärta: Vem skall fara upp till himlen? – det vill säga för att hämta ner Kristus – ⁷eller: Vem skall fara ner i avgrunden (dödsriket - sh'ol)? – det vill säga för att hämta upp Kristus från de döda. ⁸Vad säger den då? Ordet är dig nära, i din mun och i ditt hjärta, nämligen trons ord som vi predikar.

Här citerar Paulus från den Torah som misstolkats av så många till att lära lagiskhet för att visa på att den också lär trons rättfärdighet

⁹Om du därför (på basen av vad Torah lär) med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli frälst. ¹⁰Ty med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst. ¹¹Skriften säger: *Ingen*

som tror på honom skall stå där med skam. ¹²Det är ingen skillnad mellan jude och grek. Alla har en och samme Herre, och han ger sina rikedomar åt alla som åkallar honom. ¹³*Ty var och en som åkallar Herrens namn skall bli frälst.* (Rom 10:1-13)

Här igen citerar Paulus från GT avsnitt som proklamerar frälsning som kommer av tro.

En utvald rest ur Israel skall frälsas

11¹Jag frågar nu: Har då Gud förskjutit sitt folk? Visst inte. Jag är själv israelit, av Abrahams ätt och av Benjamins stam. ²Gud har inte förskjutit sitt folk, som han tidigare har känt som sitt. Eller vet ni inte, vad Skriften säger där den talar om Elia, hur han vänder sig till Gud och anklagar Israel: ³*Herre, dina profeter har de dödat, och dina altaren har de rivit ner. Jag ensam är kvar, och mig vill de döda.* ⁴Men vad svarar Gud honom? *Jag har lämnat kvar åt mig sjutusen män som inte har böjt knä för Baal.* ⁵På samma sätt finns det också i denna tid en rest som Gud har utvalt av nåd. ⁶Men om det var av nåd, så var det inte på grund av gärningar, annars vore nåden inte längre nåd. ⁷Vad följer då av detta? Jo, vad Israel strävar efter har det inte uppnått. De utvalda har nått det, men de andra har blivit förstockade (Rom 11:1-7)

Här kommer det fram att nåd inte skall sammanblandas med gärningar. Men genom hela Bibeln kommer det också tydligt fram att: vi har blivit frälsta av nåd för att kunna göra de gärningar som hör rättfärdigheten till. Men vi gör inte gärningar för att bli frälsta.

¹³Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurna natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser ¹⁴och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss.

När någon blev korsfäst spikade man upp en skylt ovanför honom där man skrev vilka brott han hade gjort (jfr vad Pilatus skrev på korset)

Det har han tagit bort genom att spika fast det på korset. ¹⁵Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem. (Kol 2:8-15)

Tack vare Jesu försoningsgärning har vi tillträde till den nåd som frälsar oss genom tron - så att vi kan leva för honom som dött för oss. Nåden ger kraft att leva mer i enlighet med Guds goda lag - inte att strunta i den.

Tro - gärningar

Tro innebär lydnad

Genom honom har vi fått nåd och apostlaämbete för att bland alla hednafolk föra människor till trons lydnad för hans namns skull (Rom 1:5)

Det handlar alltså om en lydnad - inte en köttslig "frihet" att göra vad man vill - för det finns ju nåden

Trons och otrons gärningar

⁶Han skall ge var och en efter hans gärningar: ⁷evigt liv åt dem som uthålligt gör det goda och söker härlighet, ära och odödlighet, ⁸men vrede och dom åt dem som söker sitt eget och inte lyder sanningen utan orättfärdigheten. ⁹Nöd och ångest skall komma över varje människa som gör det onda, främst över juden och även över greken, ¹⁰men härlighet, ära och frid över var och en som gör det goda, främst över juden och även över greken, ¹¹ty Gud är inte partisk. ¹²Alla som har syndat utan lagen kommer också att bli förtappade utan lagen, och alla som har syndat under lagen kommer att fördömas av lagen. ¹³Det är inte lagens hörare som blir rättfärdiga inför Gud, utan lagens görare skall förklaras rättfärdiga. ¹⁴Ty när hedningar som saknar lagen, av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag, fastän de inte har lagen. ¹⁵De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om det vittnar också deras samveten och, när de är tillsammans, deras tankar, som anklagar eller försvarar dem. ¹⁶Det skall visa sig på den dag då Gud dömer det som är fördolt hos människorna, allt enligt det evangelium som jag predikar på Jesu Kristi uppdrag. (Rom 2:6-16)

Ibland brukar det lyftas fram att Paulus lär nåden allena och Jakob är den som fortfarande talar om gärningar. Men här ser vi mycket tydligt att det finns ingen skillnad mellan Paulus och Jakob. En tro utan gärningar är död - som Jakob skriver. Men gärningarna skall strömma fram ur ett pånyttfött, andefyllt liv, som ett resultat av en levande tro. Inte som en lagisk prestation för att försöka förtjäna nåden.

Förklarad rättfärdig i Kristus

²¹Men nu har utan lagen en rättfärdighet från Gud blivit uppenbarad, en som lagen och profeterna vittnar om, ²²en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus (*hellre: genom Jesu Kristi tro(het)*), för alla som tror. Ty här finns ingen skillnad. ²³Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, ²⁴och de står som rättfärdiga utan att ha förtjänat det, av hans nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt dem (Rom 3:21-24)

Denna rättfärdighet som kommer p.g.a. Jesu Kristi tro(het) mot sin Fader är ny. Profeterna och lagen vittnar om att den ska komma genom alla förebilder i tempeltjänsten, genom alla profetior m.m. Men den fanns inte där som ett fullbordat faktum. Det nya är inte frälsning p.g.a. tro (förtröstan) utan det är Jesu Kristi tro(het) genom sin offergärning som är ny och ger en juridiskt hållbar tillräknad rättfärdighet. Den skall tas emot i tro (förtröstan) liksom den överskylning av synder som gavs genom offersystemet

²⁵Honom har Gud, genom hans blod, ställt fram som en nådastol (Kapparah - täckelse, överskylning av våra synder), att tas emot genom tron. (Rom 3:25a)

God put Yeshua forward as the kapparah for sin through his faithfulness in respect to his bloody sacrificial death.(JNT)

Poängen är här inte att vi ska ta emot i tro, utan Jesu tro(het) i det att han offrade sig som ett blodigt skuldoffer så att Gud kunde göra honom till ett försoningsmedel för vår synd. Den gåva som Gud vill och kan skänka oss tack vare Jesu trofasthet skall vi i vår tur inte försöka förtjäna utan ta emot i trohet och lydnad. Inte försöka finna någon annan väg, inte försöka bidra med någon egen gärning utan helt kasta oss på vad Jesus har gjort och ära och upphöja honom för det. (Se kommentar om subjekt och objekt genitiv)

Så ville han visa sin rättfärdighet, eftersom han hade lämnat ostraffade de synder som förut hade blivit begångna, ²⁶under tiden för Guds tålmod. I den tid som nu är ville han visa sin rättfärdighet: att han själv är rättfärdig, när han förklarar den rättfärdig som tror på Jesus. (Rom 3:25b-26)

Djuroffren hade för en tid kunnat skyla över människans synder, men de var endast en tillfällig lösning under vilken Gud visade sitt tålmod i väntan på det fullkomliga offret

²⁷Men vad kan vi då berömma oss av? Allt beröm är uteslutet. Genom vilken regel? Genom gärningarnas? Nej, genom trons regel. ²⁸Vi hävdar att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar. ²⁹Eller är Gud endast judarnas Gud? Är han inte också hedningarnas? Jo, också hedningarnas, ³⁰lika säkert som Gud är en, han som förklarar den omskurne rättfärdig av tro och den oomskurne genom tro. ³¹Sätter vi då lagen ur kraft genom tron? Nej, inte alls! Vi upprätthåller lagen. (Rom 3:25-31)

Som det tydligt kommer fram säger inte Paulus att nu ska alla strunta i att följa lagens föreskrifter. Det han däremot lyfter fram är att vad frälsningen anbelangar så baseras den inte på något annat än att vi i tro tar emot vad Jesu tro(fasthet) åstadkom - den fullkomliga försoningen - som ger oss full frid med Gud. Sedan är det en annan sak som både Paulus och Jakob och Jesus lyfter fram att en tro utan gärningar är död. Men då talar vi inte om ett legalistiskt handlande då vi gör saker för att döva vårt samvete eller prestera fram frid, utan vi lever för honom som gav sitt liv för oss.

Hur kan detta bekräfta, stadfästa (upprätthålla) lagen. Jo, därför att detta är vad hela Torah går ut på. Att leva av en tillräknad rättfärdighet av tro. Som Abraham, som Noa, som David. Den syn på lagen som innebär att den lär att det räcker med ett legalistiskt efterföljande av ett set lagar är en perversion. Det var ju den synen Jesus vände sig å det kraftigaste emot, ändå är den synen många hednakristna har - att lagen är ett mekaniskt regelverk som inte baseras på tro. Så fel det kan bli fast Jesus knappast kan bli tydligare när han vänder sig mot det synen.

Frid med Gud

5¹Då vi alltså har förklarats rättfärdiga av tro, har vi frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus. ²Genom honom har vi också tillträde till den nåd som vi nu står i, och vi jublar i hoppet om Guds härlighet (Rom 5:1)

P.g.a. Jesu tro kan vi tro och förtrösta på Hans verk och få den tillräknade rättfärdigheten och tillgång till nåden. Halleluja

Israels egenrättfärdighet

³⁰Vad skall vi då säga? Jo, att hedningarna, som inte strävade efter rättfärdighet, vann rättfärdigheten, den rättfärdighet som kommer av tro. ³¹Israel däremot, som strävade efter att uppfylla den lag som ger (*erbjuder*) rättfärdighet, har inte nått fram till den (*vad den*) lagen (*erbjuder, nämligen rättfärdighet*). ³²Varför? Därför att de inte sökte rättfärdigheten av tro, utan tänkte sig kunna vinna rättfärdigheten genom gärningar. De har snubblat på stötestenen, ³³så som det står skrivet: *Se, jag lägger i Sion en stötesten och en klippa till fall. Men den som tror på honom skall inte stå där med skam.* (Rom 9:30-33)

De sökte alltså inte rättfärdigheten på det sätt som lagen föreskriver, nämligen genom tro, förtröstan på den förlåtelse som Gud av nåd erbjuder. I GT ges den i förtröstan på Guds förlåtelse genom de av honom föreskrivna löftena och från och med Jesu offerdöd ges den tillräknade rättfärdigheten och friden med Gud i förtröstan på den förlåtelse Gud garanterar alla som förtröstar på Jesu verk

Döda därför era begär som hör jorden till: otukt, orenhet, lidelse, lusta, och girigheten som är avgudadyrkan. ⁶Allt sådant nedkallar Guds vrede över olydnadens barn. ⁷Bland dem vandrade också ni en gång, då ni levde i dessa synder. ⁸Men nu skall också ni lägga bort allt detta: vrede, häftighet, ondska. Låt inte smädelser och fräckheter komma över era läppar. ⁹Ljug inte på varandra. Ni har ju klätt av er den gamla människan med hennes gärningar ¹⁰och klätt er i den nya människan, som förnyas till rätt kunskap och blir en avbild av sin Skapare (Kol 3:5-10)

Det är alltså inte att leva hur man själv har lust - det finns ju nåden. Utan att aktivt döda den gamla människan med dess lidelser och begär.

Men när Guds, vår Frälsares, godhet och kärlek till människorna uppenbarades, ⁵frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet, genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, ⁶som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare. ⁷Detta skedde för att vi skulle stå rättfärdiga genom hans nåd och som vårt hopp är, bli arvingar till det eviga livet. ⁸Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det, så att de som tror på Gud vinnlägger sig om att göra goda gärningar. Sådant är gott och nyttigt för människorna. (Titus 3:4-8)

Här kommer igen fram ett exempel där Paulus för fram både att vi är rättfärdiga av Hans nåd (den tillräknade rättfärdigheten) och att vi ska vinnlägga oss om att göra goda gärningar. Det är förtröstan på Jesu fullbordade verk som frälser, men utan gärningar är tron död.

Också de våra skall lära sig att utföra goda gärningar och fylla nödvändiga behov, så att de inte blir utan frukt (Tit 3:14)

Här igen betonas vikten av goda gärningar

Utlevd och tillräknad rättfärdighet

För att en person ska kunna ha gemenskap med Gud måste han vara rättfärdig eftersom Gud är rättfärdig.

Man måste skilja på två olika slag av rättfärdighet:

1/ den utlevda rättfärdigheten. Alltså att man faktiskt gör vad som är rättfärdigt.

2/ en juridiskt tillgodoräknad rättfärdighet (den tillräknade rättfärdigheten)

- Gud har befriat från skulden av tidigare synder*
- Gud har gett en ny natur som vill lyda Gud istället för att revoltera mot honom.*

Det grekiska ordet är detsamma för bägge betydelserna "dikaioô". Det är sammanhanget som måste bestämma vilken betydelse ordet ska ges i vart och ett sammanhang.

Den tillräknade rättfärdigheten blir tillgänglig för varje person det ögonblick han/hon omvänder sig, ber om förlåtelse och sätter sin tillit och sitt hopp till Gud. Den utlevda rättfärdigheten börjar växa också från det ögonblick man tillägnar sig den tillräknade rättfärdigheten, börjar så i andens åker istället för köttets (se Gal 6), varje dag börjar korsfästa sin gamla natur osv. osv. Den ska fortsätta att växa i den process som kallas helgelse och blir fullbordad efter vi dör när vi får skåda Jesus ansikte mot ansikte och han blir allt i alla.

Det är tack vare den tillräknade rättfärdigheten vi blir frälsta, den är vårt hopp. Men den skall leda till att den utlevda rättfärdigheten också börjar växa till småningom. Gör den inte det överhuvudtaget finns det allt skäl att fråga sig huruvida min tro är verklig eller inbillad. För Bibeln säger tydligt på många ställen att "utan gärningar är tron död".

Mycket förvirring och teologisk debatt har fått sin näring av att man inte varit riktigt medveten om dessa två slag av rättfärdighet. Ibland har man lyft fram den tillräknade rättfärdigheten till den grad att man inte velat höra talas om något behov av någon utlevd rättfärdighet utan då kallat den lagiskhet. Vi behöver både och!

Judarna höll inte/vantolkade lagen

¹⁷Du kallar dig jude och finner vila i lagen och berömmar dig av Gud. ¹⁸Du känner hans vilja och kan avgöra vad som är rätt, du som är undervisad av lagen. ¹⁹Du tror dig vara en vägvisare för blinda, ett ljus för dem som vandrar i mörker, ²⁰en uppfostrare för oförnuftiga och en lärare för omogna, eftersom du har kunskapen och sanningen förkroppsligad i lagen. ²¹Du som undervisar andra, du lär inte dig själv. Du som predikar att man inte skall stjäla, du stjälar. ²²Du som säger att man inte skall begå äktenskapsbrott, du begår äktenskapsbrott. Du som avskyr avgudarna, du plundrar templen. ²³Du som berömmar dig av lagen, du vanärar Gud genom att bryta mot lagen. ²⁴Ty Skriften säger: *För er skull smädas Guds namn bland hedningarna.* (Rom 2:17-24)

²⁵Omskärnelsen är visserligen till nytta, om du håller lagen. Men bryter du mot lagen har du trots din omskärelse blivit oomskuren. ²⁶Om nu en oomskuren uppfyller lagens krav, skall han då inte räknas som oomskuren? ²⁷En sådan som till kroppen är oomskuren men håller lagen skall döma dig som bryter mot lagen, du som har lagens bokstav och omskärelsen. (Rom 2:25-27)

De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om (1 Tim 1:7)

Udden riktas alltså mot att judarna i stort inte höll lagen fast de berömde sig av dem - de var blinda hycklare. Udden riktas således inte mot lagen utan den var och förblev Guds heliga och goda lag. Udden riktas mot perversionen av den.

De hade missuppfattat och perverterat Guds goda lag som lär frälsning av nåd p.g.a. att Gud förevisar ställföreträdande djuroffer igenom vilka Han garanterar syndernas förlåtelse om de utförs i tro. Deras lögnpenna hade förvandlat den till ett lagiskt system där det endast gällde att mekaniskt hålla ett set yttre lagar. Behovet av kärlek, och tro hade man trängt ut.

Gamla-nya förbundet

Det följande avsnittet förstås ofta som att det lär att det nya förbundet har mera "ära" än Mose förbund. Huruvida det har det beror på hur man definierar Torah. Det är viktigt att veta att det grekiska ordet för lag eller Torah: nomos inte överhuvudtaget används i 2 Korinterbrevet.

Vi måste även komma ihåg vad Paulus skriver om Mose förbund på andra stället: att det är heligt och gott osv.

Han har gjort oss dugliga till att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv. (2 Kor 3:6)

Det betyder inte att Mose förbund eller Torah endast var ett "bokstavens" förbund. Poängen här att det nya förbundet inte är en endast legalt, inte nya regler utan framförallt erbjuds Andens hjälp att leva som Gud vill - i enlighet med Torah

Det nya förbundets härlighet

⁷Redan dödens ämbete, som med bokstäver var inristat på stenar, framträdde i sådan härlighet att Israels barn inte kunde se på Moses ansikte för dess strålgans, fast den glansen bleknade. ⁸Hur mycket större härlighet skall då inte Andens ämbete ha? ⁹Om redan fördörelsens ämbete trädde fram i härlighet, hur mycket mer överflödar då inte rättfärdighetens ämbete av härlighet. ¹⁰Ja, det härliga är i detta fall utan härlighet på grund av den överväldigande härligheten. ¹¹Ty om det som bleknade framträdde i härlighet, så framträder det som består i ännu större härlighet.

På vilket sätt kan man säga att den skrivna texten i Mose lag ger död och fördömelse. Paulus förklarar inte i det här brevet hur något som är heligt och gott kan ge död. Men i andra sammanhang går han in för att förklara detta. Det finns åtminstone fyra sätt som lagens text kan ge död: (Se JNTk)

1/ Det anger döden som straff för synden (Rom 5:12-21)

2/ Genom att den definierar överträdelse väcks synden till liv vilket leder till död (Gal 3:21-31)

3/ Den ger möjlighet till perversion av texten till legalism (Rom 3:19-31; 7:1-25, 9:30-10:10, 1 Kor 9:19-23)

4/ Det har inte i sig själv (i bokstäverna inristade på sten) Andens livgivande kraft (Rom 8:1-11, Apg 13:38-39)

¹²Då vi har ett sådant hopp, går vi helt öppet till väga ¹³och gör inte som Mose, han som hängde en slöja för sitt ansikte, för att Israels barn inte skulle se hur det som bleknade försvann. ¹⁴Men deras sinnen blev förstockade. Än i dag finns samma slöja kvar när gamla förbundets skrifter föreläses, och den tas inte bort, först i Kristus försvinner den.

Det är således inte skrifterna det är fel på utan att de som är förstockade har en slöja som hindrar en rätt förståelse av texten.

¹⁵Ja, än i dag ligger en slöja kvar över deras hjärtan när Mose föreläses. ¹⁶Men närhelst någon omvänder sig till Herren, tas slöjan bort. ¹⁷Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet. ¹⁸Och vi alla som med avtäckt ansikte skådar Herrens härlighet som i en spegel, vi förvandlas till en och samma bild, från härlighet till härlighet. Det sker genom Herren, Anden. (2 Kor 3:6-18)

Om redan det ord som talades genom änglar stod fast och varje överträdelse och olydnad fick sitt rättvisa straff, ³hur skall då vi kunna fly undan, om vi inte bryr oss om en så stor frälsning (*som Jesus ger*) ? Den förkunnades först av Herren och bekräftades för oss av dem som hade hört honom. ⁴Gud gav också sitt vittnesbörd genom tecken och under och många slags kraftgärningar och genom att dela ut den helige Andes gåvor efter sin vilja. (Hebr 2:2-4)

Alltså innebär inte det nya förbundet mer slapphet och att Gud mer skulle se mellan fingrarna. Tvärtom, Paulus säger ju att Gud fram till Jesus har haft stor långmodighet, emedan han accepterat bockars och kalvars blod till försoning, men nu när Jesus gjort sitt offer finns ingen tålmodighet med de som förkastar det offret, ingen förlåtelse, ingen "billig" nåd. Men de som i tro och lydnad tar emot den gåvan skall sannerligen bli frälst. (se bl.a. Hebr 10:28-29; Apg 17:30-31)

Kolla Heb 8:6b-13 JNTk , samt 2 Kor 3:6-18 JNTk

Hur nya bättre än gamla

²⁰Detta skedde inte utan ed. De andra blev präster utan någon ed, ²¹men Jesus har blivit det genom en ed av den som sade till honom: *Herren har svurit och skall inte ångra sig: Du är präst för evigt.*

Jesu förbund - bättre

²²Så är också det förbund som Jesus har gått i borgen för mycket bättre. ²³De andra prästerna måste bli fler och fler, därför att döden hindrade dem att stå kvar i tjänst. ²⁴Men eftersom Jesus lever för evigt, har han ett prästämbete som varar för evigt. ²⁵Därför kan han också helt och fullt frälsa dem som genom honom kommer till Gud, ty han lever alltid för att mana gott för dem.

Det här är ett av sätten som den levitiska tempeltjänsten inte räckte till för att fullkomna helt och fullt, men där Jesu tjänst räcker till.

²⁶En sådan överstepräst var det vi också behövde, en som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och upphöjd över himlarna. ²⁷Han måste inte som dessa överstepräster bära fram offer, en dag varje år, först för sina egna synder och sedan för folkets. Detta gjorde han en gång för alla, när han offrade sig själv. ²⁸Ty lagen insätter svaga människor till överstepräster, men det ord som bekräftades med ed och kom senare än lagen insätter Sonen, som är fullkomlig för evigt. (Heb 7:20-28)

Se mer om samma tema i kommentarerna till hebréerbrevet

Omskärelse

Bara det vet vi, att var och en skall leva i den ställning som Herren har tilldelat honom, då Gud kallade honom. Detta föreskriver jag i alla församlingar. ¹⁸Blev någon kallad som omskuren, skall han inte försöka att dölja det. Blev någon kallad som oomskuren, skall han inte låta omskära sig. ¹⁹Det har ingen betydelse om någon är omskuren eller oomskuren. Vad som betyder något är att man håller Guds bud. ²⁰Var och en skall bli kvar i den ställning han hade när han blev kallad. ²¹Blev du kallad som slav, så sörj inte över det. Även om du kan bli fri, så förbli hellre slav. ²²Ty den som var slav när han blev kallad av Herren, är en Herrens frigivne, och den som var fri när han blev kallad, är en Kristi slav. ²³Ni har blivit köpta och priset är betalt. Var inte slavar under människor. ²⁴Bröder, var och en skall inför Gud förbli vad han var när han blev kallad. (1Kor 7:17-24)

¹¹Här är det inte längre fråga om grek eller jude, omskuren eller oomskuren, barbar eller skyt, slav eller fri, utan Kristus är allt och i alla. (Kol 3:11)

Paulus menar inte att det inte längre finns någon skillnad mellan jude och grek på något sätt. I så fall skulle han motsäga sig själv och alla andra skrifter i Bibeln. Men det han vill lyfta fram är att dessa skillnader inte är någon grund för diskriminering. Det som också ställer oss alla i samma position är frälsningen av nåd när vi i tro böjer knä vid Jesu kors och tar emot den förlåtelse Han kan erbjuda..

Dopet

Kristus är trons grund

⁸Se till att ingen rövar bort er med sin tomma och bedrägliga filosofi, byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus. ⁹Ty i honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt, ¹⁰och i honom är ni uppfyllda, han som är huvudet över alla makter och väldigheter.

¹¹I honom blev också ni omskurna, inte med människohand, utan med Kristi omskärelse, då ni avkläddes er syndiga natur ¹²och begravdes med honom genom dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som har uppväckt honom från de döda.

¹³Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurna natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser ¹⁴och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss.

När någon blev korsfäst spikade man upp en skylt ovanför honom där man skrev vilka brott han hade gjort (jfr vad Pilatus skrev på korset)

Det har han tagit bort genom att spika fast det på korset. ¹⁵Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem. (Kol 2:8-15)

²⁵Omskärelsen är visserligen till nytta, om du håller lagen. Men bryter du mot lagen har du trots din omskärelse blivit oomskuren. ²⁶Om nu en oomskuren uppfyller lagens krav, skall han då inte räknas som omskuren? ²⁷En sådan som till kroppen är oomskuren men håller lagen skall döma dig som bryter mot lagen, du som har lagens bokstav och omskärelsen. (Rom 2:25-27)

På samma sätt är dopet till nytta om vi lever i Guds vilja. Men struntar vi i den kan inte dopet rädda oss undan Guds rättvisa straff

Lagen - negativt

Följande avsnitt har ofta använts på ett felaktigt sätt mot Messianska judar. I verkligheten är de en viktig del av programförklaringen för de messianska judarna. Avsnittet är fundamentalt för att förstå både Torahs natur som fortfarande existerar och är bindande för troende. Dessutom är avsnittet viktigt för att förstå relationen mellan judar och hedningar i den messianska gemenskapen

För det första är det viktigt att påminna sig om att det är till hedningar Paulus här skriver.

Den nedbrutna skiljemuren

¹¹Kom därför ihåg hur det var tidigare: ni var hedningar (eg. ni hedningar efter köttet, ni som av födsel är hedningar) och kallades omskurna av dem som kallar sig omskurna, med den omskärelse som utförs på kroppen med människohand. ¹²Ni var på den tiden utan Kristus, utestängda från medborgarskapet i Israel och hade ingen del i förbunden med deras löfte. Ni levde utan hopp och utan Gud i världen. ¹³Men nu har ni, som är i Kristus Jesus och som en gång var långt borta, kommit nära genom Kristi blod. ^{14/15}Ty han är vår frid, han som gjorde de två till ett och rev ner skiljemuren. (Ef 2.11-14)

Här åsyftas antagligen den skiljemur som fanns mellan hedningarnas område i templet och hedningarnas som utgjordes av en 1,5 meter hög stenmur. Detta bortrivande hade som följd att hedningarna kunde förenas med judarna. Hedningarna kunde bli som judarna, hedningar som tog emot Jesus fick börja kalla sig Guds folk. Det var inte tvärtom så att judarna skulle bli som hedningarna. Det är inte så som många uppfattat det att en jude som kommer till tro på Jesus som sin Messias måste avsäga sig sin judiska identitet. Inte heller behöver en hedning bli jude, en man behöver inte bli en kvinna och en kvinna behöver inte bli en man - men frälsningsvägen är densamma. Där är skiljemuren nedbruten, främlingskapet borta.

Detta skedde när han i sitt kött tog bort fiendskapen, lagen med dess bud och stadgar, (Ef 2:15a)

Här verkar det som om lagen utgjorde fiendskapen. I JNT: "...the enmity occasioned by the Torah, with its commands set forth in the form of ordinances". I lagen finns en åtskillnad mellan Guds folk (judarna) och alla andra folk. Det var nödvändigt för att Gud skulle få ett demonstrationsfolk som alla andra folk skulle kunna se på och lära hurudan Gud egentligen är. Obs! Lagen är inte fiendskapen, p.g.a. människans ondska och synd blev en uppdelning mellan Guds folk och andra folk (hedningar) nödvändig.

för att av de båda i sig skapa en enda ny människa och så skapa frid. ¹⁶Så skulle han i en enda kropp försona de båda med Gud genom korset, sedan han där hade dödat fiendskapen. (Ef 2.15b-16)

Han dödade fiendskapen - inte lagen. Nu finns det bara ett sätt att bli frälst för alla både hedningar och judar: att ta emot den nåd Gud ger tack vare Jesus, att acceptera Hans offer som ett fullkomligt syndoffer. För att göra det behöver inte en hedning bli jude först, han behöver inte omskära sig, inte först börja leva efter alla ceremoniallagar i Mose lag. Juden fick förbli jude och leva som en jude och bli frälst på samma väg som hedningen. Nu är inte mer jude eller grek, man eller kvinna... det betyder förstås inte att det inte finns skillnader

mellan en man och en kvinna eller en jude och en grek, men det lyfter fram att alla får sådana som de är gå fram till nådens tro för att finna nåd till hjälp i rätt tid

I JNT plockas 4 orsaker till att det hade uppstått fiendskap mellan judar och hedningar p.g.a. lagens bud. Det var inte lagens intention eller fel. Det var ondskan/synden i människan som var problemet. Jfr vad Paulus lär i Romarbrevet: att lagen uppväcker lust att synda när den säger "du ska inte synda"

1/ Hednisk avund gentemot den speciella status judarna ges i Lagen

2/ Judisk stolthet över att ha blivit utvald

3/ Hednisk förtrytelse över den stoltheten

4/ Ömsesidigt ogillande av varandras vanor. Det här är en vanlig orsak till friktion mellan olika kulturer. Men i det här fallet beror skillnaden på något unikt. Judarnas vanor utvecklades inte enbart på vanligt sätt, de var en respons på de bud och föreskrifter Gud gett åt dem i Torah.

Denna fiendskap dödas alltså på korset. Alla som får ens en liten förståelse av sig själv som det ovärdiga objektet för den förlåtelse som ges tack vare Jesu lidande på korset inser att skillnaderna mellan jude och hedning är så minimala att i det nya perspektivet har de ingen som helst betydelse.

Paulus vill lyfta fram att de hednakristna inte är andra klassens kristna utan på samma nivå - i samma kropp - som de messianska judarna.

Han har kommit och predikat frid för er som var långt borta och frid för dem som var nära. ¹⁸Ty genom honom har vi båda i en och samme Ande tillträde till Fadern. ¹⁹Alltså är ni inte längre gäster och främlingar utan medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj. ²⁰Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. ²¹Genom honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren. ²²I honom blir också ni uppbyggda till en Guds boning genom Anden. (Ef 2.17b-22)

De kommer att förledas av hycklare och lögnare, som är brännmärkta i sina samveten ³och som förbjuder folk att gifta sig och befäller dem att avstå från mat som Gud har skapat för att tas emot med tacksägelse av dem som tror och känner sanningen. ⁴Ty allt som Gud har skapat är gott, och inget är förkastligt när det tas emot med tacksägelse. ⁵Det helgas genom Guds ord och bön. (1 Tim 4:2-5)

I hela det här brevet vänder sig Paulus mot felaktiga läror som mycket tyder på är gnostiska till sin natur. Det är inte föreskrifter i Torah (lagen) han vänder sig emot

Tillrättavisa dem därför strängt, så att de blir sunda i tron ¹⁴och inte befattar sig med judiska myter och med stadgar från människor som vänder sig bort från sanningen. ¹⁵För de rena är allting rent, men för de orena, för dem som inte tror, är ingenting rent, utan hos dem är både förstånd och samvete orenade. ¹⁶De försäkrar att de känner Gud, men med sina gärningar förnekar de honom. De är avskryvda och olydiga, odugliga till varje god gärning. (Titus 1:13-16)

Jfr vad Jesus sa: Han sa att de skriftlärde hade perverterat lagen så att de inte behövde hålla Guds lag. Det var alltså missbruket Jesus vände sig mot. Paulus skulle inte kalla Guds heliga lag för Judiska myter)

I Kristus är friheten

¹⁶Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller i fråga om högtid eller nymånad eller sabbat. ¹⁷Allt detta är bara en skugga av det som skulle komma, men verkligheten själv är Kristus. ¹⁸Låt er inte frändömas segerkransen av någon som ger sig hän åt 'ödmjukhet' och går upp i syner av änglarnas tillbedjan och som utan orsak är uppblåst i sitt köttsliga sinne ¹⁹och inte håller sig till honom som är huvudet. Från honom får hela kroppen den tillväxt som Gud ger, stödd och sammanhållen som den är av sina leder och senor.

²⁰Om ni med Kristus har dött bort från världens stadgar, varför uppför ni er då som om ni levde i världen och böjer er under dessa bud: ²¹"Det skall du inte röra, det skall du inte smaka, det skall du inte ta på". ²²Och detta gäller sådant som är bestämt att användas och förbrukas, efter människors bud och läror. ²³Detta uppfattas visserligen som 'vishet', med sin självvalda gudstjänst, sin 'ödmjukhet' och sin späkning av kroppen, men det har inget värde utan är bara till för att tillfredsställa det köttsliga sinnet. (Kol 2:16-23)

Denna "vishet" (gnosis) som det här talas om är antagligen den gnosticistiska. Den har mycket gemensamt med grenar av den moderna New Age rörelsen. Där ingår också en rad föreskrifter över vad man inte ska äta, en stor kroppsfixering. I början av avsnittet får det också talas om sabbat har antagligen att göra med de judaiseringsförsök av nyfrälsta hedningar som förekom och som Paulus konfronterade bl.a. i Apg 15 och galaterbrevet. Se vidare kommentarer i de avsnitten bl.a.

Laggärningar

Det grekiska uttrycket som översätts laggärningar är "erga nomou".

Det grekiska ordet "nomos" är det ord som används för att översätta det hebreiska ordet "Torah" som i vanliga fall översätts "lag" på svenska men kan också översättas undervisning. Torah syftar för det mesta på åtminstone de fem Moseböckerna som helhet, ibland hela GT och i få undantagsfall endast på de delar i Moseböckerna som består av lagar och paragrafer. I Galaterbrevet finns det några verser där nomos används på det sättet.

Då är dt en vanlig uppfattning hos de flesta kristna och de flesta bibelöversättare likaså att erga nomou, laggärningar måste betyda gärningar gjorda i överensstämmelse med Mose undervisning (lag). Men istället syftas det på legalism (lagiskhet) alltså en perversion av Mose undervisning som Jesus ju å det bestämdaste vände sig emot. Det är denna perversion av lagen som Paulus på nytt och på nytt vänder sig emot - inte mot lagen som sådan.

Problemet kommer av att det inte fanns något grekiskt ord som korresponderade mot lagiskhet på Paulus tid. Så när Paulus ska vända sig emot det som är ett stort problem på hans tid (även i vår) saknas det ett begrepp för problemet i det grekiska språket. Så Paulus tillverkar ett: erga nomou, laggärningar (works of law). Dett är inget egentligt problem omman förstår att varje gång detta begrepp används syftar det på en perversion av lagen - lagiskhet - och inte sann lydnad av vad lagen föreskriver. Vad lagen verkligen föreskriver levde ju Jesus och få har påstått att Han var lagisk...

Paulus hade ingenting annat än negativt att säga om synden att pervertera Guds goda lag till ett lagiskt system utan tro och kärlek medan han inte hade något annat än gott att säga om lagen i operverterad form.

Se mer JNTk Gal 2:16b. En stor del av detta dokument är hämtat därifrån.

Under lagen

Det grekiska uttrycket är "upo nomon" och översätts till svenska som "under lagen". Liksom uttrycket "erga nomou" - laggärningar är det här även ett unikt uttryck för Paulus. Liksom uttrycket "erga nomou" - laggärningar beskriver paulus med detta en annan aspekt av lagiskhet. Alltså en perversion av att leva i enlighet med Guds lag. Det används 10 gånger (Gal 3:23; 4:4,5,21; 5:18; Rom 6:14-15 och tre gånger i 1 Kor 9:20)

Det här uttrycket syftar inte på att leva inom lagens ram eller underställd dess förskrifter. I sådana fall använder han ett annat uttryck: "en nomô" (Rom 2:12; 3:19). Däremot använder Paulus detta uttryck för att beskriva hur det är att leva under det betryck som orsakas av att vara förslavad under ett socialt system eller tankesätt där Guds goda lag perverterats till ett lagiskt system befriat från kärlek och tro. (Se mer bl.a. laggärningar; Gal 2:16 JNTk). När paulus använder "upo nomon" syftar han på betryck, fångenskap, slaveri, att kontrolleras av den gamla naturens onda begärelser m.m.

Om lagen i Galaterbrevet

Galaterbrevet är antagligen det enskilda brev som proportionellt mest talar om lagen. Hur man översätter dessa avsnitt har mycket att göra med vilken förståelse man har av lagen och av dess uppgift. De flesta som översatt den grekiska texten har utgått från att lagen är något dåligt. Vidare har man utgått ifrån att Moseböckerna (lagen) lär lagiskhet - det gäller att utföra en mängd gärningar och hålla sig till en mängd detaljerade föreskrifter så är allt bra med Gud. Som tidigare konstaterats håller ingen av dessa uppfattningar måttet vid en granskning av vad Bibeln som helhet, eller lagen (de fem Moseböckerna) som helhet säger. Lagen är god, helig och rättfärdig enligt Paulus. Jag har inte kommit för att upphäva lagen säger Jesus. Den som upphäver ens ett av de minsta buden i lagen ska räknas för liten i Guds rike. Av oss kristna har en stor del lyckats anamma den syn på lagen som de ledande skriftlärde hade på Jesu tid. Den syn som Jesus gång på gång konfronterade å det bestämdaste. Deras lögnpenna hade perverterat lagen. De begrep ingenting. De höll en del yttre föreskrifter men ignorerade tron och kärleken fullständigt - både till Gud och människor. Jesus konstaterar ju, liksom Paulus att det är det mest centrala: att älska HERREN din Gud över allting och din nästa som dig själv.

Det Paulus verkligen vänder sig mot gång på gång är precis samma sak som Jesus vänder sig mot: förvrängningar och persioner av Guds goda lag. Den vanligaste sättet att pervertera lagen på Jesu tid, liksom i vår moderna tid är att göra den till ett legalistiskt system där man ignorerar det viktigaste lagen lär: tron och kärleken. Med den här bakgrundsinformationen kan vi ge oss i kast med det här intressanta brevet. Vi ska se vad vi hittar.

Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig genom laggärningar utan genom tro på Jesus Kristus, så har också vi satt vår tro till Kristus Jesus, för att vi skall stå som rättfärdiga genom tro på Kristus och inte genom laggärningar. Ty genom laggärningar blir ingen människa rättfärdig.

Det Paulus vänder sig mot är alltså att man kunde bli rättfärdig genom ett legalistiskt följande av ett set regler som lagen föreskriver - utan kärlek, utan tro. Uttrycket som översätts laggärningar - upo nomon - är ett uttryck Paulus alltid använder då han syftar på lagiskhet. "Problemet" är att det i grekiskan inte finns något specifikt uttryck för lagiskhet. (se skilt dokument om lagiskhet)

Men vad kontrasterar han detta med. Nästan alla svenska och engelska översättningar skriver in betydelsen att "lyda lagen leder aldrig till rättfärdighet men att i sitt huvud tro att Jesus är Guds son leder därefter". Den här översättningen ger intrycket av att det näst intill är ett hinder att lyda lagens föreskrifter om man vill bli frälst.

Nästa sak som behöver poängteras är att "tro" i den hebreiska kulturen inte betyder "att hålla för sannolikt" t.ex. jag tror det blir varmare i morgon. Tro i den hebreiska kulturen har med trohet och trofasthet att göra. Tro uttrycker också ofta en relation. "Jag lever i tro(het) med min fru". Att tro någon innebär att vara trogen, vara trofast gentemot denna. Så att tro på Jesus betyder mycket mer än att tro att Han existerar. Det betyder också att lyda och följa honom - annars tror jag honom inte enligt Bibelns språkbruk.

Nästa knivighet är att "tro på Jesus" lika bra kan översättas med "Jesu tro". Det betyder då inte att Jesus anser det för sannolikt att Fadern finns utan Jesu trofasthet) och lydnad gentemot Fadern. Det som skall avgöra vilken väg man ska översätta detta styrs av sammanhanget.

För det första måste vi på nytt konstatera att tro (grek: *pistis*, hebr *emunah*) i den hebreiska kulturen uttrycker dels tillit att lita på och att vara trofast och trogen. Det är i den grekiska kulturen tro betyder att hålla något för sannolikt. (Se bl.a. Gal 2:16c; Apg 3:16 JNTk).

Ordagrant står det ... "förutom tro av Jesus Kristus" (*dia pisteôs Iêsou Chrisou*). Problemet vi ska fokusera på här är: vems tro talas det om Jesu eller vår?

Det är nämligen inte självklart eftersom uttrycket kan tolkas endera som objektiv genitiv eller som subjekt genitiv.

I subjekt genitiv är det substantivet (Jesus) som producerar handlingen. I denna vers skulle det innebära översättningen: "Jesu Kristi tro(fasthet)". Alltså vad Jesus gjorde när Han blev vårt offerlamm.

I objekt genitiv är det substantivet (Jesus) som mottar handlingen. Då blir alltså översättningen den vanliga "vår tro på Jesus Kristus". (se mer Rom 3:22 JNTk)

I de allra flesta översättningar har man valt alternativet "vår tro på Jesus Kristus". Då blir slutsatsen snarast att det blir vår mentala tro på att Jesus var Guds Son och att Han dog för våra synder avgörande. Då får "tro" också närmast den grekiska betydelsen. Ofta görs då också kontrasten till laggärningar och så har man fullbordat missuppfattningen att det gäller bara att mentalt tro att göra det som är rätt och lyda lagen blir då närmast en belastning.

Men väljer man subjekt genitiv blir det avgörande Jesu Krist trofasthet som vårt offerlamm. Den förlåtelse Han ger som en gåva får var och en sedan ta emot av nåd genom tro. Tidigare, innan Jesu död och uppståndelse var det också meningen att man skulle ta emot förlåtelse av nåd genom tro p.g.a. djuroffrens ställföreträdande död.

I avsnitt som är klara när Paulus använder *pistis* (tro) följt av ett genitiv substantiv så förutsätter det alltid subjekt genitiv, aldrig objekt genitiv t.ex. Rom 3:3 Guds trofasthet, Rom 4:12 "den tro som vår fader Abraham hade"

Här kommer den här versen översatt med såväl subjekt- som objektgenitiv m.m.

"Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig (tillräknad rättfärdighet) genom att lagiskt hålla sig till paragrafer som finns i lagen utan genom Jesu Krist tro så har också vi satt vår tilltro till Kristus Jesus så att vi ska stå som rättfärdiga tack vare Jesu Kristi trofasthet och inte genom lagiskhet"

I denna vers Gal 2:16. Delar alltså Paulus upp den frälsande tron till att bestå av Jesu tro(fasthet) som offerlamm och vår tro (tillit och lydnad) som förtröstar på honom. Genom denna översättning får den här versen logik och mening, vilken den till endel saknar om man översätter enbart med objekt genitiv. Halleluja! Herre låt oss se undren i din lag.

Jesu trohet ända in i döden blev den objektiva grund på vilken Gud kunde göra rättfärdighet åtkomlig till andra mänskliga varelser - villkoret var att de vandrade i tro gentemot honom

sökte rättfärdigheten via Jesus genom att ta emot den som en fri gåva. Denna gåva ska sedan leda till ett liv i alltmera harmoni med Guds lag - inte till ett liv där man struntar i den.

¹⁷Men om vi genom att söka rättfärdigheten i Kristus visar oss vara syndare, skulle då Kristus stå i syndens tjänst? Nej, och åter nej!

Det som egentligen borde vara självklart betonas här igen. Det att söka rättfärdigheten på basen av Jesu Kristi trofasthet ger ingen legitimation för fortsatt synd!

¹⁸Men om jag bygger upp igen det som jag har rivit ner, då står jag där som en överträdare. (Gal 2:18)

Vad menar Paulus att han har rivit ner? Lagen som helhet? Den goda lag som lär om Guds väsen, vad som är synd och inte synd. Som föreskriver att det bara finns en väg till Guds närhet och det är via att en annan (i gamla testamentet ett ställföreträdande djur och sedan Jesu död som offerlamm) tar min skuld och att jag i tro tar emot den förlåtelsen? Nej och åter nej! Det är givetvis det legalistiska tankesätt som gör såväl kärlek som tro - lagens centralaste byggstenar - överflödiga. Skulle Paulus bygga upp det systemet igen efter att ha fått skåda undren i Guds lag, se att Jesus var det fullkomliga offret som gamla testamentet förebådade skulle han i sanning var en överträdare

¹⁹Ty jag har genom lagen dött bort från lagen för att jag skall leva för Gud. (Gal 2:19)

Om man börjar fundera på vad det här betyder kan man nog bli förvirrad. Det Paulus syftar på är att han genom att ha förstått vad lagen egentligen lär och betonar har dött bort från det legalistiska system som han hade växt upp med och till fullo anammat som en nitälskande farisé. "Ty genom lagens undervisning har jag dött bort från lagiskhet för att jag ska leva för Gud

Jag är korsfäst med Kristus, ²⁰och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig för mig. ²¹Jag förkastar inte Guds nåd. Om rättfärdighet kunde vinnas genom lagen (lagiskhet), då hade Kristus dött förgäves. (Gal 2:16-21)

Trons rättfärdighet förkunnad för Abraham

3¹Ni dåraktiga galater! Vem har förhäxat er (*put you under a spell*), ni som har fått Jesus Kristus framställd för era ögon som korsfäst? ²Endast det vill jag veta: tog ni emot Anden genom att hålla lagen eller genom att lyssna i tro? (Gal 3:1-2)

Här är det igen viktigt att notera att det Paulus kontrasterar är lagiskhet med att lita på vad de hörde och vara trogna mot det. Poängen med att hålla lagen på ett riktigt sätt är ju att då vänder man sig till det ställföreträdande offer som Jesus gjorde och tar emot den förlåtelsen Han vill ge i tro. Sedan går man vidare som mottagare av Guds nåd och hans Ande som ger kraft att leva ett liv mer i enlighet med Guds goda lag (inte någon lagisk perversion av den, dock).

³Är ni så dåraktiga? Ni som började i Anden, skall ni nu sluta i köttet? (Gal 3:3)

Man lever inte i köttet om man lever i "trons lydnad" i enlighet med lagens anda och bud. I köttet lever man om man i egen stolthet och kraft försöker slipa bort de synligaste felen och börjar följa ett set yttre bud - som nog finns i lagen - istället för att omvända sig och ta emot vad Jesus ha gjort till en ny födelse...

⁴Har ni lidit så mycket förgäves, ja, helt förgäves? ⁵Han som ger er Anden och gör underverk bland er, gör han det för att ni håller lagen eller för att ni lyssnar i tro, liksom Abraham? (Gal 3:4)

Här kontrasterar Paulus alltså att hålla lagen och att lyssna i tro. Att lyssna i tro innebär alltid inte bara att man lyssnar mentalt utan att man lyssnar och lyder. De gånger man lyssnar till vad Gud säger och lyder kommer det att innebära att man handlar i enlighet med Guds vilja = i enlighet med Guds lag. Igen syftar Paulus till ett legalistiskt paragrafföljande befriat från kärlek och tro.

⁶Han trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet. ⁷Därför skall ni veta att de som håller sig till tron, de är Abrahams barn. (Gal 3:6-7)

I vårt grekiskt influerade västerland är det lätt att uppfatta tron på det grekiska sättet - något mentalt, att hålla för sannolikt. Men det är ju den hebreiska kulturens tro det alltid är fråga om i Bibeln. Alltså Abrahams tillit, trohet, trofasthet och lydnad. Alltså är de som vandrar i trohet och lydnad till Gud (alltså lever i enlighet med Lagen i operverterad form - annars vandrar man varken i tro eller lydnad) är Abrahams barn.

⁸Och då Skriften förutsåg att Gud skulle förklara hedningarna rättfärdiga av tro (som förlitade sig på Gud och var trofasta och lydde Honom), förkunnade den i förväg detta glada budskap för Abraham: *I dig skall alla folk bli välsignade.* ⁹Alltså blir de som tror välsignade tillsammans med Abraham som trodde tro (som förlitade sig på Gud och var trofasta och lydde Honom) (Gal 3:8-9)

På nytt: idet handlar inte om en mental tro i kontrast till att göra det som är rätt och riktigt (det som står i Guds lag. Abrahams barn är de som lever i trohet och lydnad till Gud. Abrahams förlitar inte på att de följer endast en massa yttre regler utan de sätter sitt hopp till Jesu tro(fasthet) och trohet som offerlamm. De tar emot den förlåtelsen Han ger, tar emot den Helige Ande som ger kraft att leva alltmer i enlighet med Guds vilja (Guds lag).

¹⁰Men alla som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: *Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter.* (Gal 3:10)

Ett karakteristiskt drag för lagiskhet är att man väljer ut ett antal regler som man själv har ganska lätt att följa - åtminstone klarar man av en yttre lydnad med hjälp av lite ansträngning, sedan finns det en mängd annat som står skrivet som man ignorerar. Det man ignorerar är ofta mer centrala saker än de man håller. T.ex. de två viktigaste buden i lagen: du ska älska HERREN din Gud över allting och din nästa som dig själv.

Lagen stod inte rådlös inför synden innan Jesus. Nej där finns ju synnerligen detaljrika beskrivningar för hur man skulle göra när man hade begått en synd - brutit mot Guds lag. Gud gav en 100%:ig garanti för att Han förlåter både medvetna och omedvetna, inklusive den inneboende orenhet och böjelse mot synd som finns i varje mänska sedan syndafallet - om

man vandrar i trohet mot Gud och Hans föreskrifter så att man offerar de offer som lagen föreskriver och i tro tar emot den förlåtelse Han garanterar.

¹¹Att ingen förklaras rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart, eftersom den rättfärdige skall leva av tro. (Gal 3:11)

Lever man inte av tro, lever man inte i enlighet med Guds lag. Det Paulus därför syftar på är lagiskhet - inte sann laglydnad (sådan som Jesus praktiserade). Genom lagiska gärningar - fria från kärlek och tro förklaras ingen rättfärdig inför Gud. Så sant som det är sagt.

¹²Men lagen (lagiskhet, se tidigare kommentarer) säger inte ”av tro” (det säger däremot Lagen se bl.a. Rom 4), utan den som håller dessa bud skall leva genom dem (lagiskheten väljer alltid ut ett set av de regler som finns i Bibeln och nonchalerar resten) (Gal 3:12)

Lagiskhet är en motpol till tillit, förtröstan (tro). Istället för att låta Lagen som helhet tala för sig själv och på så sätt vägleda beteende och liv i riktning mot tro, förtröstan och tillit gentemot Gud så väljer lagiskhet ut en vers som den tar ur sitt egentliga sammanhang och upphöjer över resten av lagen så att den utvalda versen (verserna) ersätter Torahn som helhet som auktoritet. Denna vers är en sådan där man lyft ut den ur sitt sammanhang: Lagen och ger den en betydelse den aldrig skulle få om man lät resten av Lagen belysa den och ge den sin rätta betydelse. Utlyft ur lagen, berövad sin av lagen själv modifierade innebörd och betydelse blir den grundstenen - inte för laglydnad - utan för lagbrott, för lagiskhet. Lagiskhet är alltid ett brott mot Guds lag och vilja. Det är köttets sätt att försöka få frid med Gud utan verklig omvändelse, utan beroende av Gud. Genom lagiskhet blir egot upphöjt och Gud "blir tvungen" att vara på god fot... Nej och åter nej lagiskhet som Paulus och Jesus säger är en säker väg in i fördömelse och förbannelse. Till skillnad från annan uppenbar synd är de som är lagiska så blinda att man tror att allt står väl till - fast allt inte står väl till. Som Jesus säger det största problemet med de fariséer som hade gått i den här fällan var att de var så säkra att de var seende fast de var blinda och utan förmåga att vägleda varken sig själv eller andra.

¹³Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. (Gal 3:13)

Lagen (de fem Moseböckerna) innehåller en mängd förbannelser - som drabbar om man lever i olydnad mot förbundets villkor, om man syndar. I den Aronitiska tempeltjänsten kunde man få sin synd förlåten genom ställföreträdande djuroffer. Men som det kommer fram på andra ställen var det systemet endast en lösning tills vidare. I väntan på något som på ett mera juridiskt hållbart sätt skulle kunna utplåna synden. Jesus inte bara överskyldde utan betalade fullt ut priset för oss. Han friköpte oss från vår skuld. Han friköpte oss från den förbannelse som annars skulle drabba oss eftersom vi alla har brutit mot Guds bud.

Tolkningar som säger att hela lagen - att lagen i sig är en förbannelse - finns också. Vill man då låta skriften förklara skriften så inser man ganska snart det absurda i en sådan tolkning.

¹⁴Vi friköptes, för att den välsignelse Abraham fått (Som ju finns i Lagen (1 Mos))skulle i Jesus Kristus komma till hedningarna och för att vi genom tron skulle få den utlovade Anden.

(ordagrant står det: the promise of the Spirit, andens löfte" Det kan översättas som det har gjorts här eller så att det innebär Andens löfte om att Abraham skulle bli en välsignelse för alla andra folk (Gal 3:14)

Lagen upphäver ej löftet

¹⁵Bröder, jag vill ta ett exempel från vardagen: inte ens en människas testamente som har vunnit laga kraft kan göras ogiltigt eller få något tillägg. ¹⁶Nu gavs löftena åt Abraham och hans avkomma. Det heter inte: ”och åt dina avkomlingar”, som när man talar om många, utan som när det talas om en enda: *och åt din avkomling* som är Kristus. ¹⁷Vad jag menar är detta: ett testamente (*en ed*) som Gud själv i förväg har gett laga kraft, kan inte upphävas av lagen (*här ger sammanhanget tydligt att det måste vara de civila lagarna i lagen som avses. De paragrafer som säger vad man skall göra och vad man inte skall göra - samt straffet för överträdelse av dessa*) som gavs fyrahundratrettio år senare (*vid Sinai*), så att löftet skulle sättas ur kraft. ¹⁸Ty om arvet beror på lagen (*de legala delarna av den*), beror det inte på löftet (*som ju som påpekats också finns i lagen*). Men åt Abraham har Gud gett arvet genom ett löfte. (Gal 3:15-18)

Paulus visar således här genom att argumentera utifrån vad lagen (de fem Moseböckerna) säger att de legala delarna i lagen inte upphäver det löfte som finns nedtecknat i lagen (de fem moseböckerna) som härstammar 430 år tidigare.

Se bilaga om vad lagen kan betyda

¹⁹Varför gavs då lagen (*de legala delarna av den*)? Den blev tillagd för överträdelseernas skull för att gälla tills avkomlingen skulle träda fram, han som löftet gällde. (Gal 3:19a)

Endera för att begränsa eller för att indirekt föröka. Paulus undervisar ju speciellt i romarbrevet om hur budordet väcker synden till liv i oss. De legala delarna av lagen ger självkännedom och skall driva mot den förlåtelse lagen föreskriver - som ges genom en ställföreträdarens oskyldiga död. (först djur sedan Messias)

Den utfärdades genom änglar och lades i en medlars hand. ²⁰Denne medlare företräder inte bara en part. Men Gud är en.

²¹Strider då lagen (*de legala delarna*) mot Guds löften? Nej, inte alls (*Heaven forbid - ett mycket starkt uttryck*). (Gal 3:19b-21)

De legala delarna strider alltså inte mot Guds löften. Rätt förstådda var de aldrig tänkta att i sig själva (utan tro, förtröstan och kärlek) utgöra ett handlingsprogram till rättfärdighet.

Om vi hade fått en lag som kunde ge liv, då hade verkligen rättfärdigheten kommit av lagen (*av att lagiskt följa ett set med föreskrifter*). ²²Men nu har Skriften inneslutit allt under synd, för att det som var utlovat skulle ges genom tron på Jesus Kristus åt dem som tror. (Gal 3:21-22)

Med hänvisning till bilagan om subjekt genitiv och objekt genitiv: "... skulle ges genom Jesu Kristi tro(fasthet som offerlamm) åt dem som vandrar i trohet, i förlitan, förtröstan på denna gåva.

²³Innan (*denna*) tro (*alltså Jesu*) kom (*här kan det inte syfta på tro i allmänhet som om den inte skulle ha funnits tidigare. I Rom 4 t.ex. argumenterar ju Paulus utifrån att gamla testamentets*

troshjältar levde av en tillräknad rättfärdighet av tro) hölls vi i fängsligt förvar och var bevakade av lagen, tills tron (Messias trohet) skulle uppenbaras. ²⁴Så blev lagen vår övervakare fram till Kristus, för att vi skall förklaras rättfärdiga av (hans)tro(fasthet) (=Hans fullbordade verk på korset). (Gal 3:23-24)

I ceremoniallagen som innefattar förskrifterna för tabernaklet och offertjänsten ges människan ett system som kan överskyla, ta bort, synden. Men syndens straff är döden och att låta ett oskyldigt djur ta straffet kunde inte anses fullt ut hållbart för all tid. Men tillsvidare hade de från människans synpunkt sett full förlåtelse. Utan lagens föreskrifter skulle inte människan insett något behov av ett ställföreträdande offer. Det att syndaoffret skulle utföras på nytt och på nytt (se t.ex. stora försoningsdagens offer) vittnade kraftigt om att detta system inte var fullkomligt. Tack vare lagen skulle människan leva i förväntan på att befriaren (Messias) skulle komma för att skänka den rättfärdighet bara Han kan ge. Nu när Han har kommit och hans trohet som offerlamm har uppenbarats har inte lagen denna uppgift mer utan nu får vi av tro till tro ta emot och leva av den rättfärdighet som Kristus skänker - priset var hans fulla tro(fasthet) som offerlamm. Halleluja!

²⁵Men sedan tron (denna tro - alltså Jesu fullbordade försoningsverk i trohet, lydnad och förtröstan på Sin Far) har kommit, står vi inte längre under någon övervakare. (Gal 3:25)

Detta betyder givetvis inte att lagen inte mer har någon uppgift, men dess funktion som övervakare (ordet anger egentligen det som en slav gjorde i den grekiska kulturen: beledsagade en kanske motsträvig elev till skolan) är slut eftersom vi kommit fram till "skolan" - Jesus Messias.

Abrahams barn är arvingar enligt löftet

²⁶Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus.

"In union with the Messiah, you are all children of God through this trusting faithfulness." (JNT) Den tro(het, -fasthet) som åsyftas här är den frälsande trofastheten som Jesus levde ut och bevisade. På basen av vad Han gjort - förenade med Honom genom dopets död och uppståndelse- är vi Guds barn.

²⁷Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus. ²⁸Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. ²⁹Om ni nu tillhör honom är ni Abrahams avkomlingar, arvingar enligt löftet. (Gal 3:26-28)

Samma frälsningsväg, samma kors, samma dop, samma tro samma tillräknade rättfärdighet. Det betyder förstås inte att skillnaden mellan man och kvinna är utplånad i det dagliga livet, inte heller mellan jude eller grek. Men vad frälsningen anbelangar, vad vår position i förening med Messias anbelangar vad gäller vår rätt att kallas Abrahams avkomlingar finns det ingen skillnad. Det nya i och med det nya förbundet är att en hedning (icke-jude) behöver inte bli en proselyt (judisk) för att vara en fullvärdig medlem av Guds folk. I Apg diskuteras detta och slutsatsen är att icke-judar behöver inte desto mer anta judiska seder och bruk (även sådana som finns föreskrivna i Torahn (lagen) utan som hedningar får de komma till korset och som hednakristna får de frälsta leva sitt nya liv i enlighet med Gudslag - men då inte under ansvar att följa specifikt judiska seder (omskärelse t.ex.)

Ordet för döpa (baptizo) innehåller en aspekt av att bli doppad i någonting så att det som doppas antar de egenskaper som substansen den doppas i har. När man döps mottar man en grad av Messias egenskaper - vi ikläder oss Kristus

4¹Jag menar: så länge arvingen är omyndig, är det ingen skillnad alls mellan honom och en slav, fast han äger allt. ²Han står under förmyndare och förvaltare fram till den dag som hans far har bestämt. ³På samma sätt var det med oss. Så länge vi var omyndiga var vi slavar under världens stadgar. (Gal 4:1-3)

Världens stadgar syftar åtminstone inte på Torah (lagen) rätt förstådd. Det kan syfta på de stadgar som perverterade Guds lag till ett system av lagiskhet. Men uttrycket kan också översättas "primitiva andar" och syftar i så fall på hedniska avgudar eller det demoniska inflytande som stod bakom inspirationen och strategin då lagen skulle perverteras till lagiskhet och berövas dess grundpelare: kärlek och tro.

⁴Men när tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, ⁵för att han skulle friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt. (Gal 4:4-5)

Här är det grekiska uttrycket igen "upo nomon" se tidigare kommentarer och bilaga. Detta är alltså en teknisk term för att vara under den perversion av lagen som är lagiskhet. Jesus föddes alltså i en kultur helt präglad, även om det fanns många enskilda undantag, av denna villfarelse. Det gjorde Han för att han skulle kunna identifiera sig med och friköpa dem som på detta sätt tjänade primitiva andar (de som stod bakom den lagiska perversionen) så att de kunde komma ut i den frihet som var tänkt för dem som tjänare av den levande Guden. Detta friköpande från bundenheten till lagiskheten ledde i sin förlängning till kraft och förmåga att kunna leva allt mer i enlighet med Guds goda lag.

⁶Och eftersom ni är söner, har Gud sänt i våra hjärtan sin Sons Ande som ropar: "Abba! Fader!" ⁷Så är du inte längre slav utan son, och är du son är du också arvinge, insatt av Gud. (Gal 4:6-7)

Vänd inte tillbaka till lagen

Mellanrubriken är totalt missvisande

⁸Tidigare, då ni inte kände Gud, var ni slavar under gudar som egentligen inte är några gudar. ⁹Men nu, då ni känner Gud, ja, än mer, har blivit kända av Gud, hur kan ni då vända tillbaka till dessa svaga och ynkliga människostadgar som ni på nytt vill bli slavar under? ¹⁰Ni iakttar noga dagar och månader och särskilda tider och år. ¹¹Jag är rädd att jag har ansträngt mig förgäves bland er. (Gal 4:8-11)

Att Paulus skulle kalla lagen (rätt förstådd) svaga och ynkliga mänskostadgar är totalt otänkbart om man jämför vad han säger om Guds goda lag på andra håll. Galaterna som Paulus vänder sig till var ju hedningar (icke-judar) i huvudsak. De kunde ju i så fall inte vända tillbaka till ett felaktigt observerande av judiska dagar (sabbat, nymånader m.m.) Det felaktiga i ett sådant observerande skulle i så fall ha varit att de gjorde det i en ande av lagiskhet vilket då skulle ha inneburit att de tjänade primitiva andar som stod bakom lagiskheten istället för den levande Guden. Men det enda galaterna kan ha kunnat vända

tillbaka till är den grekisk romerska religionen som det verkligen är lätt att inse är svaga och ynkliga mänskostadgar som innebär ett dyrkande av primitiva andar (demoner).

¹⁷Dessa människor är ivriga att vinna er men har inte rätt iver, utan vill skilja er från oss för att ni med så mycket större iver skall hålla er till dem. ¹⁸Det är bra att vara ivrig för det som är gott, det gäller alltid, och inte bara när jag är hos er. ¹⁹Mina barn, som jag nu än en gång med smärta föder, tills Kristus har tagit gestalt i er, ²⁰jag skulle önska att jag nu var hos er och kunde ändra mitt tonfall, för jag vet mig ingen råd med er. (Gal 4:17-20)

Här kommer det också fram vad problemet gällde. Det hade nästlat sig in i församlingen en grupp som ville att galaterna skulle börja leva ett lagiskt liv. Alltså inte i enlighet med lagen rätt förstådd vars kärna är kärlek och tro utan i enlighet med den demoniska perversion av lagen som innebär ett lagiskt efterlevande av en del stadgar som finns i lagen medan man struntar i resten.

Lagens förbund och löftets

²¹Säg mig, ni som vill stå under lagen: lyssnar ni inte på lagen?

Här dyker åter termen "upo nomon" upp, alltså termen för lagiskhet som Paulus använder. (se tidigare kommentarer) "ni som vill stå under ett system som resulterar av att pervertera lagen till lagiskhet". Skulle att leva i lagiskhet (under lagen) innebära att leva i enlighet med lagen skulle man ju bara bli stärkt i den uppfattningen/det livet ju mer man lästa lagen. Men eftersom lagiskhet innebär ett lagbrott, olydnad mot lagens undervisning så kan Paulus fråga såhär.

²²Där står skrivet att Abraham hade två söner, en med sin slavinna och en med sin fria hustru. ²³Slavinnans son var född av mänsklig vilja, den fria hustruns son däremot i kraft av ett löfte. ²⁴Detta har en djupare mening:

Det grekiska ordet är "allegoroumena" allegorisera. Paulus gör här en midrash - uttolkning av vad texten kan säga om det problem han diskuterar nu.

de två kvinnorna betecknar två förbund. Det ena kommer från berget Sinai och föder sina barn i slaveri, det är Hagar. ²⁵Ordet Hagar betecknar Sinai berg i Arabien och motsvarar det nuvarande Jerusalem, eftersom det lever i slaveri med sina barn. ²⁶Men det himmelska Jerusalem är fritt, och det är vår moder. ²⁷Det står skrivet:

*Gläd dig, du ofruktsamma,
du som inte föder barn,
jubla högt, du som inte
känner födslovända,
ty den ensam har många barn,
fler än den som har en man.*

²⁸Ni, bröder, är löftets barn liksom Isak. ²⁹Och som det var då, att han som var född efter naturens ordning förföljde den som var född i kraft av Anden, så är det också nu. ³⁰Men vad säger Skriften: *Driv ut slavinnan och hennes son. Ty hennes son skall inte ärva tillsammans med den fria hustruns son.* ³¹Alltså, bröder, är vi inte barn till slavinnan utan till den fria hustrun. (Gal 4:21-31)

Igen ska vi alltså komma ihåg vad Paulus polemiserar emot. Det är den pervertering av Guds goda lag som kallas lagiskhet. Lagiskheten kommer från berget Sinai såtillvida att

däriifrån väljer den sina bud som ska följas. Men skulle man lyssna till alla bud, till helheten, skulle aldrig någon lagiskhet uppkomma utan man skulle lära sig att förtrösta på den frälsning Gud vill skänka. Man skulle leva i tro och kärlek till Gud och människor. Varje gång man misslyckas skulle man bekänna sin synd och förtrösta på den förlåtelse som Gud ger när man i trohet mot Gud låter ett oskyldigt, felfritt ställföreträdande djur ta det straff man själv förtjänat.

Det nuvarande Jerusalem var genomsyrat av den lagiska persionen. Det hade drivit ut de messiastroende judarna och fortsatte att förfölja dem varhelst de fick tillfälle.

Driv ut slavinnans son. Det går inte att låta dessa söner dela rum i ens hjärta. Jag kan inte förtrösta på både det jag presterat i egen kraft och på Jesus tro(fasthet) som offerlamm. Man måste köra ut den egna prestationens son så att löftets son kan få leva. Det är alltså lagiskheten som måste köras ut, inte Guds goda lag - operverterad. Persionen ska ut och det äkta ska stanna

Friheten i Kristus

Detta är temat för hela kapitlet. Detta liv består av ett liv i tillit, trofasthet och kärlek och det producerar god frukt på grund av att det ges kraft av den inneboende Helige Ande och den gamla naturen dödad varje dag. I kontrast med detta är livet i lagiskhet som producerar all slags dålig frukt och synd eftersom den kontrolleras av den gamla naturen.

5¹*Till denna frihet har Kristus gjort oss fria. Stå därför fasta och låt er inte på nytt tvingas in under slavoket. (under lagiskhetens förbannelse)²Se, jag Paulus säger er att om ni låter omskära er, kommer Kristus inte att vara till någon hjälp för er. (Gal 5:1-2)*

Nu är det viktigt att komma ihåg att brevet är skrivet till en församling av hednakristna. Paulus själv såg till att Timoteus - som hade en judisk mor - blev omskuren. I polemik mot icke-messianska judar har aldrig Paulus hävdat, att judar inte mer ska omskära sig. Hans handlingar under sitt sista besök i Jerusalem var specifikt ämnade att motbevisa de falska anklagelser som riktats mot honom, nämligen att han skulle ha undervisat att judiska troende inte skulle omskära sina barn. Det nya förbundet genom Jesus gör omskärelsens förbund instiftat med Abraham om intet lika lite som förbundet med Mose instiftat vid Sinai gör Guds löften till Abraham om intet.

Här gäller frågan hedningar som blivit kristna. I Apg 15 refereras apostlamötet i Jerusalem och där konstateras att hedningar som kommer till tro inte ska omskära sig eller annars vara tvungna att anta judiska seder. De ska förbli hedningar (icke-judar) men frälsta sådana. De som skulle ha omskurit sig av lagiska orsaker skulle därmed ha försökt förtjäna, ge en motprestation till den tillräknade rättfärdighet som är frukten av Jesu tro(het) som offerlamm. Därmed skulle de ha valt bort den (Jesu) rättfärdigheten och Kristus skulle inte ha varit till hjälp för dem.

³Jag försäkrar er än en gång: var och en som låter omskära sig är skyldig att hålla hela lagen. (Gal 5:3)

Lagiskheten väljer alltid ut ett set med regler som den upphöjer till en frälsningsavgörande ställning medan övriga bud ignoreras. Här betonar Paulus att om man har tänkt att bygga sin frälsning på ett mekaniskt regelhållande så får inget bud - inte ens det minsta - ignoreras och den som brutit mot ens det minsta har brutit mot allt och är skyldig till döden. De personer som nästlat sig in i församlingen i Galatien betonade tydligen speciellt omskärelsen och andra yttre föreskrifter

⁴Ni har kommit bort ifrån Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. (Gal 5:4a)

Här kan Paulus igen omöjlig tala om lagen operverterad. Detta därför att Guds goda lag inte lär lagiskhet. Guds goda lag lär (inte minst genom offerlagarna) att den enda möjligheten för en mänska att kunna komma i Guds närhet och överleva är att en annan tar på sig den synd som befläcker och genomsyrar mänskan. Den ställföreträdande döden var innan Messias död ett offerdjurs död (lamm, get eller ko/tjur). Att bli rättfärdig på lagens väg är alltså att vandra på den blodköpta vägen in till Guds närhet. Här vänder sig alltså Paulus åter en gång inte mot lagen som sådan men mot den dåtida judendomen genomsyrande villfarelsen och vantolkningen - lagiskhet. Lagiskheten upphöjer alltid egot och resultat blir endera självupphöjelse och stolthet eller fördömelse och förkastelse beroende på resultat och grad av egen blindhet.

Ni har fallit ur nåden. ⁵Vi däremot väntar i Anden genom tron på den rättfärdighet som är vårt hopp. ⁶Ty i Kristus Jesus beror det inte på om vi är omskurna eller oomskurna, utan om vi har en tro som är verksam i kärlek. (Gal 5:4b-6)

Inga yttre attribut kommer att frälsa någon, varken omskärelse, dop eller församlingstillhörighet. Det avgörande är en levande tro - som är verksam i kärlek.

⁷Ni började bra. Vem har nu hindrat er, så att ni inte längre lyder sanningen? ⁸Till det har ni inte blivit övertalade av honom som kallade er. ⁹Lite surdeg syrar hela degen. ¹⁰Jag för min del litar i Herren på att ni inte skall vara av annan mening. Men den som skapar förvirring bland er skall få sin dom, vem han än är. ¹¹Bröder, om jag fortfarande predikade omskärelse, varför skulle jag då bli förföljd? Då vore korsets anstöt borta. ¹²De som uppviglar er borde gå och stympa sig. (Gal 5:7-12)

Skulle Paulus ha predikat att hedningar fortfarande måste omskära sig om de vill bli fullvärdiga medlemmar av Guds folk skulle han inte ha stött sig med den lagiska ande som höll de judiska folkmassorna i sitt grepp

¹³Ni är kallade till frihet, bröder. Använd bara inte friheten så att den onda naturen får något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek. ¹⁴Ty hela lagen är uppfylld i detta enda budord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* ¹⁵Men om ni biter och sliter i varandra, se då till att ni inte blir uppslukade av varandra. (Gal 5:13-15)

Så om Paulus här i Galaterbrevet hade vänt sig mot lagen i operverterad form hade han vänt sig mot den bärande principen: Du ska älska din nästa som dig själv. Det gör han ju inte, utan det är lagiskheten han strider mot.

Köttets gärningar och Andens frukt

¹⁶Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så kommer ni inte att göra vad köttet begär.

Här syftar alltså köttet på den gamla naturen. Anden syftar endera på Guds helige Ande eller på människans ande som i så fall i det här sammanhanget syftar på vår nya pånyttfödda natur. Personligen tycker jag att det senare alternativet öppnar upp förståelsen av sammanhanget på ett mycket bättre sätt än om det här syftar på Guds helige Ande. Vi ska alltså ledas av vår nya natur, inte följa den gamla naturens lidelser.

¹⁷Ty köttet (*den gamla naturen*) söker det som är emot Anden (*anden - vår nya natur*) och Anden (*anden - vår nya natur*) söker det som är emot köttet (*den gamla naturen*). De två strider mot varandra för att hindra er att göra det ni vill. ¹⁸Men om ni leds av Anden (*anden - vår nya natur*), står ni inte under lagen (*upo nomon - under lagiskhet*).

¹⁹Köttets (*den gamla naturens*) gärningar är uppenbara: de är otukt, orenhet, lösaktighet, ²⁰avgudadyrkan, svartkonst, fiendskap, kiv, avund, vredesutbrott, gräl, splittringar, villoläror, ²¹illvilja, fylleri, utsvävningar och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så skall inte ärva Guds rike.

Om jag låter mig styras av min gamla natur, om jag inte vill korsfästa min gamla mänska, om jag inte vill ta mitt kors på mig och följa Jesus är min tro självbedrägeri och inbillning.

²²Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, ²³trohet, mildhet och självbehärskning. Sådant är lagen inte emot.

Lagen är bara emot det som är ont och det som bryter ner relationer gentemot Gud, andra människor och mig själv

²⁴De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med dess lidelser och begär. ²⁵Om vi har liv genom Anden, låt oss då även följa Anden. ²⁶Låt oss inte söka tom ära, inte utmana varandra och inte avundas varandra. (Gal 5:16-26)

Bär varandras bördor

6¹Bröder, om ni kommer på någon med att begå en överträdelse, då skall ni som är andliga människor i mildhet upprätta en sådan. (Gal 6:1)

En som lever i enlighet med Guds goda lag nitälskar för Guds vilja, men han är mild, uppsökande och vill alltid upprätta och lyfta upp. Jesus är förebilden..

Men se till att inte du också blir frestad. ²Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag. (Gal 6:1b-2)

"Bear one another'(s.) burdens - in this way you will be fulfilling the Torahs true meaning which the Messiah upholds" så översätts versen i JNT. Frågan är: vad menas med Kristi lag?

Texten i grekiskan är: "ton nomon tou Christou" Messias/Kristi lag. (Kristus är ju motsvarigheten till Messias på grekiska)

Det här uttrycket finns bara på detta enda stället i hela Bibeln. Däremot finns samma fras i "Midrash Rabbah on Ecclesiastes 11:8": The Torah which a person learns in this world is vanity in comparison with the Torah of Messiah" = "Den lag som en person lär i den här världen är fåfänglighet i jämförelse med Kristi/Messias lag.

Betydelsen här är ju att Kristi lag betyder lagen som den kommer att läras/undervisas av Messias.

En viktig fråga i sammanhanget är givetvis om Jesus instiftade en annan lag skild från Mose lag? Innebär alltså det att uppfylla Kristi lag något annat än att uppfylla Mose lag? En traditionell kristen uppfattning har ju varit att Mose lag lär ut lagiskhet men att Kristi lag är något helt annat: kärlek. Som det framkommit av tidigare kommentarer, som det framgår om man läser sammanställningarna av gamla testamentets lagar är detta - om än mycket vanlig - en fullkomlig missuppfattning. Det är den uppfattning de ledande fariséerna och skriftlärde hade. Dem Jesus kallade för huggormsyngel, som han anklagade för att med lögnpenna perverterat lagen. Dessa som Jesus sa svalde kameler men silade mygg, som var blinda fast de sa att de såg. Kära nå'n tror vi verkligen att deras uppfattning och vantolkning av lagen var den rätta? Hur har det kunnat gå så?

Jesus försäkrade ju sina åhörare att han inte kommit för att upphäva lagen och profeterna, inte ens det minsta budet, inte ens den minsta bokstaven (jota - som var en liten prick') (Matt 5:17-19).

Detta att lagen är evig innebär inte att det kan bli förändringar i tillämpningar under (frälsnings)historiens gång. I den judiska traditionen finns en förväntan på att när Messias kommer blir det en förändring/förvandling av Torah.

När Stefanus anklagas för att ändra på de seder Mose har gett judarna (Apg 6:13-15) så svarar han inte att Ja, eftersom Mose lag inte gäller längre, nu har vi Kristi lag. Nej, utifrån Mose lag visar han att det är sina anklagare som lever i uppror mot Mose lag, precis som deras förfäder gjorde. Stefanus bekräftar alltså Mose lags ställning. Den gäller fortfarande. Dock med vissa justeringar i och med Messias liv och försoningsdöd. Speciellt gäller då att hednakristna inte behöver omskära sig eller leva enligt de lagar som är specifikt judiska gällande speciellt fester, diet. Tidigare hade det också skett förändringar, bl.a. när templet byggdes överfördes offertjänsten dit. Påskritualen hade förändrats i och med att israeliterna blev bofasta i Israel med Jerusalem och templet uppbyggda.

På samma sätt är det när Paulus kommer till Jerusalem för sista gången och han anklagas att lära att judar inte längre ska omskära sina barn eller leva efter judiska seder. Han visar med sitt handlande att det inte alls stämmer (Apg 21:20-26)

De judiska rabbinerna hade gjort tillägg och förändringar i Mose lag långt innan Jesus föddes. Bl.a. infördes Purim festen som en obligatorisk fest till minne av Ester långt senare. Rabbinsk tolkning gjorde polygami förbjudet liksom lagen att gifta sig med en död broders hustru till ett sällsynt undantag istället för föreskriven plikt. Det är därför fullkomligt omotiverat att kalla de förändringar som skedde i samband med Jesu liv, död och uppståndelse att upphäva lagen om man inte kallar rabbinernas (goda) nytolkningar för att upphäva. Ingetdera upphäver, bara ställer i nytt ljus, de förändrar bokstaven för att kunna hålla fast vid lagens anda.

Kristi/Messias lag är samma sak som Mose lag. Med de förändringar som härstammar från Messias första ankomst och den nya (frälsnings)historiska situation den medförde. I Mose lag är de centrala budet: Du ska älska HERREN din Gud av allt ditt hjärta... och din nästa såsom sig själv Mose lag levs ut i Jesu liv det innebär tro som uttrycker sig i kärlek.

Istället för att upphäva lagen så uppehåller/stadfäster Jesus den och ger den dess sanna mening. Han tolkar lagen precis som andra rabbiner gjorde. Utifrån lagen visade han på vilka missuppfattningar av lagen det förekom. När Jesus säger: jag har inte kommit för att upphäva lagen utan för att fullborda den så menar Han just det Han säger, fast vi på grund av den vanliga teologin blivit blinda för ordens enkla innebörd. Jesus fullbordar lagen, gör den komplett, han ger den rätta tolkningen (nåden och sanningen) och han ger vissa tillägg. Efter nya testamentet är lagen komplett. Att lyda lagen efter Jesu liv och försoningsdöd innefattar att sätta sin lit och sin tro till Jesus och att vara ledd av den helige Ande.

Den som alltså bär varandras bördor han älskar sin nästa som sig själv, han lever i enlighet med lagen - upphållen av Messias. Det är inget nytt bud, det gavs vid Sinai av Mose. Det budet lyfte Jesus, liksom många andra judiska rabbiner fram som ett av de två mest centrala och grundläggande buden i lagen.

³Ty den som tror sig vara något, fast han ingenting är, han bedrar sig själv. ⁴Var och en skall pröva sina egna gärningar. Han behåller då för sig själv det som är värt att vara stolt över och jämför sig inte med andra. ⁵Ty var och en skall bära sin egen börda. ⁶Men den som får undervisning i ordet bör dela med sig av allt gott till den som undervisar honom. ⁷Bedra inte er själva. Gud bedrar man inte: det människan sår skall hon också skörda. ⁸Den som sår i sitt köotts åker (*låter den gamla människan styra*) skall av köttet skörda undergång, men den som sår i Andens (*här kanske a:et borde var litet och således syfta på människans egen ande eller snarare den nya pånyttfödda människan*) åker skall av Anden (av Gud) skörda evigt liv.

⁹Låt oss inte tröttna på att göra gott. Ty när tiden är inne får vi skörda, om vi inte ger upp.

¹⁰Låt oss därför göra gott mot alla människor medan vi har tillfälle, och framför allt mot dem som delar vår tro. (Gal 6:3-10)

Inte omskärelse utan ny skapelse

¹¹Se här med vilka stora bokstäver jag skriver till er med egen hand. ¹²Alla som vill ha gott anseende genom något yttre försöker tvinga er till omskärelse, och detta bara för att de inte skall bli förföljda för Kristi kors.

Det var ingen nitälskan för sanningen, inte att de var fast övertygade i sina samveten att det enda rätta var att alla frälsta hedningar också skulle omskäras, utan enligt Paulus var det rädsla för förföljelse som stod bakom omskärelseivern

¹³Ty de som låter omskära sig kan inte ens själva hålla lagen, men de vill att ni skall låta omskära er, för att de skall kunna skryta med att ni är omskurna.

De som ville att alla skulle omskäras hade lagiska argument. ...ni måste omskära er för att få det bättre ställt med Gud...

¹⁴För min del vill jag aldrig berömma mig av något annat än vår Herre Jesu Kristi kors, genom vilket världen är korsfäst för mig och jag för världen. ¹⁵Det har ingen betydelse om man är omskuren eller oomskuren. Det som verkligen betyder något är en ny skapelse. ¹⁶Frid

och barmhärtighet över dem som följer denna regeln (*som lever sina liv som en ny skapelse - både frälsta hedningar och messianska judar*), ja, över Guds Israel.

Uttrycket "Guds Israel" finns endast här i hela Bibeln. Uttrycket har bl.a. använts som grund för ersättningsteologi som säger att Israel är det gamla Israel som inte längre har någon funktion medan kyrkan är det nya Israel - Guds Israel. Men den här versen lär inte ersättningsteologi lika lite som någon annan vers i nya testamentet eller gamla testamentet lär ut sådan teologi.

Skulle Paulus börja undervisa något sådant här. En sådan undervisning skulle vara extremt sprängstoff för vilken han skulle vara tvungen att ge mycken underbyggnad ur skriften. En sådan uppfattning skulle inte här tas fram utan förvarning i de få rader Paulus skriver med egen hand för att autenticera sitt brev.

¹⁷Nu må ingen plåga mig längre, eftersom jag bär Jesu märken på min kropp. (*Spår av de lidanden som följt Paulus efterföljd av Jesus*) ¹⁸Vår Herre Jesu Kristi nåd vare med er ande, bröder. Amen. (Gal 6:11-18)

Om lagen i Hebréerbrevet

I Hebréerbrevet används uttrycket "bättre" tolv gånger i jämförelser mellan Jesus och vad han infört/åstadkommit och det som tidigare skett och gällt. Detta, att visa på Jesus och hans verk som något enastående är något av hebréerbrevets huvudtema.

Kristi prästämbete

¹¹Om nu fullkomlighet kunde vinnas genom den levitiska prästtjänsten (Heb 7:11a)

ordet för fullkomlighet är "teleiôsis" som kan betyda fullkomlighet, perfektion, men kan också betyda nå målet. Det kan översättas på båda sätten och syftar på att den levitiska prästtjänsten inte kunde nå fram till det mål, eller den fullkomlighet som innebär att vi som syndiga människor är för evigt försonade så att vi skall kunna vara i Guds närhet för evigt. Mänskan måste bli perfekt och felfri för att kunna vistas i Guds närhet och det kan hon bara bli genom att ta emot den tillräknade rättfärdighet som gratis erbjuds att tas emot tack vare Jesu tro(het) på korset som vårt offerlamm. Författaren (högst antagligen Paulus) kommer att visa att vad den levitiska prästtjänsten inte kunde åstadkomma fullt ut på ett evigt sätt det kunde den Melkisedekska Jesu prästerliga tjänst utföra.

och på den grunden hade folket fått lagen – varför måste då en annan präst träda fram, en som Melkisedek, en som inte sägs vara lik Aron? (Heb 7:11b)

Lagen (de fem Moseböckerna) innehåller i sig självt inte den slutliga lösningen på problemet hur mänskan fullkomligt och evigt ska kunna bli och förbli förmögen att vara försonad med Gud, helig och fläckfri på ett juridiskt hållbart sätt. Lagen innehåller och bygger på oförtjänt nåd, den lär inte lagiskhet (se kommentarerna till Galaterbrevet), men systemet med att ett oskyldigt djur tar på sig den enskilda människans utförda medvetna och inneboende medvetna och omedvetna synd - liksom hela folkets - var endast en temporär lösning. Det skänkte nog förlåtelse i fullt mått till de då levande människorna som i trohet och tillit till Guds föreskrifter och löften frambar de föreskrivna offer. Men ur ett evigt, juridiskt hållbart inför den store åklagaren sätt höll det inte måttet fullt ut. Ett djur är inte detsamma som en mänska. Därför beskriver och föreskriver lagen ett underbart system som garanterar förlåtelse och frid med Gud till alla som lever i trohet och tro gentemot Gud och frambar de offer som föreskrivs för olika orsaker och tillfällen. Men lagen kan inte fullkomna för evigt, lagen leder inte ända fram till det nämnda målet, men den visar på vår syndfullhet (Rom 3:20) och pekar fram mot lösningen. I dess lagar finns massor av förebilder till den fullkomliga gärning Jesus skall utföra för vår eviga försoning med Gud som en präst, inte en präst som Aron men som en präst efter Melkisedeks sätt.

¹²Ty om prästtjänsten ändras måste också lagen ändras. (Heb 7:12)

Det här är det enda stället i hela nya testamentet som det talas om en förändring i lagen (nomou metathesis). Som tidigare konstaterats var förändringar i lagen och dess tillämpning inget okänt fenomen. Bl.a. Purimfesten hade satts till i den obligatoriska judiska festkalender fast någon sådan föreskrift inte finns i gamla testamentet. Offerföreskrifterna som är givna för ett folk på vandring i öknen för att utföras i den tälthelgedom som föreskrevs dem (tabernaklet) genomgick förändringar i tillämpningen när Israel hade blivit bofast i landet och templet var färdigbyggt. Att en bror skulle gifta sig med sin döde brors fru hade av

rabbinerna gjorts till ett sällsynt undantagsfall istället för en plikt som gällde alla.. I den judiska traditionen finns också en förväntan på att Messias vid sin ankomst kommer att orsaka förändringar i lagen.. Den psalm som citeras är i detta sammanhang är Psalm 110:4: "HERREN har svurit och ska inte ångra sig: "Du är en präst för evigt, på samma sätt som Melkisedek""

Sammanhanget gör det klart att den förändring i lagen det talas om gäller det prästerliga systemet och offerttjänsten.

Läser man hela hebréerbrevet och då noterar att det fokuserar på Jesu person, uppgift och slutförda värv så kan man också komma till slutsatsen här att lagen skulle ha måst förändras för att Jesus skulle kunna vara vår överstepräst, men istället för att ändra lagen löser Gud problemet genom ett starkare bud som "kör över" på ett juridiskt försvarbart sätt det andra budet som skulle hindrat Jesus att bli en överstepräst. Detta är också en tolkningsmöjlighet.

¹³Den som detta sägs om hörde till en annan stam, och från den har ingen gjort tjänst vid altaret. ¹⁴Det är uppenbart att vår Herre har trätt fram ur Juda, men Mose har ingenting sagt om präster från denna stam. ¹⁵Ännu tydligare är det, när en annan präst lik Melkisedek uppstår. ¹⁶Han har inte blivit präst genom en lag som föreskriver jordisk härstamning, utan i kraft av ett oförstörbart liv. ¹⁷Han får nämligen det vittnesbördet: *Du är präst för evigt på samma sätt som Melkisedek.* ¹⁸Så upphävs ett tidigare bud, eftersom det var svagt och till ingen nytta. (*ineffektivt*) ¹⁹Lagen åstadkom ju inte något fullkomligt. Men ett bättre hopp har kommit, och genom det träder vi fram inför Gud. (Heb 7:11-19)

Lagens föreskrifter i sig kunde inte föra fram till den fullkomning som ett evig tillvaro i Guds närhet förutsätter. De i Mose lag föreskrivna översteprästererna var svaga i sig själv syndfulla människor som först måste bära fram syndoffer för egen räkning. Jesus var inte av Levi stam och skulle därför inte ha fått bli en präst. Men Gud sätter nu indirekt åt sidan det budet som skulle ha hindrat Jesus från att bli en överstepräst genom att som det är förutsagt " göra honom till en präst efter Melkisedeks sätt". Melkisedek betyder den rättfärdige konungen och i gamla testamentet finns det ingen släkttavla ställd över honom. Han bara dyker upp, Mose ger tionde och ärar honom, sedan försvinner han igen. På detta sätt upphäver/sätter han åt sidan det bud som skulle ha hindrat Jesus att uppfyllande också den minsta föreskrift i lagen fullt ut bli vår överstepräst. Därmed kunde ett bättre hopp komma där vi får bli evigt förlåtna och försonade genom Jesu översteprästerliga tjänst som en överstepräst enligt Melkisedeks sätt.

Jesus är präst för evigt

I vers 4-10 gavs fem sätt på vilka Melkisedek är större än Abraham, i vers 11-19 flyttas uppmärksamheten från Melkisedek till Jesus när hebreerbrevets författare visar på att vad Jesus gjort är större än vad hans föregångare har gjort i vers 20-28 fortsätter han med att visa fler sätt på vilka vad Jesus gjort är bättre än det som gjorts före (JNTk 7:20-28)

²⁰Detta skedde inte utan ed. De andra blev präster utan någon ed, ²¹men Jesus har blivit det genom en ed av den som sade till honom: *Herren har svurit och skall inte ångra sig: Du är präst för evigt.*

Jesu förbund - bättre

²²Så är också det förbund som Jesus har gått i borgen för mycket bättre. ²³De andra prästerna måste bli fler och fler, därför att döden hindrade dem att stå kvar i tjänst. ²⁴Men eftersom Jesus lever för evigt, har han ett prästämbete som varar för evigt. ²⁵Därför kan han också helt och fullt frälsa dem som genom honom kommer till Gud, ty han lever alltid för att mana gott för dem.

Det här är ett av sätten som den levitiska tempeltjänsten inte räckte till för att fullkomna helt och fullt, men där Jesu tjänst räcker till.

²⁶En sådan överstepräst var det vi också behövde, en som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och upphöjd över himlarna. ²⁷Han måste inte som dessa överstepräster bära fram offer, en dag varje år, först för sina egna synder och sedan för folkets.

Nu syftas det på den stora försoningsdagen där hela folket kollektivt skulle renas från alla medvetne och omedvetna synder (se sammanställningen av stora försoningsdagen)

Detta gjorde han en gång för alla, när han offrade sig själv. ²⁸Ty lagen insätter svaga människor till överstepräster, men det ord som bekräftades med ed och kom senare än lagen insätter Sonen, som är fullkomlig för evigt. (Heb 7:20-28)

Det här kan förstås på flera sätt. Det ena är att tänka att när Jesus offrade sig en gång för alla behövs inte längre några andra offer av något slag. Det är en vanlig hednakristen uppfattning. Det motsägs framförallt av nya testamentet som helhet. När Jesus dött och uppstått och Pingstens kraft kommit över lärjungarna till frimodighet och kraft och de rör sig vid templets pelargångar så varken nämner eller antyder de på minsta sätt för de övriga judarna att hej, nu är det dags att sluta offra. Att påstå att de var rädda för att ta en konflikt håller inte riktigt. De tog till konflikt till döds om det behövdes. När Stefanus stenas antyder han inte heller att judarna borde ha slutat offra. När Paulus kommer tillbaka till Jerusalem så offerar inte bara han själv, utan han sörjer för att även en annan grupp messianska judar har råd att köpa offerdjur och offra. Allt detta är oerhört absurt om det skulle vara en styggelse att offra efter Jesu död.

Man kan också förstå avsnittet som så att det är just offren på stora försoningsdagen som nu ska upphöra eftersom det är den dagens mycket speciella offer som hebreerbrevets författare här anknyter till. Ingenstans i nya testamentet presenteras heller denna tanke som också skulle vara en synnerligen grundläggande förändring i de messianska judarnas vanor och gudstjänstliv.

En tredje tolkningsmöjlighet är att det är Jesus som här fokuseras. Poängen är att Jesus - till skillnad från de Aronitiska prästerna - inte behöver bära fram ett försoningsoffer för hela folket varje år, utan det räcker med detta enda offer när han bar fram sin egen kropp att offeras. Paulus vill ta död på varje sådan tanke att Jesu offer på något sätt inte skulle gälla för evigt, att det skulle kunna bli gammalt eller förbrukat, ineffektivt. I sammanhanget är detta enligt min mening den mest troliga tolkningen. Den är, till skillnad från de båda övriga, i full harmoni med resten av nya testamentet både vad som sägs och framförallt vad som inte sägs. (ingenstans vänder sig någon av apostlarna mot offerandet eller offersystemet som något judarna skall sluta med nu efter Jesu offerdöd, ej heller anklagas de för detta i någon av de domstolssekvenser som finns där icke-messianska judar anklagar Paulus eller den messianska

församlingen för allt de kan, aldrig att Paulus eller någon annan skulle ha talat mot att fortsätta följa offerlagarna)

Det nya förbundets överstepräst

8¹Detta är en huvudpunkt i vad vi säger: Vi har en sådan överstepräst som sitter på högra sidan om Majestätets tron i himlen ²och som tjänar i helgedomen, det sanna tabernaklet som Herren själv har rest och inte någon människa. ³En överstepräst blir insatt för att bära fram gåvor och offer, och därför måste Kristus också ha något att bära fram. ⁴Om han nu levde på jorden vore han inte ens präst, eftersom det redan finns andra som bär fram de gåvor som lagen föreskriver.

Det här är också i harmoni med den tredje tolkningsmodellen. Det finns andra som bär fram de offer lagen föreskriver. Jesus hade med sin offerdöd inte gjort slut på de stadgars giltighet som föreskrev att bara Arons ättlingar skulle vara präster eller att de ska bära fram offer. De föreskrifterna gäller tydligen fortfarande eftersom hebréerbrevets författare säger att Jesus inte ens vore präst om han levde nu. Att det ännu bärs fram offer enligt den mosaiska lagen vänder sig hebréerbrevets författare inte heller på något sätt emot.

⁵De tjänar i den helgedom som är en skuggbild av den himmelska helgedomen, enligt den föreskrift som Mose fick när han skulle bygga tabernaklet. Gud sade: *Se till att du gör allt efter den förebild som du fick se på berget.*

⁶Men nu har Kristus ett högre prästämbete, liksom det förbund han är medlare för är bättre, eftersom det är stadfast med bättre löften.

I den här sjätte versen finns antagligen en sanning dold som de allra flesta översättningar missat. Den har att göra med hur man översätter det grekiska ordet "nennomothetai". Ordet är sammansatt av två delar "nomos" och "tithemi". Tithemi betyder i vanliga fall lägga, placera, göra och i ett icke-judiskt sammanhang betyder det "att göra en lag" eller i domstolssammanhang att stadfästa en lag (eller som här ett förbund). Men nu är sammanhanget judiskt och ordet nomos används både för lag i allmänhet och för Torah. Det är sammanhanget som måste avgöra vilken översättning som ska gälla vid varje tillfälle. I hebréerbrevet finns ordet nomos 14 gånger och varje gång har den betydelsen Torah. Likaså varje gång där det uppträder ett sammansatt ord relaterat till nennomothetai" har det alltid att göra med Torah i nya testamentet eller Septuaginta. Se mer i JNTk . Versen kan alltså översättas: "...bättre, för det här förbundet har getts som Torah på basen av bättre löften.". Jesus sa ju "Jag har kommit för att fullborda lagen. Vi har varit blinda för den enkla sanning han säger. Nya testamentet har getts oss som Torah som en fullbordan av Guds Torah. Nu är den fullständig, nu kommer inget att läggas till.

Att det nya förbundet innehåller bättre löften är inte hebréerbrevets författares uppfinning utan det finns omnämnt redan av Jeremia (Jer 31). Att ha lagen inskriven i hjärtat är bättre än att ha den bara som en yttre föreskrift. Att få sina synder evigt förlättna är bättre än att få den temporärt överskylda

⁷Ty om det första förbundet hade varit utan brist skulle det inte behövas plats för ett andra.

Det brister som tidigare påpekats på grund av att det inte kan göra människan evigt försonad med Gud på ett juridiskt hållbart sätt. Föreskrifterna är de rätta men på grund av

mänskans försvagade natur klarar hon inte av att leva i enlighet med Guds goda lag. Därför behövdes det ännu ett bättre förbund för att Gud skulle kunna fullborda sin frälsningshistoriska plan. I det nya förbundet ges vi del av den helige Ande, vi blir födda på nytt. Vi får på ett nytt sätt förmåga att leva ett heligt liv närmare Guds goda lags föreskrifter.

⁸Men Gud förebrår dem när han säger:
*Se, dagar skall komma, säger Herren,
då jag skall sluta ett nytt förbund
med Israels hus och med Juda hus,*

Det nya förbundet instiftades vid Jesu sista måltid. Jesus instiftade den med sina tolv judiska lärjungar från olika stammar av Israel och Juda. Det var med Israels hus förbundet ingicks. Hedningar (icke-judar) kan bara komma in genom att bli inympade i olivträdet, genom att bli delaktiga i samma löften genom att bli en Jesu lärjunge

⁹*inte ett sådant som jag slöt
med deras fäder den dag
jag tog dem vid handen
och förde dem ut ur
Egyptens land.
Eftersom de inte blev kvar
i mitt förbund,
brydde jag mig inte om dem,
säger Herren.*

¹⁰*Detta är det förbund
som jag efter denna tid
skall sluta med Israels hus,
säger Herren:
Jag skall lägga mina lagar
i deras sinnen
och skriva dem i deras hjärtan.
Jag skall vara deras Gud,
och de skall vara mitt folk.*

¹¹*Ingen skall längre behöva
undervisa sin landsman,
ingen sin broder och säga:
Lär känna Herren.
Ty alla skall känna mig,
från den minste bland dem
till den störste.*

¹²*Jag skall i nåd förlåta dem
deras missgärningar,
och deras synder
skall jag aldrig mer komma ihåg.*

Det här är det längsta avsnittet från gamla testamentet som citeras i hela nya testamentet. Avsnittet är grunden för att tala om ett nytt förbund.

¹³När han talar om ett nytt förbund, har han därmed förklarat att det förra är föråldrat. Men det som blir gammalt och föråldrat är nära att försvinna. (Heb 8:1-13)

"By using the term "new", he has made the first covenant "old"; and something being made old, something in the process of aging, is on its way of vanishing altogether" (JNT)

Nu ska vi då igen komma ihåg att det nya förbundet till största delen består av det gamla. Det som är föråldrat är de begränsningar som det gamla förbundet hade. Bl.a. att det inte fullt ut på ett juridiskt hållbart sätt kunde göra en mänska rättfärdig inför Gud m.m. (se tidigare kommentarer) Tack vare Jesu försoningsgärning var nu de begränsningarna i de gamla förbundet föråldrade. I det nya förbundet fanns inte dessa begränsningar. Annars var förstås hela gamla testamentet i kraft med vissa förändringar. Det helt nya med nya förbundet var att det inte bara riktade sig till Guds egendomsfolk judarna och att de som ville kliva in i Guds förbund inte längre först måste bli judiska proselyter och fullt ut följa de judiska sedvänjorna. I det nya förbundet som också går ut till hedningarna behöver inte hedningar förs judaiseras utan de får komma som de hedningar de är, utan omskärelse, utan att börja följa de judiska dietlagarna och festerna m.m.

Kapitel 9:1-10:18

Den här sektionen visar att det nya systemets system med prästerskap och offer inom vilken Jesus offrade sig själv en gång för alla är bättre för att röja vägen in till det allra heligaste för alla är bättre än det gamla förbundets system och ersätter detta. (JNTk)

Det gamla förbundets gudstjänst

9¹Det första förbundet hade alltså sina föreskrifter för gudstjänsten och sin jordiska helgedom. ²I tabernaklet inreddes ett främre rum som kallades det heliga. Där stod ljusstaken och bordet med skådebröden. ³Bakom den andra förlåten fanns ett rum som kallades det allra heligaste. ⁴Dit hörde det förgyllda rökelsealtaret och förbundsarken, som på alla sidor var överdragen med guld. I den fanns en guldkruka med mannat, Arons stav som hade grönskat och förbundets tavlor. ⁵Ovanpå arken stod härlighetens keruber som överskuggade nådstolen. Men detta skall jag inte nu gå in på i detalj.

Så blev det ordnat. I det främre rummet går alltid prästerna in och förrättar sin tjänst. ⁷I det andra rummet går endast översteprästen in en gång om året, och då aldrig utan blod, som han bär fram för sina och för folkets oavsiktliga synder. ⁸Därmed visar den helige Ande att vägen till det allra heligaste ännu inte har uppenbarats, så länge det främre rummet består.

I det allra heligaste var Guds närvaro. Vägen dit var alltså stängd för alla andra förutom för översteprästen och då bara för en dag om året och bara om han kom med försonande blod för sina synder.

⁹Detta är en bild av den tid som nu är: gåvor och offer frambärs, men de kan inte fullkomligt rena samvetet hos dem som offerar. ¹⁰Liksom när det gäller mat och dryck och olika slags reningar, (alt. för de innefattar bara regulationer om mat och dryck och olika ceremoniella reningar) så är det här fråga om yttre föreskrifter fram till tiden för en bättre ordning. (Heb 9:6-10)

Verserna 11-15:

Här visar hebréerbrevets författare åter att det nya förbundets överstepräst och offer är bättre än under det gamla förbundet. Det betyder inte att det gamla var dåligt, bara att det nya är ännu bättre.

Kristus som överstepräst

¹¹Men nu har Kristus kommit som överstepräst för det goda som vi äger. Genom det större och fullkomligare tabernakel som inte är gjort med händer, det vill säga som inte tillhör den här skapelsen, ¹²gick han en gång för alla in i det allra heligaste, inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning. ¹³Om nu redan blod av bockar och tjurar och askan från en kviga, stänkt på de orena, helgar till yttre renhet, ¹⁴hur mycket mer skall då inte Kristi blod rena våra samveten från döda gärningar, så att vi tjänar den levande Guden. Ty Kristus har genom den evige Ande framburit sig själv som ett felfritt offer åt Gud.

¹⁵Därför är Kristus medlare för ett nytt förbund, för att de kallade skulle få det utlovade eviga arvet, sedan han genom sin död hade friköpt oss från överträdelserna under det första förbundet.

De understreckade avsnitten är exempel på hur det nya förbundet är ännu bättre (effektivare, uppnår mer) än det gamla

Med avseende på det nya förbundet så är Messias a) medlare b) den vars död satte det i kraft. Men med avseende på det gamla så betalade Jesu offerdöd även för de synder som juridiskt sett bara fått ett temporärt överskylande via djuroffren i gamla förbundet. (JNTk)

Det "utlovade eviga arvet" syftar på de löften Gud gett Adam, Noa, Abraham och Mose men som synden hindrade dem att få (1 Mos 2:9,16-17;3:22; 9:16; 13:15; 15:7; Gal 3:6-4:7). De som accepterar Jesu en-gång-för-alla försoningsdöd får ta emot det utlovade eviga arvet.(JNTk).

¹⁶Där det finns ett testamente, måste det tillkännages att den som har upprättat det är död. ¹⁷Först när han dör blir testamentet giltigt. Det träder inte i kraft så länge han lever. ¹⁸Därför har inte heller det första förbundet instiftats utan blod. ¹⁹När Mose hade förkunnat alla lagens bud för hela folket, tog han blodet från kalvar och bockar tillsammans med vatten, scharlakansröd ull och isop och stänkte på själva bokrullen och på allt folket. ²⁰Han sade: *Detta är förbundets blod, det förbund som Gud har befallt er att hålla.* ²¹På samma sätt stänkte Mose blod på tabernaklet och på alla föremål som hörde till gudstjänsten. ²²Så renas enligt lagen nästan allt med blod, och utan att blod utgjuts ges ingen förlåtelse. ²³Alltså måste avbilderna av de himmelska tingen renas med dessa medel, men de himmelska tingen själva renas med bättre offer än de medlen. ²⁴Ty Kristus gick inte in i en helgedom som är gjord med händer och som bara är en bild av den verkliga helgedomen. Han gick in i själva himlen för att nu träda fram inför Guds ansikte för vår skull. ²⁵Inte heller gick han in för att offra sig många gånger, så som översteprästen varje år går in i det allra heligaste med blod som inte är hans eget. ²⁶I så fall hade han varit tvungen att lida många gånger alltsedan världens grund blev lagd. Men nu har han trätt fram en gång för alla vid tidernas slut för att genom sitt offer utplåna synden. ²⁷Och liksom det är bestämt om människan att hon *en* gång skall dö och sedan dömas, ²⁸så blev Kristus offerad en gång för att bära mångas synder, och han skall en andra gång träda fram, inte för att bära synd utan för att frälsa dem som väntar på honom. (Heb 9:11-28)

Kapitel 10

Huvudtemat i detta kapitel är Jesu en-gång-för-alla försoningsdöd

Lagen innehåller endast en skugga av det goda som kommer och inte tingen i deras verkliga gestalt. (*For the Torah has in it a shadow of the good things to come, but not the actual manifestations of the originals (JNTk)*). Därför kan lagen aldrig genom samma offer som ständigt år efter år frambärs, fullkomna dem som träder fram. ²Skulle man inte annars ha upphört att offra? De som förrättar offertjänsten skulle då redan en gång för alla ha blivit renade och inte längre haft några synder på sitt samvete. ³Men nu ligger i dessa offer en årlig påminnelse om synder.

(att det talas om en årlig och inte daglig är att författaren talar om den stora försoningsdagens offer (läs om alla offer där - mycket speciellt) där hela folkets medvetna och omedvetna synder bekändes och försonades med speciella offer. Det var alltså endast på denna dag översteprästen hade tillträde till det allra heligaste)

⁴Ty det är omöjligt att tjurars och bockars blod skulle kunna utplåna synder.

Från människornas perspektiv gavs förlåtelse eftersom Gud i sitt ord garanterade full förlåtelse, men den var inte för alltid inte fullt juridiskt hållbar (ett djur kan inte ersätta en mänska) men djuroffrena gav en temporär förlåtelse och människorna kunde leva förlåtna och fröjda sig i sin Gud

⁵När Kristus träder in i världen säger han därför:

*Offer och gåvor begärde du inte,
men en kropp har du berett åt mig.*

⁶Brännoffer och syndoffer
gladde dig inte.

⁷Då sade jag: Se, jag har kommit, Gud,
för att göra din vilja.

I bokrullen är det skrivet om mig.

⁸Först säger han: ”Offer och gåvor, brännoffer och syndoffer begärde du inte och gladde dig inte”, fast de bärs fram enligt lagen. ⁹Sedan säger han: ”Se, jag har kommit för att göra din vilja.” Så upphäver han det första för att fastställa det andra.

¹⁰Och i kraft av denna vilja är vi helgade genom att Jesu Kristi kropp blev offerad en gång för alla.

¹¹Alla andra präster står dag efter dag och förrättar sin tjänst och bär gång på gång fram samma offer, som aldrig kan ta bort synderna. ¹²Men Jesus har framburit ett enda syndoffer för alla tider, och han har satt sig på Guds högra sida ¹³och väntar nu på att hans fiender skall läggas som en fotpall under hans fötter. ¹⁴Genom ett enda offer har han för alla tider gjort dem som helgas fullkomliga. ¹⁵Om detta vittnar också den helige Ande för oss. Först säger han:

det fullkomliga offret - Jesus - offerades inte i enlighet med alla föreskrifter i lagen. Men det var ett annorlunda offer utfört på andra premisser. Han bar fram sin egen kropp. Denna offerhandling krävde. Det författaren genom hela hebréerbrevet visar på är att Jesu offer var ett giltigt offer. Ett offer som kunde föra till målet Guds intentioner att fullt ut försona mänskan med sig själv. När detta offer utfördes sattes en del föreskrifter ur lagen ur spel temporärt åtminstone, eller snarare det skedde på ett sätt som nog fanns angivet i lagen men

det var genom ett alternativt prästämbete - efter Melkisedeks sätt, det var genom att bära fram sin egen kropp - inte djuroffer. Det gav försoning inte främst för det jordiska tabernaklet (templet) utan framförallt i den himmelska sanna helgedomen.

Om författarens avsikt hade varit att säga att nu när Jesus kommit är det en hädelse att fortsätta med det levitiska offersystemet, skulle han säkert ha sagt det. Men det är inte det han vill få fram (skulle det vara hans avsikt skulle det vara så lätt - och viktigt - att otvetydigt få fram detta). Nej han visar hela tiden på även om Jesu offerdöd inte skedde enligt de levitiska offerlagarna så skedde det enligt lagens forskrifter och förutsägelser, men genom ett alternativt prästerskap och genom ett alternativt offer (ett mänskoffer, Jesu egen kropp). Men det skedde i samklang med lagen och gav en effekt som långt överträffade allt vad det levitiska offersystemet kunde.

Huruvida det levitiska offersystemet ända kan eller skall fortsätta är inte detta brevs egentliga samtalsämne. Det mycket anmärkningsvärda om man menar att alla djuroffer vore en styggelse/hädelse efter Jesu offerdöd är att något sådant aldrig sägs eller antyds varken av Jesus inte före och inte efter sin död, inte av någon av brevörfattarna, eller i apostlagärningarna. Inte heller anklagas någon av apostlarna eller Jesus för att lära att nu var offerväsendet hädelse. Ett sådant påstående skulle givetvis av de icke-messianska judarna ansetts som den grövsta hädelse - att påstå att de eviga föreskrifter som getts Israels folk om offerväsendet inte skulle gälla mera. I apostlagärningarna kommer det dessutom tydligt fram vid två tillfällen att Paulus offrade i templet.

Olika alternativ är att syndoffren inte mer skulle utföras, eller att offrena på stora försoningsdagen inte skulle utföras. Men problemet är att något sådant aldrig sägs ut (synnerligen anmärkningsvärt) och att som sagt Paulus fortsatte att offra. När lärjungarna under den första tiden höll till vid templet så föll det dem heller aldrig in att undervisa om att offerväsendet borde upphöra. Igen extremt märkligt om offerväsendet nu skulle vara närmast hädelse.

Nu finns inget tempel, så problemet är inte aktuellt. För de som är icke-judar är problemet heller inte aktuellt. Men frågeställningen blir aktuell om/när judarna bygger upp templet på nytt. Hur ska vi då som kristna ställa oss till detta och för de som är messianska judar: hur ska de ställa sig till detta. Jag vill hävda att ett studium av vad Bibeln säger och framförallt vad den inte säger gör att svaret inte är så självklart som man skulle kunna tro.

¹⁶Detta är det förbund
som jag skall sluta med dem
efter denna tid säger Herren.

Och sedan:

Jag skall lägga mina lagar
i deras hjärtan

och skriva dem i deras sinnen,

¹⁷och deras synder och överträdelser
skall jag aldrig mer komma ihåg.

¹⁸Och där synderna är förlättna behövs det inte längre något syndoffer. (Heb 10:1-18)

Men här sägs i alla fall att det inte längre behövs några offer. Ja, vad säger hebréerbrevets författare egentligen?

Skulle nya testamentet i övrigt också säga att fr.o.m. nu var offersystemet en hädelse skulle det givetvis vara rätt att tolka denna vers på detta sätt. Jag listar nu några tänkbara alternativ

1/ Hela offerväsendet "förbjuds" med motiveringen att det nu är en hädelse att offra något djur efter Jesu fullbordade verk på korset.

- denna slutsats motsägs av framförallt vad varken Jesus eller apostlarna undervisar eller tar strid om med de icke-messianska judarna samt att det två gånger står att Paulus offrade i templet, samt att den gången då han greps i templet och anklagades för att ha tagit med sig en grek in på tempelområdet. Om Paulus skulle ha yttrat eller ens antytt att tempeltjänsten nu var en styggelse för Gud vore det förstås det som skulle ha orsakat som "Paulus ville orena vårt tempel..." eller något i den stilen

2/ Endast syndoffren och eventuellt skuldoffren. Det fanns ju många andra offer i offersystemet än syndoffer, bl.a. brännoffer som offrades som en akt av tillbedjan till Gud samt olika matoffer som offrades som en tacksamhets- och tillbedjanshandling.

- Detta alternativs främsta svaghet är att det ingen annanstans tydligt undervisas om att fr.o.m. nu skall syndoffren upphöra samt att Paulus uttryckligen anges ha offrat också syndoffer i templet.

3/ Det som hebréerbrevets författare talat om är ju ceremonierna vid den stora försoningsdagen. Alltså är det kanske syndoffren vid just den ceremonin som skall lämnas bort då översteprästen med offerblod brukar gå in i det allra heligaste.

- svagheten med detta alternativ är att hebréerbrevets författare inte tydligt anger att denna ceremoniella ändring borde nu ske. Han uttrycker sig för allmänt för att specifikt tänka bara på denna ceremoni

4/ Det som hebréerbrevets författare helt enkelt säger är att nu behövs det inget mer syndoffer för att vi/Gud ska kunna nå målet: fullkomlig, för evigt juridiskt hållbar, försoning med Gud så att vi frimodigt med samvetet renat från alla dess anklagelser kan komma in inför nådens tron (nådstolen, Guds närvaro i det allra heligaste). Det är ju detta som varit ett av huvudteserna hebréerbrevets författare velat få fram nämligen att till skillnad från djuroffrena så räckte det med ett en-gång-för-alla offer som Jesus själv bar fram. Det är på basen av detta offer som vi kan veta att vi är fullkomnade så att vi kan komma in i Guds närhet. En annan huvudtanke har ju varit att Jesu offer var ett alternativ till det aronitiska offersystemets möjligheter. Hebréerbrevets författare konstaterar ju i början av brevet att Jesus inte ens skulle platsa som en präst eftersom han inte var av Arons släkt. Så det tyder också på att hebréerbrevets författare inte ansåg att Jesus hade gjort slut på det aronitiska offerväsendets existensberättigande utan att det fortsatte - och rätt så.

Kunde då offerväsendet verkligen fortsätta utan att vara hädelse? Ja ifall Jesu väg var en alternativ väg som till skillnad från det aronitiska offerväsendets möjligheter kunde leda ända fram till målet. Det var inte en konfronterande väg, men en kompletterande väg.

Hebréerbrevets författare konstaterade att offrena var en ständig påminnelse om synd. Det kunde de fortsätta att vara samtidigt som man nu skulle veta att det som kan rena slutgiltigt från synd är Jesu försoningsgärning.

Ett sådant alternativ som att man skulle ha fortsatt att offra utan att sätta sin tillit till Jesus/tro på honom finns inte. Inte på ett sådant sätt att man ändå skulle kunna ha det bra med Gud. Endast Jesu försoningsgärning kan i egentlig mening förlåta synder. Offer gjorda i

otro är till ingen nytta och efter Jesu död kan man inte offra i tro utan att sätta sin tillit till vad Jesus gjort - det fullkomliga offret dit vart alla andra offer pekar.

Inom kristenheten finns också liknade förhållanden. Vi tror att vi blir förlåtna när vi bekänner våra synder, men ändå har vi nattvard, bikt, m.m. som vi också lär ger syndernas förlåtelse

- *ett problem är bl.a. vers 9 som verkar uttryck att han tar bort det gamla systemet. Det är ju åtminstone helt klart att i det långa loppet är det enda offer som betyder någonting Jesu offer. På det sättet så har ju det som är bättre satt det som är sämre på undantag. Men huruvida det betyder att det andra (aronitiska) systemet direkt var en hädelse och inte skulle alls tillåtas vara i bruk mera är en helt annan fråga. Problemen med en sådan slutsats har kommenterats i de första alternativen*

Vilken av dessa alternativ som är det rätta är ingen självklarhet, ingen är utan problem, men åtminstone finns det skäl att iklä sig en viss ödmjukhet och tänka efter lite innan man dogmatisk hävdar varken det ena eller det andra.

Uppmuntran till tro och kärlek

¹⁹Bröder, i kraft av Jesu blod kan vi nu frimodigt gå in i det allra heligaste ²⁰på den nya och levande väg som han har öppnat för oss genom förlåten, det vill säga sitt kött. ²¹Vi har en stor präst över Guds hus. ²²Låt oss därför med uppriktigt hjärta gå fram i full trosvisshet, med ett hjärta som är renat från ett ont samvete och med en kropp som är badad i rent vatten. ²³Låt oss orubbligt hålla fast vid hoppets bekännelse, ty den som har gett oss löftet är trofast. (Heb 10:19-23)

Här kommer ett par exempel på hur det nya är bättre än det gamla. Det som översteprästen bara fick göra en gång om året med offerblod framför sig får nu varje mänska som sätter sin förtröstan på Jesu försoningsverk göra så ofta han/hon vill. Genom Jesu offer kunde Gud uppnå det som inte kunde uppnås genom det aronitiska offersystemet.

Varning för avfall

²⁶Men om vi syndar med vett och vilja sedan vi fått kunskap om sanningen, finns det inte längre något offer för synder, ²⁷utan en fruktansvärd väntan på domen och en förtärande eld, som skall uppsluka motståndarna. ²⁸Den som förkastar Mose lag skall utan förbarmande dö, om två eller tre vittnar mot honom.

Fortfarande är Mose lag i kraft. Men med förändringar efter Jesu försoningsdöd.

²⁹Hur mycket strängare straff tror ni då inte den skall förtjäna som trampar Guds Son under fötterna och håller förbundets blod för orent, det blod som har helgat honom, och som smädar nådens Ande? ³⁰Vi känner honom som har sagt: *Min är hämnden, jag skall utkräva den*, och vidare: *Herren skall döma sitt folk*. ³¹Det är fruktansvärt att falla i den levande Gudens händer. (Heb 10:26-31)

Kapitel 11

Detta kapitel kan kallas trons kapitel och det belyser det som borde vara självklart, men som inte alltid är det. Gamla testamentets hjältar levde av tro precis som nya testamentets. Mose lag lär inte ut lagiskhet, utan att man skall leva av och i tro!

Genom tron fick fäderna sitt vittnesbörd. ³Genom tron förstår vi att världen har skapats genom ett ord från Gud, så att det vi ser inte har blivit till av något synligt.

⁴Genom tron bar Abel fram ett bättre offer åt Gud än Kain, och genom tron fick han det vittnesbördet att han var rättfärdig, eftersom Gud själv bekände sig till hans offer. Och genom tron talar han, fastän han är död. ⁵Genom tron togs Hanok bort utan att möta döden. Och man fann honom inte mer, ty Gud hade tagit honom till sig. Innan han togs bort, hade han fått det vittnesbördet att han funnit nåd hos Gud. ⁶Men utan tro är det omöjligt att behaga Gud. Ty den som kommer till Gud måste tro att han är till och belönar dem som söker honom. ⁷I tron byggde Noa i helig fruktan en ark för att rädda de sina, sedan Gud hade varnat honom för det som ingen ännu hade sett. Genom tron blev han världen till dom och ärvde den rättfärdighet som kommer av tro.

⁸I tron lydde Abraham, när han blev kallad att dra ut till det land som han skulle få i arv, och han begav sig i väg utan att veta vart han skulle komma. ⁹I tron levde han som främling i det utlovade landet. Han bodde i tält tillsammans med Isak och Jakob, som var medarvingar till samma löfte. ¹⁰Ty han väntade på staden med de fasta grundvalarna, den som Gud har format och skapat. ¹¹Genom tron fick också Sara kraft att bli mor för en avkomma fast hon var överårig. Hon litade på honom som hade gett löftet. ¹²Därför fick också en enda man barn, talrika som stjärnorna på himlen och oräkneliga som sandkornen på havets strand, detta trots att han var så gott som död.

¹³I tron dog alla dessa utan att ha fått det som var utlovat. Men de såg det i fjärran och hälsade det och bekände sig vara gäster och främlingar på jorden. ¹⁴De som talar så visar därmed att de söker ett hemland. ¹⁵Om de hade menat det land som de gått ut ifrån, hade de tillfälle att vända tillbaka dit. ¹⁶Men nu längtade de till ett bättre land, det himmelska. Därför blygs inte Gud för att kallas deras Gud, ty han har ställt i ordning en stad åt dem.

¹⁷I tron bar Abraham fram Isak som offer, när han blev satt på prov. Ja, sin ende son bar han fram som offer, fastän han hade fått löftena. ¹⁸Och till honom hade Gud sagt: *Genom Isak skall du få dina efterkommande.* ¹⁹Abraham räknade med att Gud hade makt till och med att uppväcka från de döda. Därifrån fick han honom också tillbaka, bildligt talat. ²⁰I tron gav Isak sin välsignelse åt Jakob och Esau för kommande tider. ²¹I tron välsignade den döende Jakob var och en av Josefs söner och tillbad, lutad mot änden av sin stav. ²²I tron påminde Josef, när han låg för döden, om Israels barns uttåg och gav befallning om vad som skulle göras med hans ben.

²³I tron hölls Mose efter sin födelse gömd av sina föräldrar i tre månader. De såg att det var ett vackert barn och lät sig inte skrämmas av kungens påbud. ²⁴I tron vägrade Mose som vuxen att låta sig kallas Faraos dotterson. ²⁵Han valde att hellre bli illa behandlad tillsammans med Guds folk än att en kort tid leva i syndig njutning. ²⁶Han räknade Kristi smälek som en större rikedom än Egyptens alla skatter, ty han hade sin blick riktad på lönen. ²⁷Genom tron lämnade han Egypten utan att frukta för kungens vrede. Därför att han liksom såg den Osynlige härdade han ut. ²⁸I tron firade han påsken och beströk dörrposterna med blod, för att fördärvaren inte skulle röra vid deras förstfödda. ²⁹I tron gick folket genom Röda havet som på torr mark, men när egyptierna försökte, dränktes de. ³⁰Genom tron föll Jerikos murar, sedan man hade gått runt omkring dem i sju dagar. ³¹Genom tron undgick skökan Rahab att gå under tillsammans med dem som inte trodde, eftersom hon hade tagit emot spejarna som vänner.

³²Vad skall jag säga mer? Jag skulle inte hinna med att berätta om Gideon, Barak, Simson och Jefta, om David, Samuel och profeterna. ³³Genom tron besegrade de kungariket, skipade rätt, fick löften uppfyllda, täppte till lejons gap, ³⁴släckte rasande eld och undkom svärdsegg. De var svaga men blev starka, de blev väldiga i strid och drev främmande härar på flykten. ³⁵Kvinnor fick tillbaka sina döda genom uppståndelse. Andra torterades, och de vägrade att låta sig befrias för att få en bättre uppståndelse. ³⁶Andra utstod hån och gisselslag, ja, även bojor och fängelse. ³⁷De blev stenade, söndersågade eller dödade med svärd. De gick omkring i fårskinn och gethudar, led brist, blev plågade och misshandlade. ³⁸Världen förtjänade inte att hysa dem. De irrade omkring i öknar och på berg, i grottor och hålor. ³⁹Och fast alla dessa hade fått vittnesbördet att de trodde, fick de inte det som var utlovat. ⁴⁰Ty Gud har förutbestämt något bättre åt oss: först tillsammans med oss skall de nå målet. (Heb 11:2-40)

När vi alltså har en så stor sky av vittnen omkring oss, låt oss då lägga bort allt som tynger, och särskilt synden som snärjer oss så hårt, och löpa uthålligt i det lopp som vi har framför oss. ²Och låt oss ha blicken fäst vid Jesus, trons upphovsman och fullkomnare, som i stället för den glädje som låg framför honom utstod korsets lidande utan att bry sig om skammen och som nu sitter på högra sidan om Guds tron. ³Tänk på honom som måste uthärda sådan fiendskap från syndare, annars tröttnar ni och tappar modet.

⁴Ännu har ni inte gjort motstånd ända till blods i er kamp mot synden. ⁵Ni har glömt den uppmaning ni får som söner:

*Min son, förakta inte Herrens tuktan
och tappa inte modet,
när du tuktas av honom.*

*⁶Ty den Herren älskar tuktar han,
och han agar var son
som han har kär. (Heb 12:1-6)*

Här kommer det också igen fram att i det nya förbundet är det inte likgiltigt hur man förhåller sig till synden. Vi ska stå emot den - till blods. Attityden, vad spelar det för roll vad jag gör - det finns ju nåden - är en fruktansvärd obiblisk, upprorisk tanke.

Ni har inte kommit till ett berg som man kan ta på och som står i brand, inte till töcken, mörker och storm, ¹⁹inte till basunljud och till en röst som talade så att de som hörde den bad att få slippa höra mer. ²⁰Ty de uthärdade inte befallningen: Även om det är ett djur som rör vid berget, skall det stenas. ²¹Så förfärande var synen att Mose sade: *Jag är förskräckt och skälver.* ²²Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till änglar i mångtusental, ²³till en högtidsskara, en församling av förstfödda som har sina namn skrivna i himlen, till en domare som är allas Gud och till andarna hos de rättfärdiga som nått fullkomningen. ²⁴Ni har kommit till det nya förbundets medlare, Jesus, och till det renande blodet som talar starkare än Abels blod.

²⁵Se till att ni inte avvisar honom som talar. Ty om inte de kunde komma undan, som avvisade honom när han varnade dem här på jorden, hur mycket mindre skall då vi kunna det, om vi vänder oss bort från honom som varnar oss från himlen. ²⁶Den gången kom hans röst jorden att skaka, men nu har han lovat och sagt: *Än en gång skall jag komma inte bara jorden utan också himlen att skaka.* ²⁷Orden ”än en gång” visar att det som skakar skall försvinna, eftersom det är skapat, för att det som inte kan skaka skall bestå. ²⁸Då vi alltså får ett rike som inte kan skaka, låt oss vara tacksamma och tjäna Gud efter hans vilja, med vördnad och fruktan. ²⁹Ty vår Gud är en förtärande eld. (Heb 12:18-29)

Gudsfruktan är inte enbart något som hörde gamla förbundet till. I det gamla förbundet talade Gud till/genom Mose. I det nya förbundet talar Gud genom Mose och Jesus. Man kan inte hålla fast vid bara Mose, inte heller bara vid delar av vad Jesus sa och förkasta gamla testamentet eftersom Jesus inte förkastade det, utan snarare stadfäste det, gav det sitt erkännande och dess rätta tolkning - som ofta var strängare än fariséernas.

Låt er inte föras bort av alla slags främmande läror. Ty det är gott att bli styrkt i sitt hjärta genom nåd och inte genom föreskrifter om (*ceremoniell*) mat. Dessa har inte varit till någon nytta för dem som har befattat sig med sådana.

Det enda föreskrifter som diskuterats genom hela hebréerbrevet har gällt offersystemet med dess ceremoniallagar. Här är det även den maten det är fråga om. Det var inte heller fråga om huruvida föreskrifter för den ceremoniella maten skulle styrka utan huruvida den ceremoniella maten (som prästerna, men även de vanliga människorna delvis fick äta) skulle styrka eller ej. Här gäller argumentationen igen inte egentligen en konfrontation utan här argumenterar igen Paulus för något som är bättre.

"Do not be carried away by various strange teachings; for what is good for the heart to be strengthened by grace, not by foods. People who have made these the focus of their lives have not benefited thereby (JNT)

¹⁰Vi har ett altare från vilket tabernaklets tjänare inte har rätt att äta. ¹¹Ty kropparna från de djur, vilkas blod översteprästen bär in i det allra heligaste som syndoffer, bränns upp utanför lägret. ¹²Därför har också Jesus lidit utanför stadporten, för att han genom sitt eget blod skulle helga folket. ¹³Låt oss därför gå ut till honom utanför lägret och bära hans smälek. ¹⁴Ty här har vi inte någon stad som består, men vi söker den stad som skall komma. ¹⁵Låt oss därför genom honom alltid frambära lovets offer till Gud, en frukt från läppar som prisar hans namn. ¹⁶Och glöm inte att göra gott och dela med er, ty sådana offer har Gud behag till. (Heb 13:9-16)

Ja, låt oss göra det

Subjekt eller objekt genitiv (Vår eller Jesu tro)

Plockat från kommentaren till galaterbrevet.

Nästa knivighet är att "tro på Jesus" lika bra kan översättas med "Jesu tro". Det betyder då inte att Jesus anser det för sannolikt att Fadern finns utan Jesu tro(fasthet) och lydnad gentemot Fadern. Det som skall avgöra vilken väg man ska översätta detta styrs av sammanhanget.

För det första måste vi på nytt konstatera att tro (grek: *pistis*, hebr *emunah*) i den hebreiska kulturen uttrycker dels tillit att lita på och att vara trofast och trogen. Det är i den grekiska kulturen tro betyder att hålla något för sannolikt. (Se bl.a. Gal 2:16c; Apg 3:16 JNTk).

Ordagrant står det ... "förutom tro av Jesus Kristus" (*dia pisteôs Iêsou Chrisou*). Problemet vi ska fokusera på här är: vems tro talas det om Jesu eller vår?

Det är nämligen inte självklart eftersom uttrycket kan tolkas endera som objektiv genitiv eller som subjekt genitiv.

I subjekt genitiv är det substantivet (Jesus) som producerar handlingen. I denna vers skulle det innebära översättningen: "Jesu Kristi tro(fasthet)". Alltså vad Jesus gjorde när Han blev vårt offerlamm.

I objekt genitiv är det substantivet (Jesus) som mottar handlingen. Då blir alltså översättningen den vanliga "vår tro på Jesus Kristus". (se mer Rom 3:22 JNTk)

I de allra flesta översättningar har man valt alternativet "vår tro på Jesus Kristus". Då blir slutsatsen snarast att det blir vår mentala tro på att Jesus var Guds Son och att Han dog för våra synder avgörande. Då får "tro" också närmast den grekiska betydelsen. Ofta görs då också kontrasten till laggärningar och så har man fullbordat missuppfattningen att det gäller bara att mentalt tro att göra det som är rätt och lyda lagen blir då närmast en belastning.

Men väljer man subjekt genitiv blir det avgörande Jesu Krist trofasthet som vårt offerlamm. Den förlåtelse Han ger som en gåva får var och en sedan ta emot av nåd genom tro. Tidigare, innan Jesu död och uppståndelse var det också meningen att man skulle ta emot förlåtelse av nåd genom tro p.g.a. djuroffrens ställföreträdande död.

I avsnitt som är klara när Paulus använder *pistis* (tro) följt av ett genitiv substantiv så förutsätter det alltid subjekt genitiv, aldrig objekt genitiv t.ex. Rom 3:3 Guds trofasthet, Rom 4:12 "den tro som vår fader Abraham hade"

Här kommer den här versen översatt med såväl subjekt- som objektgenitiv m.m.

"Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig (tillräknad rättfärdighet) genom att lagiskt hålla sig till paragrafer som finns i lagen utan genom Jesu Krist tro så har också vi satt vår tilltro till Kristus Jesus så att vi ska stå som rättfärdiga tack vare Jesu Kristi trofasthet och inte genom lagiskhet"

I denna vers Gal 2:16. Delar alltså Paulus upp den frälsande tron till att bestå av Jesu tro(fasthet) som offerlamm och vår tro (tillit och lydnad) som förtröstar på honom. Genom

denna översättning får den här versen logik och mening, vilken den till endel saknar om man översätter enbart med objekt genitiv. Halleluja! Herre låt oss se undren i din lag.

Jesu trohet ända in i döden blev den objektiva grund på vilken Gud kunde göra rättfärdighet åtkomlig till andra mänskliga varelser - villkoret var att de vandrade i tro gentemot honom sökte rättfärdigheten via Jesus genom att ta emot den som en fri gåva. Denna gåva ska sedan leda till ett liv i alltmera harmoni med Guds lag - inte till ett liv där man struntar i den.

Tro-gärningar - (Jakobs brev)

Jakob är i hela sitt brev tydlig vad gäller huruvida man kan vandra i trohet gentemot Gud/Jesus och samtidigt inte bry sig om Guds bud/en kärlek verksam i handling. Tro utan gärningar är död!

Var ordets görare, inte bara dess hörare, annars bedrar ni er själva. ²³Om någon är ordets hörare och inte dess görare, liknar han en man som betraktar sitt ansikte i en spegel, ²⁴och när han har sett sig själv i den, går han sin väg och glömmer genast hur han såg ut. ²⁵Den som däremot blickar in i frihetens fullkomliga lag och blir kvar i den och inte är en glömsk hörare utan en verklig görare, han blir salig i sin gärning.

²⁶Om någon menar sig tjäna Gud men inte tyglar sin tunga utan bedrar sitt hjärta, så är hans gudstjänst ingenting värd. ²⁷Men att ta sig an föräldralösa barn och änkor i deras nöd och hålla sig obesmittad av världen, det är en gudstjänst som är ren och fläckfri inför Gud och Fadern. (Jak 1:22-27)

Jakob varnar för självbedrägeri

Tron utan gärningar är död

2¹Mina bröder, ni kan inte tro på vår Herre Jesus Kristus, den förhärligade, och på samma gång göra skillnad på människor (Jakob 2:1)

Om ni uppfyller den konungliga lagen enligt Skriften: *Du skall älska din nästa som dig själv*, då handlar ni rätt. ⁹Men om ni gör skillnad på människor begår ni synd, och lagen överbevisar er om att ni är överträdare. ¹⁰Ty den som håller hela lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt. ¹¹Han som har sagt: *Du skall inte begå äktenskapsbrott*, har också sagt: *Du skall inte mörda*. Om du inte begår äktenskapsbrott, men mördar, är du en brottsling. ¹²Tala och handla så som den som skall dömas efter frihetens lag. ¹³Ty domen skall utan barmhärtighet drabba den som inte har visat barmhärtighet. Men barmhärtigheten triumferar över domen. (Jakob 2:8-13)

Gärningarna visar att det finns tro

¹⁴Mina bröder, vad hjälper det om någon påstår sig ha tro men saknar gärningar? Kan väl en sådan tro frälsa någon? ¹⁵Om en broder eller syster inte har kläder och saknar mat för dagen ¹⁶och någon av er säger till dem: ”Gå i frid, klä er varmt och ät er mätta”, men inte ger dem vad kroppen behöver, vad hjälper det? ¹⁷Så är också tron i sig själv död, när den är utan gärningar.

¹⁸Nu säger kanske någon: ”Du har tro.” – Ja, men jag har också gärningar. Visa mig din tro utan gärningar, så skall jag visa dig min tro genom mina gärningar. ¹⁹Du tror att Gud är en. Det gör du rätt i. Också de onda andarna tror det, och bävar.

Här anspelas på den judiska trosbekännelse Hör o Israel HERREN din Gud, HERREN är en. Det räcker alltså inte med att ha en dogmatiskt rätt trosbekännelse

²⁰Men vill du inte inse, du tanklösa människa, att tron utan gärningar är död? ²¹Blev inte vår fader Abraham erkänd som rättfärdig genom gärningar, när han bar fram sin son Isak på altaret? ²²Du ser att hans tro samverkade med hans gärningar och att det var genom

gärningarna som tron blev fullbordad. ²³Så uppfylldes Skriften som säger: *Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet*, och han kallades Guds vän. ²⁴Ni ser alltså att en människa erkänns som rättfärdig genom gärningar och inte bara genom tro. ²⁵Blev inte skökan Rahab på samma sätt erkänd som rättfärdig genom gärningar, när hon tog emot sändebuden och förde ut dem en annan väg? ²⁶Liksom kroppen utan ande är död, så är tron utan gärningar död. (Jakob 2:14-26)

Vi begår alla många fel.(Jakob 3:2)

Förtala inte varandra, bröder. Den som förtalar sin broder eller dömer sin broder förtalar och dömer lagen. Men om du dömer lagen är du inte lagens görare utan dess domare. ¹²Det finns bara en lagstiftare och domare, han som har makt att frälsa och förgöra. Men vem är du, som dömer din nästa? (Jakob 4:11-12)

Den som vet att göra det goda men inte gör det, han syndar. (Jakob 4:17)

Om lagen i Petrus brev

Om ni ropar ”Fader” till honom, som opartiskt dömer var och en efter hans gärning, så vandra här i gudsfruktan under er tid som främlingar. (1 Petr1:17)

Det är den rätta lönen för deras laglöshet, onda som de är. De njuter av att festa mitt på ljusa dagen. De är smutsfläckar och skamfläckar, där de vid sina kärleksmåltider festar och frossar tillsammans med er. (2 Petr 2:13)

Därför, mina älskade, då ni redan vet detta, var på er vakt, så att ni inte dras med i de laglösas villfarelse och förlorar ert fäste. ¹⁸Väx i stället till i nåd och kunskap om vår Herre och Frälsare Jesus Kristus (2 Petr 3:17)

Här kommer det fram att Petrus liksom alla andra bibliska författare inte för fram någon - det spelar ingen roll fast vi syndar, det finns ju nåden - filosofi. Att vara laglös syftar i första hand på Torahlös, att inte bry sig om och underordna sig Bibelns föreskrifter. Att dras med i de laglösas villfarelse innebär bl.a. att dras med i den ström som säger att det spelar inte så stor roll vad Bibeln säger - speciellt inte vad gamla testamentet säger.

Lagens omvandling när Jesus kom

(Se kommentar Gal 3:23b JNT)

Lagparagraferna i GT är inte temporära. Jesus upphävde inte dessa när Han kom (Matt 5:17 JNTk). Men en del saker förändrades nog:

- *offersystemet. Se Hebr 7-10 + JNTk.*
- *En del straff har tagits bort för dem som förenats med Messias (Gal 3:10-13, JNTk)*
- *Den Helige Andes roll har gjorts mer tydlig (Joh 14:26; 15:26; Rom 8:1-13 JNTk)*
- *Förhållandet mellan judar och hednakristna i den messianska församlingen (Apg 15:1-29; Ef 2:11-22 JNTk)*
- *Nya testamentet har getts som Torah (Heb 8:6 JNTk)*

Ändå är det så att de flesta av alla föreskrifter och paragrafer förblir desamma även om en del prioriteringar har omgrupperats (Gal 2:12bN, Joh 7:22-23)

Dock, som det kommer fram i Apg så skall ju inte hedningar som blir frälsta bli judar. Det betyder att hedningar inte behöver följa de judiska dietlagarna m.m.

Om lagen i Judas brev

Ty hos er har det nästlat sig in vissa personer. Om dem är det redan för länge sedan skrivet att de skulle drabbas av domen. Gudlösa som de är förvanskar de vår Guds nåd till försvar för ett liv i utsvävningar och förnekar vår ende Härskare och Herre, Jesus Kristus. (Judas 4)

Den falska användningen av Guds nåd som syndatillåtare är inte ny, den är gammal.

Varning för falska lärare

⁵Även om ni redan vet allt vill jag påminna er om hur Herren räddade sitt folk ur Egypten och sedan dödade dem som inte trodde. ⁶Tänk också på de änglar som inte bevarade sin höga ställning utan övergav sin rätta hemvist. Dem håller han i förvar i mörker med eviga bojor till den stora dagens dom. ⁷Så är det med Sodom och Gomorra och städerna däromkring. På samma sätt bedrev de otukt och följde onaturliga begär. De står som ett varnande exempel och får sitt straff i evig eld. ((Judas 5-7)

man kan bli förd ur Egyptens land, men senare hemfalla till uppror mot Gud och Hans vilja. Gud är god, nådig och barmhärtig - men också en förtärande eld gentemot dem som vidhåller sitt uppror mot Hans vilja - trots hans enorma godhet och kärleksbevis.

Om lagen i Johannes

Nu går vi in på de brev som skrivits av kärlekens apostel - Johannes

Vi vet att vi har lärt känna honom, när vi håller fast vid hans bud. ⁴Den som säger: ”Jag känner honom” och inte håller fast vid hans bud, han är en lögnare och sanningen finns inte i honom. ⁵Men hos den som håller fast vid hans ord har Guds kärlek verkligen nått sitt mål. Så vet vi att vi är i honom. ⁶Den som säger sig förbli i honom är skyldig att själv leva så som han levde. (1 Joh 2:3-6)

Kan det uttryckas klarare? Här är det inte fråga om någon "modern" flummig så kallad kärlek. Här talar Johannes om den bibliska (sanna) kärleken som alltid är sammankopplad med sanning, trohet och lydnad. (Läs bl.a. 1 Kor 13)

Den som säger sig vara i ljuset och hatar sin broder är ännu kvar i mörkret. ¹⁰Den som älskar sin broder förblir i ljuset, och i honom finns inget som leder till fall. ¹¹Men den som hatar sin broder är i mörkret och vandrar i mörkret. Han vet inte vart han går, ty mörkret har förblindat hans ögon. (1 Joh 2:9-11)

Var och en som gör synd bryter mot lagen (*Torah*), ty synd är brott mot lagen (*Torah*). ⁵Och ni vet att han uppenbarades för att ta bort synderna, och synd finns inte i honom. ⁶Den som förblir i honom syndar inte. Den som syndar (*kontinuerligt*) har inte sett honom och känner honom inte. (1 Joh 3:4-6)

Här är innebörden givetvis inte att vi ska vara felfria, utan att man kan inte hålla fast vid synden, inte kontinuerligt ursäkta den och kalla den något annat så att man kan fortsätta sitt liv i uppror mot Guds goda undervisning (lagen, Torahn)

Kära barn, låt ingen föra er vilse. Den som gör det rätta är rättfärdig liksom han är rättfärdig. ⁸Den som gör synd är av djävulen, ty djävulen har syndat ända från begynnelsen. Och Guds Son uppenbarades för att han skulle göra slut på djävulens gärningar. ⁹Den som är född av Gud gör inte synd, ty Guds säd förblir i honom. Han kan inte (*kontinuerligt*) synda, eftersom han är född av Gud. ¹⁰På samma sätt är det uppenbart vilka som är Guds barn och vilka som är djävulens barn: den som inte gör det rätta, är inte av Gud, ej heller den som inte älskar sin broder. (1 Joh 3:7-10)

Om någon fortfarande tror att nya testamentet lär att huvudsaken att jag på ett tankemässigt plan tror (håller för sant) att Jesus har existerat och dött för mina synder och att det sedan inte spelar någon roll hur jag lever behöver läsa dessa verser bl.a. en gång till. Guds nåd ska ge mig kraft till att stå emot synden, den ger inte legitimitet till ett fortsatt syndfullt liv i avsaknad av lydnad och underordning under Guds vilja.

Ty detta är det bud som ni har hört från början, att vi skall älska varandra (1 Joh 3:11)

Den som inte älskar blir kvar i döden. ¹⁵Den som hatar sin broder är en mördare, och ni vet att ingen mördare har evigt liv i sig. ¹⁶Genom att han gav sitt liv för oss har vi lärt känna kärleken. Så är också vi skyldiga att ge vårt liv för våra bröder. ¹⁷Om någon har denna världens tillgångar och ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom? (1 Joh 3:14-17)

Ett själviskt, egoistiskt liv där jag inte i kärlek delar med mig stryper Guds kärleks flöde i mitt liv!

Kära barn, låt oss älska, inte med ord eller fraser utan i handling och sanning (1 Joh 3:18)

Äkta kärlek är aldrig bara vackra ord.

Mina älskade, om hjärtat inte anklagar oss är vi frimodiga inför Gud, ²²och vad vi än ber om, det får vi av honom, ty vi håller hans bud och gör det som gläder honom. ²³Och detta är hans bud, att vi skall tro på hans Son Jesu Kristi namn och älska varandra så som han har befallt oss. ²⁴Den som håller fast vid hans budskap förblir i Gud och Gud i honom. Och att Gud förblir i oss, det vet vi av Anden som han gav oss. (1 Joh 3:21-24)

Man kan inte hålla Guds bud utan att leva i trofasthet och lydnad gentemot den son han har sänt. Ibland har man citerat dessa verser och då dragit slutsatsen att det enda vi ska göra är att mentalt tro på Jesus sedan spelar inga andra bud någon roll. Det är sant att för min frälsning är det bara Jesu gärning som kan göra så att jag har frid med Gud och kan närma mig Honom utan att förgås. Men om man läser alla andra verser som handlar om temat bara i Johannes brev torde man kunna inse att den nämnda slutsatsen inte är särdeles väl underbyggd.

Ingen har någonsin sett Gud. Om vi älskar varandra förblir Gud i oss, och hans kärlek har nått sitt mål i oss (1 Joh 4:12)

Om någon säger att han älskar Gud och hatar sin broder, så är han en lögnare. Ty den som inte älskar sin broder som han har sett, kan inte älska Gud som han inte har sett. ²¹Och detta är det bud som vi har från honom, att den som älskar Gud också skall älska sin broder. (1 Joh 4:20-21)

Det har aldrig varit ovanligt att en nitälskan för Guds bud slår över i lagiskhet, då försvinner kärleken till medmänniskorna, bara ett kärlekslöst, mekaniskt paragrafrytteri återstår.

Tron på Guds Son

5¹Var och en som tror att Jesus är Kristus, han är född av Gud, och var och en som älskar Gud som har fött, älskar också den som är född av honom. ²När vi älskar Gud och håller hans bud, då vet vi att vi älskar Guds barn. ³Detta är kärleken till Gud: att vi håller hans bud. Och hans bud är inte tunga. ⁴Ty allt som är fött av Gud besegrar världen, och detta är den seger som har besekrat världen: vår tro. (1 Joh 5:1-4)

Ja, detta är kärleken: att vi lever efter hans bud. Detta är det bud ni har hört från början, att ni skall leva i kärleken. (2 Joh 6)

Älskade broder, följ inte dåliga exempel utan goda. Den som gör det goda tillhör Gud. Den som gör det onda har inte sett Gud. (3 Joh 11)

Man kan inte älska Gud utan att älska hans bud och följa dem.

I sitt raseri mot kvinnan gick draken bort för att strida mot de övriga av hennes barn, mot dem som lyder Guds bud och håller fast vid Jesu vittnesbörd. (Upp 12:17)

I detta visar sig de heligas uthållighet: de håller fast vid Guds bud och tron på Jesus.” (Upp 14:12)

I dessa två citat från uppenbarelseboken framgår det att de som draken hatar allra intensivast är de som håller fast vid Guds bud och troheten till Jesus

Tro och gärningar (Uppenbarelseboken)

Jag skall döda hennes barn, och alla församlingarna skall inse att jag är den som rannsakar hjärtan och njurar. Och jag skall vedergälla var och en av er efter hans gärningar. (Upp 2:23)

Och jag hörde en röst från himlen säga: ”Skriv! Saliga är de döda som härefter dör i Herren. Ja, säger Anden, de skall vila sig från sitt arbete, ty deras gärningar följer dem. (Upp 14:13)

Se, jag kommer snart och har min lön med mig för att ge var och en efter hans gärningar. (Upp 22:12)

Och jag såg de döda, både stora och små, stå inför tronen. Och böcker öppnades, och ännu en bok öppnades, livets bok. Och de döda blev dömda efter sina gärningar, efter vad som stod skrivet i böckerna. ¹³Och havet gav igen de döda som fanns i det, och döden och helvetet gav igen de döda som fanns i dem, och var och en dömdes efter sina gärningar. (Upp 20:12-13)

Här i de sista kapitlen i Bibeln kommer det fram att vad vi gör (troheten mot Guds bud) är något som kommer att följa oss. Det skall givetvis inte sammanblandas till något i den stilen att vi blir räddade på grund av våra gärningar. Vi blir frälsta enbart på grund av Jesu försoningsgärning på korset och när vi sätter vårt hopp och tilltro till honom. Men när vi är frälsta och räddade så skall vi inte längre med vår kropp tjäna synden utan rättfärdigheten. Vi har fått den heliga Ande inneboende i oss som skall styrka oss och ge oss kraft att leva alltmer i enlighet med Guds bud (=helgelse)